

گاتاگان

بیر ورژینه رن

سرووده پیروژه کانی زهردهشت

ریبهری ئیمهن

وهرگییرانی بو ئینگیزی

دکتور عه لی جه عفه ری

چاپی یه که م: حوزہ ایرانی ۱۹۸۹
مافی © علی الجعفري هه موو مافه کان پاریزراون
بلاو کراوه ته وه: کۆمپانیای یوشتا
P.O. Box ۲۱۶۰
Cypress, CA ۹۰۶۳۰

له ویلایه ته یه کگرتو وه کانی ئەمریکا چاپکراوه
فۆرماتی دیجیتال دووباره به رهه م ده هیئریتته وه به مۆلّه ت
وه رگیران: مه زن یونس حسن.
پیداچونه وه: ئاوات حسام الد

یۆی زارازداو ئانیهین مه زداى

بۆ ئەو که سانه ی که خۆیان به داناییه که وه ده نوینن
(سروودی ۴.

فهرهست

- 5..... پيشهكى
- 16..... ريبهرمان گاتاكان
- 31 گاتاكان مايهى بيركردنه وهن
- 32 نههونه فايټى گاتى
- 34 سرودى 1 نههونه فايټى گاتى
- 37 سرودى 2 خاشمه ييبيا
- 40 سرودى 3 له تا فيخشايا
- 43 سرودى 4 تافى ئورقاتو
- 43 گورانى 5 ناخايا
- 52..... گورانى 6 يتاشى ئيتا
- 55 گورانى 7 يى شياوتانا
- 59 گورانى 8 ئوچتا نههمى
- 63 گورانى 9 تات ثووو
- 68 گورانى 10 له فراقخشايا
- 71 گورانى 11 كام نيموى زام
- 76 گورانى 12 مه ينيو يو
- 78 گورانى 13 نادايشى ئيزيدى
- 81 گورانى 14 له ماياڤ
- 84 سرودى 15 كات موى
- 87 سرودى 16 فوهو خاشترا
- 92 گورانى 17 فاههيشتاي ئيشتى
- 95 ئيريما ئيشه هاوبهشى جيهانى زهردهشتى

Photo by: Ardeshir Baghkhonian

پيشه‌كى

تېيى ۲۶ مېنى سوپاى دەرياوانى سكۆت له كاراچى به‌يه‌كه‌م جوړى يه‌كه‌ى هيژى دەرياوانى دادەنرېت ، له‌نېمچە‌كېشورې هېندى يه له‌سالى ۱۹۳۷ دامەزرا. ئەندامە‌كانى له‌خويندنگا ئامادە‌يېيە جوړاوجۆره‌كانى شارى كاراچى يه‌وه پاكېشاوه ، ئېستا له‌پاكستان. كرۆكى بنەپرەتى سوپاى سكۆت له‌دوازده لاوى هەلبژيردراوى تايبەت به‌كريستيان و هېندو و موسلمان و ئارى و سيخ پېك هاتووه ، وه من يه‌كېك بووم له‌وان ، ئەم تېپه له‌لايه‌ن دوو ئەفسەرىي بەرېتانى و يه‌كېكى هېنديه‌وه بەرپۆه دەچوو وه به‌هەلسوكه‌وتېكى برايانەى گونجاوى جوان تېدەپەرى. ئېمە له‌و كاتەدا له‌شويئېكى چۆل ، تشاينا كرىك كه له‌نيو بەندەرى كاراچى بو مەله‌كردن و به‌لەم و له‌لا يه‌كى تر يه‌كترمان دەبېنى له‌لاى رۆژئاواى وارف ، كه دوورتر بو له‌گۆرەپانە‌كه ، بو گەشت كردن.

تا كۆتايى سال ژمارەى تېپه‌كه‌مان بو شازده كه‌س بەرزبوويه‌وه . سەرەراى ناتەبابوونى كه‌لتورە‌كانمان ، له‌گەل ئەوه‌ش دا له‌ئەركه‌كه‌مان زۆر زوو به‌شيۆه‌يه‌كى دۆستانە دەركه‌وتبووين ، به‌لام ، له‌ناو تازەهاتووه‌كان دا كه‌سيكى بانگخوازي به‌پەرۆش هەبوو ، ئەو له‌گەل كه‌سانى تر له‌سەر مەسه‌له‌ى ئايېنى گفتوگۆى دەكرد ، تەنانەت له‌گەل هېندۆسه‌كانى كۆمەلگاكاني دېكەش له‌تايەفه جياوازه‌كان. له‌بەرە به‌يانېيه‌كى جوانى هاوينەدا ، پېش ئەوه‌ى وانه دەست پى بكات ، ئەم ساتېكى باش به‌سەر سوپامانېكه‌وه به‌ئايېنى

زەردەشتی گرتبوو و لەسەری دەپۆیی ، ئاریەکان بەوویستی
خۆیان ئەم ئاینەیان هەلبژاردبوو و پەپەرەویان دەکرد کاتیکی
زانیم کە ئەوان ئامادە نین بەرگری لە خۆیان بکەن ، من بە
دلگەرمی ئێرانییەکەم بەرەو پیشەوێ پۆیشتم . وە من هیچ شتیکی
دەربارەمی ویژدانی چاک و ئایینی باشی زەردەشتی نەدەزانی ،
جگە لەوەمی لە دایک و باوکمەووە لە بارەمی ئێرانی کۆن و
ئاینەکەمی بیستبووم ، کە لە رابردوودا هەموو باوباپیرانمان
زەردەشتی بوونە . دایکم پیشتر چیرۆکەکانی لە شانامەمی
فیردەوسمی دەخویندەووە بۆمان بە سادەمی ، بەرپیکەوت ، لەو
پۆژانەدا لە کرمانی شارەکەم لە ئێران کە دوویم شار بوو کە
گەورەترین مەلەبەندی زەردەشتیەکانی ئێرانی لەخۆگرتبوو
دایک و باوکم هەردووکیان هاوڕێی زەردەشتیان هەبوو
، باوکم پیشتر لە نووسینگەیهکی بازرگانی دۆرابجی
بەناوبانگ لە بازاری وەکیل لە کرمان بەردەوام بوو و لەوی
لەگەڵیان قسەمی دەکرد .

وادیارە من بەرگرییەکی باشم کرد ، بەتایبەتی لە
بەرژەوهندی بەرزراگرتنی ئاگر ، چونکە هاوکارانم بەرزیان
نرخاند .

لە پۆژی یەکشەممەمی داهاوو ، ئیروژ پ . بولسارا ، یەکیکی لە
ئاریاکان ، کوپییەکی لە گاتاکانی وەکی ئاماژەمی دەستخۆشی
پێبەخشیم ، دەقی نووسینەکە بەرەنووسی دیوان ئاگری
نووسرابوو وە لە لایەن خوالیخۆش بوو ژۆتیندرا مۆهان
چاتیجی بەزمانەکانی سانسکریتی و ئینگلیزی و گوجاراتی
وەرگێردرابوو .

منیش به ساده‌ییه‌وه پیی سهرنجراکیش بووم، به‌لکو به سرووده به‌رزه‌کان راپیچکرام ویستم زمانه‌که فی‌ربم.

ئی‌روچ منی به دکتوری کۆچکردوو ناساند، (مانیک بی پیتاوله)، پاشان به به‌ریوه‌به‌ری خویندنگه‌ی دواناوه‌ندی بی قی ئیس پارسی. ئەو فی‌ری ئاقیستا و په‌له‌وی و بنه‌ماکانی ئایینی کردم، پاشان به خو‌ش‌حالییه‌وه هانی دام که پۆلیکی ئاقیستا په‌له‌وی له قوتابخانه‌دا وه‌ربگرم له‌گه‌ل ده‌یان کور و کچی ئاریی هاو ته‌مه‌نم. هه‌روه‌ها منی به (داستورجی) دکتور (مه‌نه‌نجی) ن . (دل‌ه‌لا) ی رووناکبیری و بیر‌فراوان و بی‌په‌روا ئاشنا کرد ، بو خویندنی زیاتر. ته‌واوی ماوه‌ی ئەو دوو مامۆستایه شه‌ش سالی تیپه‌پرکرد. من زور قه‌رزارباری ئی‌روچ و دوو مامۆستاکه‌مم، بو رینماییه‌کانیان بو گاتاگان.

داستورجی به سۆزه‌وه ئامۆژگاری کردم له یه‌که‌م پوژی چاوپیکه‌وتنماندا، ئەم ووشانه‌ی پی ووتم : "کاتیکی پیت وایه به ته‌واوی فی‌ری زمانی ئاقیستا بوویت ، سه‌ره‌تا به وه‌رگی‌رانی گاتاگان ده‌ست پی مه‌که ئەوان رینیشاندهرن. لیکدانه‌وه‌یه‌کی هه‌له‌ ده‌بیته هۆی ئەوه‌ی گه‌ل به‌لاری‌دا ببا. خۆت ببه به یه‌که‌م به‌شی ئاقیستا له‌گه‌ل ئەوانه‌ی تر، پینج سال چاوه‌رپی به، پیش ئەوه‌ی ده‌ست به وه‌رگی‌رانی گاتاگان بکه‌یت" منیش به‌لینم پی دا.

هه‌رچه‌نده گاتاگان له ماوه‌ی په‌نجا سالی رابردوودا بوونه‌ته تاکه رینیشاندهریکی بیرلیکه‌ره‌وه‌ی من ، به‌لام هه‌رگیز به‌لینی خۆم بو ئەو ته‌مه‌نه له‌بیر نه‌چووه. وه‌رگی‌رانی گاتا ، من به زمانی فارسی سالی ۱۹۸۱ بلاو کرایه‌وه، له ماوه‌ی چل سال

لهو رۆژەى بەلینم دابوو، ھەوت ئەوەندەى ئەو ماوەیەى مامۆستاكەم پیشنیاری کردبوو. ئەم پیشەكى یە ئینگلیزییە ھەك وانەى مانگانەى پۆلەكانى گاتا دەستی پیکرد كه له ناوەندى زەردەشتى كالیفۆرنیا له مانگی تشرینی یەكەمى ۱۹۸۶ هەو له ویستەمینستەر بەرپۆهچوو. ئەمە چاپیكى ھەموارکراوى ھەرگێرانه فارسىیەكەمە، "سیتوو یاسن، گاتای ئاشۆ زەردەشتى

كەواتە ئەى خوانەناسان ئێوه لەخوا بپارێنەوه و ئەوه بزانیان كە خوا نەفامان، بۆ ئەو كەسانەى كە له پەروردگاریان دەپارێنەوه بەسە وه ، ئەوانە له دەست سزای خوا دەپارێنەوه و ئەوه له رۆژى دوايدا جگە له خوا، یەكى تر ناپەرستن } ستاتۆ یەزنیای} و گاتای زەردەشتى سپیتاما و سرودەكان بۆ ئەوان زیاد دەكەن،

بە دەق و بە زمانى پاراوى ئاریانى، تاران، ئێران، ۱۹۸۱ بۆیە دەق و ھەرگێرانهكانى ھەموو پارچە ئاقیستانەكانى بە زاراوى گاتایى دەگریتەوه. ئەمە ئەوه دروست دەكات كە كۆكراوى ساسانیەكان دایناون سەرەكیترین ناسكى ئەوان (یەكێك له بیست و یەك بەرگە نووسراوه كۆكراواوەكان ناوى سیتوو یاسن بوو، (ئاقیستان ستاوتا یەسنیا، ستایشە بە نرخەكان). وه له سەرۆوى ھەموو شتیكەوه من زیاتر خۆشحالم و شانازییش دەكەم كە دواى ئەو ھیدایەت و رازو نیعمەتە ئاشكرايە، كە له ھەرگێرانی یەسەنا، من یەكەم كەسم كە له چاپیكى سەربەخۆدا دایبێنیم ، یەكەم بە فارسى و ئێستا بە ئینگلیزى.

بەلئىنەكە ، ھەمىشە لە فيكر وئەندىشەما دەدوا ، وای لىكردم
بىر لەو بەكەمەوہ كە وەرگىرانىكى باش و ستانداردى گاتاكان
تەنيا لە لايەن تىمىكى پىسپۆرەوہ پىشكەش دەكرىت ، وە
ھەروەھا لە لايەن زاناكانى زەردەشتى

كە خۆيان بە پىرۆزترىن دا ئەنئىن و لە ئەكادىمەيستەكانى نا
زەردەشتى ئەوانەى پەيوەندىدارن بە لىكۆلئىنەوہ لە گاتاكان.
من ئەم پىشنىارەم پىشكەش كرد لە دووہمىن كۆنگرەى جىھانى
زەردەشتى كە لە سالى ۱۹۶۴ لە شارى بۆمباى بەرپۆەچوو .
ھەروەھا لە خوئىندەويكم بۆ ئەم بابەتە لە كۆنگرەى
سىپھەمدا ، كە لە سالى ۱۹۷۷ لە شارى بۆمباى ساز كرا بوو .

من بۆ زۆر گوڭگران و سەرى سەرنەواز باسى ئەوہم كردووە
بەلام تا ئەمپروۆ يەك تاقە ھەنگاوى ھىچ رىكخراوئىكى
زەردەشتىم بەو ئاراستەيەدا نەديوە كە بەرەو پووى بىت .
ھاوكات ، چەندىن كەسانى جۆراوجۆر ، ھەرىكە لە لاي
خۆيەوہ ، بە زمانى ئىنگلىزى ، فەرەنسى ، ئەلمانى ،
گوجەراتى ، فارسى و زمانى دىكە دىتە پىشەوہ گومانى تىدا
نىيە كە ئەم دەرھاوئىشتانە لە يەكترى جىاواز بن .

ئەوہ خوئىنەر كەمىك شلەژاو دەكات و ھەندىك لە باوەرەكانى
خۆى بە وشەكان دەدزىوہ بە مەبەستى ئەوہى كە بۆ
بەرزبوونەوہ لە پۆشنىبرى ، بەلام با ئەوہ پوون بەكەمەوہ كە
ھەمىشە لەگەل وەرگىرانى تاكدائەمە واىە ، ئايا ئەوہ
بەخششەكانى دەقىكى ئايىنى يان كارى شىعەرى بىت . تەنانەت
ئىنجىلى ستانداردى زۆر قىرژنى جىاوازی خۆى ھەيە .

من وەك زۆرپەك لە وەرگێرەكانى تر بە راویژکردن بە
 وەرگێرانەكانى دیکە دڵنەوايى خۆم کردوو هەرودها بۆ
 ئەوەى تا بگەم بە دەرەنجامىكى باشتر. وەرگێرانم هەبوو
 ، تیببىنى و تیببىنىيەكان لەلایەن بى تى ئەنكزەسەرييا و موبىد
 فيروز ئازەر گۆشاز ئاريانى(، چ . بارتولۆمەى ، فاه . ئاى .
 بۆد و پى . ناناقتوى ، جەى . چاترجى ، جەى . دوشچىن -
 گويلمان ، كەى . ئىيس . گاترى ، ئىيس . ئىيسلەر ، كەى . ئى
 كانگا (گوجارەتى) ، دى . جەى . ئىيرانى ، ئاى . ئىيف . خەبەردار ،
 لام . ميلز ، ئىبراهيم پورداود (ئارى ، خاه . ئى پونيگار ، عەباس
 شوستارى ميهيرىن (ئارى) ، ئاى جەى . ئىيس . ساث
 تەراپورىوالا ، و وەرگێرانى پەهلەوى و پيشكەشکردنى
 سانسكريت . بۆ هەريەك لەو كەسانە (زىندوون يان نا) و كار
 و كردهوهكان و سوپاسگوزارى قوولى خۆم دەرئەبەرم .
 شىوازى خۆم بۆ شوين پيهه لگرتن و دۆزىنەوه و كيشكردنى
 هەموو ووشە و دەستەواژە و بىرۆكەگاتىيەكان بوو ، هەندىك
 مشتومرى لەسەر نووسىنە دەربرەكانى ئاقىستان و پەهلەوى
 بۆ تىگەيشتن لە بەها و مانا راستەقىنەكانيان كراوه . من لە
 پوانگەى ئەدەبى دىدىكى پەيوەندىدار و ئەدەبى دەولەمەندى
 ئارى و لۆرى ئىيرانى دەولەمەندترم هيشتوووه . من هەموو
 بەكارهينانىكى گونجاوم بۆ توانا زمانەوانى و عەروزى و
 ئەنترۆپۆلۆژىيەكانم بۆ ئەركەكە كردوو . راویژم بە ووتە و
 بەيەتە گاتاكان كرد كە لە لایەن ئەو نووسەرەنەى سەرەوه
 باسكراون . لە سەرۆوى هەموو شىيانەوه گاتاكان رىبەرى من
 بوون لە ژيانمدا بۆ نيو سەدەى رابردوو . من خۆم دوورە

پهريز م له ليكدانه وهى چه واشه كار ، ليكدانه وه ده بيت له سهر
 بنه مای به لگه ی پته و و دور له دابه زانه خه يالیه كان بيت .
 من نه و شيوازم هه يه خو م به وته وته ی كورت و پوخت له
 دهره وهى دهق دا سنووردار كردوه . له سهرووی هه موویانه وه
 من له هزریكى نه ریتی ئیرانى هیلاومه ته وه ، به لكو قالبی
 شیعرى ئاریانى ، به تایبه تی له فارسى به بیتى شیعر و
 غه زهل و هتد . ههروه ها بچووكترين يه كه ی هه ست و نهسته له
 شیعرى هیندو ئیرانى و هه ستی رسته يه كى ته واوه .
 ديژيک (ستانزایه ك) هه ميشه وه ك مرواریه كى سه ربه خو و
 به نر خه ، به لام كاتيک له ته ليكى په تی دا له گه ل
 مرواریه كانى تر دا ده چوینیت ، ده بيته به شيك له به هاداریكى
 گه وره تر ، نه گه ر ژماره يه ك ته لى دركه یی له ملوانكه يه كدا
 په يوه ست بن ، هه موویان به های سه ربه خو یان ده پاريزن ،
 ده بنه به شيكى تيگه لكو راو له رازانه وه يه كى به نر خ . هیله كانى
 گاتيك ، هه ر يه كيكيان به ته واوی مانا ده كهن له ستانزایه ك
 به په یامى خو ی . ستانزاس به شداری ده كات بو دارشتنى
 سروديك له سهر بابه تيگ چه نده ها سروود و نه وهى تريش ،
 ههروه ها به و په یامانه ی كه بو پیغه مبه ران دانراون ، بو نه وهى
 هیدایه ت و رهمه تی په روه ر دگارت به ده ست بيت . دواچار
 حه قده سروود له پینچ گه تا ، ملوانكه يه كى ته واو ، به ده قیكى
 جوان ، په یامى گه وره ی ئاهورای نه شو زه ر دشتمان پی دهن .
 زوربه ی وه رگيره كان ، به تایبه تی زانایانى روژئاوا ، نه مه یان
 له ده ست داوه ، زور گرنگه بو تيگه يشتن له پروسو دی هیندو
 ئیرانى .

وپراي ٺهوهش هه موو شاعيريكي هيندو-ٺيراني ناوي شيعري
 تايهت به خوئي يان به ناوي شيعري هه لٻڙيردراو له
 شيعره كانيدا به ڪاري دهينيت و زورجار به شيوازي ڪه سي
 سٽيه مي تاڪ خوئي دهناسينيت ، ڪه شيوازي ڪه له لايهن هه ر
 ڪه سيڪه وه بيت ڪه پاشخانيڪي هيندو-ٺيراني هه يه . به لام ٺه م
 ستايله زورپڪ له پوڻنيراني پوڻاواي هاندا ، گاتاش پئي
 وايه ٺه و ستانزايانه يان ٺه و سروودانهي ناوي زهردهشتي
 تيدا دروست ده بيت ڪه له لايهن ڪه سيڪي ترهوه دروست ڪراوه .
 من له ڪه سي سٽيه مه وه بو ڪه سي يه ڪه م ٺه م جو ره ستانزاه
 گوڙپوه و له ڪوتايي ستانزاه ڪه نيشانه يه ڪي (#) م بو دياري
 ڪردوه تا نيشاني ٺه وه بدات ڪه ٺه سٽيه ڪه له ڪه سي
 سٽيه مديه . ههروه ها شاعير هه نديڪ جار له ستانزا يان
 شيعريڪدا به تاڪي قسه ده ڪات و دواتر له پرڊا ده گوڙپيت بو
 ده قتيڪي ڪو ، له م جو ره بارودوخانه دا ، ده رٺه ڪه ويت ڪه ٺا يا
 شاعير ماناي ژمارهي تاڪي يه يان ڪوي ه . گاتاکان هه مان
 ستايليان هه يه به لام ده قي ٺه و داواڪاريه ٺه وه ده رده خات ڪه
 هه رچهنده ٺه و داواڪاريه ته نيا له لايهن زهردهشته وه ڪراوه ،
 به لام هه ر ٺه و زاته هاوه ل و خاوه نيانه ، به هه موو ٺه و ڪارو
 ڪرده وه ي ڪه ده يبه خشيت . خاليڪي تر خووي ٺاسايي
 شاعيريڪي هيندو- ٺيرانيه ڪه به ڪه سيڪردي گرنگترين بابته
 يان بابته ي هونراوه ڪه ي به ته نيا مه به ستي جه ختڪر دنه وه
 له سه ر خال ، راستيه ڪه ڪه رهنگه به باشترين شيوه له گهل
 نزيڪوونه ڪاني فيلما به راورد بڪريت . ٺه مهش ديسان له لايهن
 گوڙگر يان خوڻهنه ريڪي باوه وه تيگه يشتوه . له گهل ٺه وه شدا

لەلایەن ئاراستەى پوچى و ئىلاھىيەكانى دواترى نووسەرى ئافىستاو دووپاتكراوه ، ھەروەھا دەرفەتى بو زور لە نووسەران رەخساندووہ بو دروسکردنى كۆمەلە خودايەك كە بوونى نىە لە گاتاكان . كەس بە جدى بىرى لەوہ نەكردەوہ كە ئاين دەبىت ئەفسانەيەكى ھەبىت وەك پالپشتىك . ھىچ كام لە ئەبستراكتەكانى گاتىك كە دواتر كرا بە ئەمىشە دىپاس و يەزاتاتا ، ئەفسانەيان نىيە بو پشتگىرى لە يەكخستنى چالاكيان يان تەنانەت لەبەر جەستەكردنىشيان . من كورتكراوہى گاتام گەورە كردووہ كاتىك بە ھوى گرنگىيەوہ بە كەسى كراون ، ئەگىنا نەبووہ .

وەرگىرەنەكە ، لەخویندەنەوہى ئاسان دا بەدەستىكى شىعەرىيەوہ ، بەو وردىيەى كە لىي تىبگەم يارمەتى راويژى لەگەل وەرگىرەنەكانى تردا كردووہ . ناوەرپوچى كىتەبەكە ، خویندەنەوہى راست و دروست دەكات . رەنگە وەك نووژ خوینراوچىك بخوینریتەوہ ، وەك رىنىشاندەرىك بو ژيانىكى باشتر ، يان لە جەوھەر ، وەك فەلسەفەيەك فىر بكرىت و تىگەشتبىت ، ھەندىك جار بە روونكردنەوہ يەك لە كۆتايى سروودەكانى پاشكووى ۱ دا يارمەتى زياتر تىگەيشتم بو دەدات . پاشكووى دووہم چەمكە كورتكراوہكانى گاتاكان روون دەكاتەوہ بو ئەوہى روونى بكاتەوہ كە راستودروستى و ئەقلى باش و كوئىرول و دلپاكي و زاراوہى تر بەراستى ماناي چىيە . گاتاكان بەراستى قەوارەيەكى سەربەخون ، ئەوانىش لە (شتوت ياسان نسك) ى ھەندىك لە (ساسان) ەكان بوون بە دلنايىيەوہ لە شىوہى بنەرەتى خويان بوون . سروودەكان وەك

خۆيان ژمارد و له نهریتی ناساندنيانان له شيوه كوڤنهكهی به ژماره يهسنا دوورم كردنهوه. تا ئیستا بو يارمهتيدانی ههنديک له خوینهران هاوتای يهسنا م له پاشکوی سييهما دابین کردوو . ههروهها ههر گورانيهک به نهریتی به دوو وشهی يهکهم يان زياتر دهناسریت که گورانيهکه پيی هوه دهست پیدهکات. جگه له ناوه تهقلیدیهکان ، ناونيشانی خوم داوه به ههر يهکيک له گورانيهکان بو نيشاندانی بابهتی سههرکی وتار . ههموو ئهم خالانه گاتا وهک پارچهی پیکهوهی يهک جهسته نيشان دهوات پهيامی بيرووروژينه نائشۆ زهردهشت دنونیت.

دهقی ناوهروکی گاتاكان له لاپههکانی بو ئهوه کهسانهيه که وهک من چيژيکی ئیلاهی به ووته و به سهروبهندی سرودهکان به شيوه پهسهنهکهيان وهريگرن .

جگه لهوهی که گاتاكان ، تهواوکهري ديالیکتی گاتاكان پیکهاتوو له هاپتانيهتی ، ههوت بهشی و {يهنی هاتام} که هاوکيشهيهکی ريزلينانی ژن و پياو ، {فشوشو منهئرا ، ههلقولاوی بيري گهشانهوه} ، {ههدهوخته له ستایشی ئیلهام} و فراقاریدا ، هاوکيشههی " ههلبژاردنی ئايين " له پهروهدهکردندا . دوو پاشکوی تری تیدایه بو ئهوهی پلانی ژيانی زهردهشت بو خوینهر دابین بکات وه پيشهکيهک بو نائیستا.

لهگهلهوهشدا من به تهواوی باوهرم به پيشکهشکردنی گورانیی به کوهمهلههيه بو يهک گاتا که له لایهن تیميکی دانای لیهاتوو وهک ئامانجی کووتایی و چاپيکی ستاندارد. هيوادارم

ئەو رۆژە بەرەبەیان بىت بەلام تا رۆژىكى وا من لىرەو
 تىگەيشتنم لە سروودەكانى بىر وروژينراوەكانى زەردشتورا
 پيشكەش بەو كەسانە دەكەم كە ئەخوازن گوئى لە پەيامە
 ئىلاھىيەكەى بگرن بە زمانى ئىنگلىزى. من بۆم دەردەكەويت كە
 لە لايەنى رۆحىيەو ئىلھامبەخشە ، لە بارى دەروونىيەو
 تەندروستە ، وزەبەخشى جەستەيە ، جەستەكان نوئى دەكاتەو
 و بە كردارى رينمايى دەكات من دانيام خوینەر هەمان شت
 دەدۆزیتەو.

لە كۆتاييدا ، من زۆر سوپاسگوزارى (ئامى)ى ھاوسەرم و
 ھاوپى ھاوتەمەنم بۆ ھاوپىيانى پىاو و ژن ، گەنج و پىر ،
 مردوو و زىندوو ، مامۆستا و قوتابى ، چونكە لە تىگەيشتنى
 گاتاكان لە پىنج دەيەى رابردوودا لەگەلم بوون. سوپاسى
 تايبەتى ھاوپىم (وليام ئىچ براونەر) دەكەم كە تەواوى دەقەكە
 و بۆ پيشكەشكردنى ئامۆژگارى و رەخنە و تىبىنيەكى بەنرخ كە
 دەقەكەى بەرەو پيش بردوون.

على ع. جەعفەرى

پاركى بوينا ، كاليفۆرنيا

(۷)ى شوباتى ۱۹۸۸

(۱۸)مانگ لە بەمەن ، ۳۷۲۵ سەدەى ئاينى

رېبه رمان گاتا
پيشه كيهك
كتيبيكي بچووك:

گاتا كتيبيكي بچووكه ، ناميلكه يه كي چهند لاپه ريه يه ، به نزيكه يي 7.5×4.5 ئينچ (11×18 سم) . كۆي گشتي ۲۴۱ ستانزاي تيدايه ، به گشتي له شەش هەزار ووشه كه م ترن ، به سه بو خويندنه وه ي هه موويان له ماوه ي كاتژمير كدا .
حه قده سرووده ، به شيوه يه كي سه ير پيي ده گوتري هيتي ، به شه كان به شيوه ي سروود ، له لايهن ئەشو زهرده شتي پاك سپيتاما وه ئاوازيان بو داناوه .

قه باره كه ته واوه ، قه باره ي په رتووكي ريبهر . قه باره كه ي له لايهن ئاشووه ژمير دراوه ، خودي زهرده شت خوي ده يو يست په ياميك بگه يه ني كه به رده وام نوئ بكريته وه ده بيت به پوختي و وردى بيت زور له ووشه كانى " بكه " و " مه كه " تيدا نيه . خوي ده لئيت په يامى خوي به ئيمه داوه خوي " به زمانى شيعريي ، تا هه ميشه له گه لماندا بمينئته وه " (گوراني ۹ .
۱۷) . پارچه يه كي شيعريي به ئاسانى و به دروستى له ياد ده كريت و ده گويزرئته وه ، به تايبه تي ئەگه ر شيعر هيماي پيرؤزي به رزى له ده وري دا هه بيت . ئەمه داتاشيني ئاريانيك بوو بو پاراستنى كه له پوورى خويان له و كاته دا كه هيج ئاميريك بو نووسين و تومار كردن نه بوو . گاتا كان ته نيا به هوي ياده وه رى زيندووه وه ده ژين ، مروف تومار كه ره كان ده يپاريژن . ته كنكى بي هاوتا ئەو شيوازه ي كه ئەشو

زەردەشت و ھاوولەکانى بۇ ئىمەيان وتبوو قەبارەكە ، وەك
پىشتەر ھاتوۋە ، تەواۋە ، پوختە ، وردە ، بە ھاندانى بىرو و
باوەر دەپاريزریت .

رېزبەندى لۇژىكىيەكەى ئەوہیە : (ئەھونا قايریە) ، ستانزای
كرانهوہى بەرجەستەى گاتاكان ، یەكەم ، سرودەكان لە
یەك تا حەقدە وە بە دوادا بە (A Airyema Ishya)
كۆتایى پى ھینا . ئەشىم قۇھو دەیتوانى لە سەرەتادا وەك "
دروشم "ى راست و درووستى ، یان وەك ئەوہى لەگەل
نووسەرانى پەھلەوى دا ، لە كۆتاییدا وەك كۆلافونىكى
بندەست بىتە دى . ئەمە وا لە گاتا دەكات كە كۆكراوہیەكى
پىكەوہیى بىت . ھەر ستانزایەك وەك خۆى مروارییەك لە
تەلىكى سروودیدا و ھەر تەلىكى سروودیش بەشىكە لە
ملوانكەيەكى دیوانىكە لە تەواو كارى شىعیرى . ئەمە ئەو
شتەيە كە زەردەشت ویستى بۇ ئەوساۋ ئىستا و داھاتووی
بەردەوام بەیلى ، پەيامىكى فكرى و وروژینەر . ھەموو ئەو قسەو
باس و لیدوانىك كە لە پەخشان و تەنانەت شىعەردا لەسەر
ژیانى رۆژانەى چوار ھەزار سال لەمەوبەر بۆى دەوترا بۇ
كاتى خۆى و بە سروشتى بمىنیتەوہ ، كە وەك پەيامى ئەبەدى
بەجىماۋە بە شىۋەيكى كۆك یەكانگىر .

پاراستن و گواستەوہى گاتاكان

مانەوہى گاتاكان تا ئەمرو بەرھەمى چىرۆكىكى خەمناكە كە
لەگەل ئەوہشدا كۆتایىكەى خۆشى ھەيە ، لە

سەر ئە و دەسە لاتەى سا سانىەكان تاجى كەيانىانى
بەدەستەینا لە ئارى لە ۲۲۴ زاینى زمانى زەردەشتى و

هاوپۆلهكان بوون به زمانى "ناديار" زمانى گاتاكان له كۆمهليك نووسين دا كۆكرانهوه ئىستا ناسراوه به ئاقىستا كه وهك دهقى پيروژ له مافى خۇيدا تهماشا كرا.

تهنها له ريگهه وهرگيپران و ليكدانهوه و كۆمىنتهكان به زمانى پههلهوى ي رۆژگارى ساسانانى كه كه دهكريت زانيارى ئاقىستاكان به گهتاييهكان بهدهست بهيئىرى. پوووخانى ئيمپراتورىهتى ساسانى له سالى ۶۳۰ ي زايىنى و مانگيىراني دواترى ئايىنى زهردهشتى ، بووه هوى ئهوهى كه بو باوهرداران قهيرانى قورس بيته پيش . كۆكراوهى دهقهكان زيانىكى زورى بهركهوت و تهنيا يهك لهسهه سىي ئاقىستا كه زورىنهى له بهشه ئايىنيهكه پيكهاتوه ، له ئهجامى ئه و كارهساته دا رزگارى بوو. خوئشهختانه ، گهتاكان به هوى ئه و ههول و كوئشه جواميرانهى پيشهوايانى ئايىنى كه به شيوهى رزگاركه ر پاريزگاريان لى دهكرد ، به ساغى رزگارى بوو . بهم شيوهيه ئه م دۆخهى ئىستا فه رمانىكى رزگارييه كه له لايه ن ئه و كهسانه وه دانرييت كه شوينى تهواو نازانن. وه هه موو تهقه لايه كيان كرد كه دهبيت مروف سوپاسگوزارى ئه و كارو كردهويه بيت كه له بارودوخىكى زور خراپدا ئه جاميان داوه . پهيوهندي نيوان زهردهشتيهكان له ئيران و هيندستان له ماوهى سهدهى ۱۵ و ۱۸ دا ، بهدواى دا هه لكشاني بايه خى ئه كاديمى رۆژئاوا له خويندنى رۆژه لات ، دواچار ئه مپرو بو ئيمه رزگار كرا و وشه كاني ئه شو زهردهشت گه ريندرا بو لاي باوهرداران. چاكبونه وهى گاتاكان به شيوهيه كى دادپه روه رانه تازيهه ، زوربهى ئه وهى ئيمه ده ربارهى (گاتاكان) دهيزانين ،

له ماوهی ۱۰۰ سالی رابردوودا به شیوهیهک یان به چهشنیک له جوریکی دیکه دوزراوتهوه . ئیمه زور شت به زانایانی پوژئاوا وه بهامان که یارمهتی دا دروشمی " گهراوهوه بو گاتا " که له لایهن ههندیک له ریفورم خوازهکانهوه دهستی پی کردووه ، تهنانهت به دروشمیکی مؤدیترنتر دهرکهوت . له گهله وهوشدا ئه مه بهو مانایه نییه که بیئاگایی بهرامبهر به گاتا زور کوئه . وهک پیشتر باسمان کرد ، دهرئهنجامی خهمنای پروخانی ئیمپراتوریهتی ساسانی و توندبوونی باری نابووتی زهردهشتیه له کهشی دوژمنکاری دا . رهنگه بیخهینه نیوان سهدهی ۱۰ و ۱۸ ، بهو مانایهیی که متر له ۸۰۰ سال .

کتیبهکانی پهلهوی به تایبهتی دینکار و قیتهکیا- ئیزادسپارام ، گاتای (ئیسنا گهسن و گهژن) و تهواوی چیرۆکی ستووت یاسن یان نووسی وهک ئه و وشانه راسته و خو که خودا بو زهردهشتی ئاشکرا کرد . بریتی بوو له گاتاگان و ژمارهیهک له هاوکاره نزیکهکانی زهردهشت ههرچهنده گومان دهکریت که دانهرانی کتیبهیی ئهدهبی رافیاتی ئاری (زهراوتوشتیرنر سپونسا) که له نیوان سهدهکانی ۱۵ و ۱۷ ی زاینیدا نووسراون ، بزنان چی بووه و مانای چی بووه ، ههروهها زور دهستخوشیان له ستود یاسن کرد ،

وهرگیړانه بهلهوی و فارسیهکانی یهسنه و قیسپیرد و قیندیداد و بهشهکانی دیکه ی ئاقیستا بوونیان ههیه و له ناوچوویمان ماوه و گاتاگانیش له نیویاندا بهباشی وهردهگریت و لیکدهدریتهوه .

گاتاكان له ئاقىستا

ئەو ئاقىستايە كە بە روونى ھەلۆيىست و پىنگەي گاتاكان دەردەخات ، لەوى ئەو لە سەرەوھەيە " دروود " بۆ سەرەتاي گاتاكان ، بۆ شاعىرىكى نەناسراو ، بىر كەردنەوھ و ووشەكان و كەردەوھەكانى ئاشۆ زەردەشتى بە "نمونهيى" ناودەبات. ئەو زانايانەي كە ھەمىشە دەژين ، داواي ئازاد كەردنيان بۆ دەكەن (Song۱ . ۰) وە بە كەرنوشىك رىزيان لى ئەنرەيت. ئەوان تاكە دوغان كە لە پەرسەندا بەرنامەيان بۆ دانراوھ . نىرگستان و قىسىپىرد لەم خالەدا دەتوانن ئەوان و بەشەكانى تىرى ئاقىستا تەنيا گاتاكان و ھاپتانييەتى دەناسنەوھ ، بە گشتى ناويان ناوھ ستاتۆ يەنيا ، واتە " ستايشە بەرپىزەكان " ، بە ناوھەكانىانەوھ – سرود بە سرود بە چەند ئايەتەيكي ديارىكراوھ وە پيشنىيار كراوھ كە زياتر لە جاريك بخوينايتەوھ. ئاقىستا ھىچ دوغايەكى تر بە ناو نازانىت مەگەر بە زاراوھى گاتى – گاتاس و ھاپتانھايى لە ئەشەم قوھۆ ، . ئاھونا قايرىيە و ھوت سرودى لە گاتاكان ، ئىريما ايشيا بۆ ينگى ھاتەم ، ھەدۇختە (سەرۇش ھەدۇخت : يەسنە ۵۶) ، فوشۆ مەنتەرا (يەسنە ۵۸) و فراقارتى (يەسنە ۱۱ . ۱۷ – ۱۳ . ۴) ئەوان ستوت نىكيان دروست كەرد لە ئەدەبى پىروۆزى ساسانيەكاندا پىنج ووشەي گاتا كە لە ئاقىستا زۆر ووشەي ئەشۆ زەردەشت ، پىروۆزترين يىروۆزەكانى كۆمەلەي يەسنە ۵۵ ستايشىكى درىژى رىزليگرتن بۆ گەتاكەن. دەليت كە ئەوان بنەماكانى ژيانن ... ئەوان وەك يەزدانى دانا ، ئامانجيانە ژيانىكى تازە و ھاوچەرخ بپارىزن

... گاتاكان پاسهوان و پاريزگاري ئيمهن ئهوان "خوراكي
هوشي ئيمهن، بهلكو خواردن و جلوبه رگن بو گيانمان"

به رهنگاريهك بو رهچاوكردن

ئهو ليدوانه ي ئاوازدا نهري يه سنه ۵۵ ته حه دا يه كي
سه رسه ختانه ي زور گه و ره نزيكه ي ۳۵۰۰ سال له مه و به ر
دروستي كرد به لام ئايا ئه وه راسته و هيشتا دهكريت راست
بيت؟ بوچي سهيريكي خيرا ي گه تاكان نه كه ين؟

گاتاكان له بنه پرتدا مانئران، به ووشه هه لقولاو و هاندري
هزر و بير كردنه ون، ئه مه هو كاري ئه وه يه كه ئه وان ئه وه نده
پوخت و وردن بير كردنه وه كاني كه سيك ده وورژيني و رينمايي
دهكات بو ئه وه ي به وردن بير بكه ينه وه. يه كيكيان ده جوليني
بو ئه وه ي له سه ر پيگاي روون و راست و به نه خشه ي بنه پرتي
له ده ست و بينينيكي تيگه يشتو له ميشكدا بجولنيته وه.
گاتاكان، بو ئاماژه كردن، به لام هه نديك له خاله گرنگه كان
به هه نديك ئاماژه ي ريژه يي ده زانن كه :

۱- ته نيا يه ك خودا هه يه، خوداي ژيري بيهاوتا، ئاهورا
مه زدا، ئافرينه ر، به رده وامي، پشتيوان و لايه نگري گه ردوون
(سرودي ۸ و ۹)

۲- ده بيت هه موو باوهره خرافاتييه كان به خوداي دروو
خواوه نده هاوشيوه خه يالييه كان واز لي به ينري، له
جيبه جيكردي نه ريته كان بو رازيكرديان ده بيت واز له هه موو
بيروكه و نه ريته ناعه قلانيه كان به يئن (سرودي ۵).

۳- ئاينى ويژداني چاك، ناوى گاتا بو ئاينى زهردهشتى ، گشتگيره و بو ههمووان (گورانى ۹.۱۰ و ۱۷.۱).

۴- پروناكبيري ئيلاھى (سرهوشا) چەندىن خەسلەتى ئيلاھى ئاشكرا دەكات كە دەبنە ھۆى تيگەيشتن لەو بنەمايانەى كە گەردوون پيكنئەھينن ، گەردونىكى رېك و پيک . ھەرە گرنگرينيان ئەوھىە كە مەينيۆ: زېھنيەت و پيشكەوتوخوازي، خودا دروستى دەكات، بەردەوام دەبيت و دەپپاريزيت و بەرزيان دەكاتەوہ، {ئەشا؛ راست و دروستى، ياساى جيهانى كە بە وردى ھەموو جوولەيەك لە گەردوندا رېك دەخات} ، {قۆھو مەنە ؛ دانايى لە پشتى ھەموو جوولەيەكدا يەككە لە شتە نائاساى و بى وينەكانى خودا ناسى (الھيات) ئەشۆ زەردەشت ئەوھىە كە ئەو وەلامى دياريكراو و پروون نادات بەدەستەوہ - لە برى ئەوہ ياسايەك ياخود ميتوديك ياخود شيوازيكى ژيان و چارەسەر بو كيشەكان پيشكەش دەكات كە وا پيوست دەكات ميشكمان و دلمان بخرينە گەر بو گەران بەدواى ئەوہى راست و بى خەوشەو بيخەينە ناو بىرو وتەو كردارمانەوہ بە راست و دروست ، {قۆھو خشاتارا، حوكمرانى باش و ھيزى خيرخوازي كە لە گەردووندا فەرمانىكى باش دەپپاريزيت ، ئارامو؛ ئارام و ئارامى بەدەست ئەھييت لە ژير ياسايەكى باش و پيوستە بو سەرخستنى گەردوون ھەموو ئەو بەروبوومە لە بارودۆخى ھيمندا بەدەست دىن، ھەرودھا بو ھەتا ھەتايى لە ريگەى كاملبوون (ئەم

بەنەما ئەبستراكتانە خالى سەرەكى زۆربەى حەقدە گۆرانىيەكە
پىك ئەهينن .)

۵. گەردون بە باشى دروست بوو و بە شىئوئەيەكى
سىستەماتىك دەروات وەك ئەوئەى كە مەبەست لىي
دروستكەرەكەى ، ئاهورا مەزدا (گۆرانى ۸ و ۹)

۶ - مروڤايەتى و ئازادى بىرکردنەو و قسەکردن و كارکردنى
پىبەشراو و عەقلىكى گەشى ھەيە بو جياکردنەوئەى ئەوئەى
باشە و ئەوئەى زيان بە كۆمەلگاي مروڤايەتى دەگەيەنئەت
(سرودى ۱۲ ، ۱۱ ، ۹ . ۴ ، ۲ . ۳) .

۷- مروڤ دوو عەقلىيەتى ھەيە ، ئەقلى (بەپرەتى)
پىشكەوتووخواز ، ئانگرا ماینیو ، وە ئەقلى دواكەوتوانە ، وە
زەنيە تى پىشكەوتوانە ھاوكارى دەكە ن بو خوى و جیھانى
دەرووبەرى چاك بكات ، عەقلىيە تازەكەى زيان بە خوى و
جیھان ئەگەيئەت ، كەواتە مروڤى ژير باشتىرین عەقلى
ھەلدەبژيرئەت و پىشى دەخات (سرودى ۳ ، ۴ ، ۱۰) .

۸- جیھانى مروڤ لەسەر ئەم گوى زەوى يە دابەش بوو
بەسەر دوو ئوردوگاي چاك و خراپ ، ئامانجى ئەو دووانە
دەبئەت چاكەكان سەرکەوتوو بئەت بەسەر ستەمكاراندا لە
ئوردوگاي چاكدا ، بەم شىئوئەيە ژيانكى شايستە بو ھەمووان
دادەمەزئەت (سرودى ۳ ، ۴ ، ۱۰ و چەندىن سەرچاوەى تر
) .

۹ - دەتوانرئەت ئەوئەى چاكە بە باشتىرین شىئوئە لەرئەگەى
تىگەيشتنى سروشت و پەرەپئەدانى زانين ومەعريفە و ھاوشان
لەگەل ھەموو ئەو شتە باش و بەسوودانە و پىشكەوتن لە

ژینگە - كۆمەلگاي مرۇقايەتيمان وه تەواوى دنياي زيندوو
به دەست بېت (سرودەكانى ۷ . ۳ ، ۸ . ۶ ، ۹ . ۱۲ ، ۱۳ ، ۱۵
۳) .

۱۰ - مرۇق دەتوانىت ئەگەر هەليانبژيرى ، هەموو ئەمانەى
كه خەسلەتى ئىلاھين و لە ناخى خۇيدا پەرە پى بدات لە
سەرورى هەموانەو دەھينەر دەبى ، بە پەيرەوى راستى
بەتواناكان بەھيژ دەبىت و پاريزگارى لە ژینگە دەكات وه
دەبىتە رۇحى خۇشەويستى تەواو بو هەتاهەتايە)
سرودەكانى ۴ . ۱۶ ، ۸ . ۳ ، ۹ . ۹ ، ۱۳ . ۳) .

۱۱ - ئەگەر كەسىك بە دروستى هەلنەبژيرىت ، دنياكەى هەر
بە بى سەرورەرى دەمىنيتەو و هەلگى ليكەوتەكانيەتى تا
ئەو كاتەى ئەم بنەما خواييانە دەگرىتەخۇ (سرودى ۸ . ۵ ،
۱۷ . ۶ ، ۸ ، ۹) . ۱۲ - زوو يان درەنگ ، مرۇقايەتى خوى
راست دەكاتەو و دەگاتە كاملبوون و ژيانى هەتاهەتايە)
سرودى ۱۰ . ۷) .

۱۳ . پۇل ، رەنگ ، رەگەز و نەتەو و هەيچ رۇلكى جياكارى لە
پەيامى جيهانى زەردەشتيدا ناگيرىت بە هەيچ شىو (هەيچ
نیشانەيەك نەدۇزراو تەو) .

۱۴ . تەنيا رزگاركەرى مرۇق بە "عەقلى باش" و "ويژدانى باش"
ى خۇيەتى ، كە هيدايەت درا ، پىويستە هەموو كەس كار بو
خۇچاكردن و مرۇقى هاوړى ى بكات بو ئەو ى لە جيهاندا
بژى (سرودى ۳ و ۱۰) .

۱۵ . ژن و پياو يەكسانن ، چيژ لە هەمان ئازادى و ماف
و ەردەگرن لە كۆمەلگاي بەرپرسياردا . سەرورەى بە تەنيا

دەكەوئىتە كارى راستودروستەوہ (سروودەكانى گاتا ۳.۲، ۱۷، ۵ ،
ئەيرىماى ئىشيا ، و گۆرانىەكانى ھاپتانھاىي ۱.۶ ، ۵.۳).

۱۶- بچوكتىرىن يەكەى كۆمەلگای مرۇقايەتى خىزانە وە
گەرەترىن يەكەى لە تەواوى جىهانى مرۇقايەتيدايە ھەموو
يەكەكان - مال ، شار ، دەولەت ، ولات و جىهان - دەبىت
يەك بگرن و پىكەوہ بە ئىرى و خۆشەويستى گرى بدرىن)
سروودەكانى ۴ ، ۱۶ ، ۱۸ ، ۱.۵ ، ۳.۶ ، ۴ .)

۱۷. پىويستە ھەموو كەس دانايى پەيدا بكات و گەشە بكات.
كۆمەلگای مرۇقايەتى دەبىت كۆمەلگای ھزر و رۆشنىبىر بىت
دوور لە كەسى ھەلپەرسىت وە دەبى لە ئەندامى دلسۆز
پىكەتئى (سروودەكانى ۱.۳ ، ۶.۴ ، ۱۷ ، ۱۹ ، ۱۰.۷)

۱۸ - لە كۆمەلگادا مرۇقى ئازاد دەبىت ، تەنيا ئەو كەسە
شياوانە ھەلبىژىرن كە تواناي دانايان گەشىتوتە رادەيىك كە
بتوانن پىشەوايەتى و حكومرانى مرۇقەكان بكەن بۆ ئەوہى لە
ھەلەى روحى و جەستەيى دوورىان بخەنەوہ و سووديان پى
بگەينن ، ئەوہش دەبى لە ژىنگەيەكى دىموكراتى راستەقىندا
بىت ، بەو شىوہيە ھەلبىژىردراوى حكومەت و سىستەمىكى
دادپەرورەى دامەزىنئىت (يەتا ئاھۆ ، سروودى ۲ و ۱۶) .

۱۹- ئامانجى سەرەكى ھەر كەسىك دەبىت دروستكردى
جىهانىكى باشتر بىت لە رۆح و جەستەدا كۆمەلگای مرۇقايەتى
دەبىت بەرەو پىشەوہ بپروات . ھەر ئەندامىك دەبىت بەردەوام
بىت لە بەرزكردەنەوہى . نوىكردەنەوہى بىرۆكەكان ، وشەكان و

کرداره‌کان ده‌بیت فەرمانی رۆژانه بیت (سروده‌کانی ۳ ، ۹ ، ۷ ، ۵ ، ۱۱ ، ۱۳) .

۲۰ - ئەو کەسە رۆناک بێر و بەختەوەر دەبیت کە بەختەوهری به کەسانی تر دەدات بەبج جیاوازی به هەر شتیک بیت. ژيانى روناكبرى و خوښ ئەوهیه کە هەموو کەسیک پێویستی به بەدهستهینانى و بلاکردنه‌وى ههیه (گۆرانى ۸ .)

۲۱ . نوێژه‌کان یارمه‌تى مرۆف دەدەن په‌یوه‌ندى به خوداوه بکەن، ئەاون چالاکن، رێبه‌رى کراون و پازیین. وه یارمه‌تیا ن دەدات بۆ ئەوهى خوښه‌ویستی خوداوه‌ند ئەزموون بکەن، کەسیک دەتوانیت له‌هەر کات و له‌هەر شوێنیک و له‌هەر بارودۆخیکدا کە هەست به پێویستی په‌یوه‌ندى کردن به خوداوه بکات ، نوێژ بکات . کەسیک دەتوانیت به تەنیا یان له‌گەڵ کەسانی تر نوێژ ئەنجامدات دوعا کان به بیریکى بێده‌نگ ، به چەند وشه‌یه‌ک ، به دێرى درێژ ، له‌په‌خشان یان شیعردا ده‌خویندرینه‌وه و به‌دهنگی به‌رز و میهره‌بانانه ده‌خویندرینه‌وه . ده‌کریت به‌پاشکاو یان به‌نهریتى ساده کە یارمه‌تى مرۆف له‌ئەزموونی خۆی هەست به‌به‌رزى ده‌کات (ئەمه له‌ته‌واوى گاتاكان دووباره‌ ده‌بیته‌وه) .

بۆ پوختکردنه‌وى ، گاتاكان دوعان بۆ خودا و پێنمایى بۆ مرۆفایه‌تى ده‌کەن. هه‌موو دێر و ستانزایه‌ک و هه‌موو سرودیک له‌گەڵ خودا دا هاورایه‌ وه له‌هه‌مان کاتدا ، په‌یامى هاوچه‌رخى هه‌تا هه‌تایى دابه‌ش ده‌کەن مرۆفایه‌تى پائه‌هینه‌ن ، له‌هزر و وشه‌ و کرده‌ودا ، له‌وانه‌یه‌ ژيانى مرۆف له‌پراکتیزه‌کردن و

فیرکردن و ئامۆژگاری کردن له دینی خودا دا ببهسی به بیرری چاک ، گفتاری چاک ، کرداری چاک ، که بنه‌مای گاتاكانه . ده‌بیئت ئه‌وه‌شمان له یاد بیئت که ئهم خالانه‌ی سه‌ره‌وه ، هه‌لبژارده‌یه‌کی هه‌مه‌په‌نگی نه‌خشه‌بوکیشراو یان له ئینسلۆپیدیایه‌ک له‌لایه‌ن ژماره‌یه‌کی زۆر له نووسه‌ری ته‌مه‌ن جیاواز و قوتابخانه‌ی لیک جیا‌جیا‌وه‌ نین ، به‌لکو له په‌رتوو‌که‌یه‌ک له‌لایه‌ن تاکه ئاوازدا‌نه‌ریک ، یه‌کپۆشیی و گشتگیریی و مؤدیرنییتی و وردبینانه‌ی په‌یامی بیرو ووروژینه‌ره‌وه به‌رجه‌سته‌یان ده‌که‌ین .

بی ده‌ستی‌وه‌ردان

گاتاكان هه‌رگیز خۆیان به ورده‌کاریی ئه‌و شتانه‌وه هه‌لناخه‌ن که پێویسته چی بکات و چی له کۆمه‌لگادا ئه‌نجام نه‌دا . گاتاكان ده‌ست له ورده‌کاری ژيانی پوژانه‌ی تاک وه‌رناده‌ن به هه‌ناسه‌دان له ملی که‌سیکه‌وه ژيان ته‌نگه‌تاو ناکه‌ن ، باسی ئه‌وه ناکه‌ن چی ده‌خۆین ، چی په‌تده‌که‌نه‌وه ، چی له‌به‌ر ده‌که‌ن وه چی ده‌درینین ، چی دروست ده‌که‌ین و چی له‌ناوده‌به‌ین ، چ کاتی‌ک کار ده‌که‌ن ، چ کاتی‌ک خانه‌نشین ده‌بن ، چ کاتی‌ک ئاهه‌نگ ده‌گیریت و چ کات خه‌ممان ده‌خۆیت ، نه‌خۆشی چیه‌ و چاره‌سه‌ر چیه‌ ، ئاهه‌نگی مردووان چیه‌ و چۆن له جه‌سته‌ پرزگارمان ده‌بیئت ... ئه‌گه‌ر ئه‌وانیان کردبایه ، ئهم کاره‌ تایبه‌ته له ماوه‌یه‌کی کورتدا گاتاكانی له ناو ده‌برد . زه‌رده‌شتی ئاگادار ده‌یزانی که کۆمه‌لگا و شارستانییه‌ت بو ماوه‌یه‌کی زۆر وه‌ک خۆی نامینیته‌وه و به به‌رده‌وامی به پێی

كات له گۆراندان. جياوازی كۆمهلايه تى جار جاره و له شوينىكه وه بۆ شوينكى تر دياره . هەر پهروه دهيهك دهر بارهى ژيانى رۆژانه له شوينىكى تر به رهو كۆنبوون يان جيگۆركى دهبيت و ئەگەر ببيتە نهرىتىك دهبيت پيوهى پهيوهست بين ، ئەوه تهنيا كۆسپىك له جيهانىكى گۆران و پيشكه وتوودا دهسهلمينيت . ئەمەش به و مانايه نيهه كه گاتاكان بهرگرى له دهستبهردان يان وازلپهينانى هيج نهرىتىكى باش و لوژىكى و بهسوود دهكات . له راستيدا ئەوان حەزيان له پاراستن و بهرزكردنهوهى كه له پوورى دهوله مەند و دهوله مەندە . (گۆرانى ۲۰۹) ئەوهى خۆيان به بهياخى دهكەن ، كۆن و دلپيس و بيسوود و گەمژەو دوور له تيگەيشتن دهبيتە خورافات.

پهيامى گشتگير ناتوانيت دابونه ريتى يهك كۆمه لگاي له سههر هى يهكىكى تر بسه پينى . پهيامى جيهانى دهبيت له سههروو جياوازيه كانى ناوچهيى و كاتيه وه بيت . وه ئەمه ئەوهيه كه پيوسته له گەل گاتاكان وهك به لگه ، پيوست ناكات كه سىك ههول بدات ، بۆ راگرتنى كاتزمير و جولاندنى قابليكى زيندوو له ژيان بۆ سههر زهوييهكى تر ، به گشتى بيهوده يه ، تهنيا بۆ پاراستنى پراكتيزه كه له شوينى خوى دوور بكاته وه.

بهكارهينانى گاتاكان وهك ريبه ريك ، پيوست ناكات كهس دانه برين ، قرتاندن ، پينه كردن ، پارچه كردن و لكاندن ، گۆرپين يان دهستكارى كردنى هەر نهرىتىك تهنيا بۆ خوگونجاندن له گەل ئەوهى كه له وانويه پيى دهوترىت ژينگه يهكى سهير و

نامۆ. كۆمه لگای گاتيك كه ههميشه پيگه يشتوو تازه بيّت ،
ههميشه مۆديرن ، ههميشه لۆژيكي و زانستي بيّت ،
ههميشه ش ئيلاهي ههتا ههتايي كه زال ده بيّت . كه سيك
پيويستي به وه نيه له گه ل گاتاكاندا خۆي بگونجينيّت وهك
ريني شاندر .

بگه رپوه بۆ گاتاكان؟

بگه رپوه بۆ گاتاكان؟ وهك دروشميكي سه رنجراكيش دياره ،
به لام نه خير! گاتاكان له رابردوو وه نين تا بۆيان بگه رپينه وه .
گاتاكان ريني شاندرن ئه وان ئيستان و داهاتوون وه هر
ئاواشن . ده بيّت دورشميان يان لۆگويهك بيّت ، ئه گه ر هر
شتيك بيّت ، "له گه ل گاتا به ره وييشه وه" بيّت ، بۆيه داواكراو
نه پيداچوونه وه يه ، نه ده ستكاري و نه چاكردنه وه يه ، به لكو
گيرانه وه يه . ده بيّت په نا بۆ گاتا به به ين ، كاتخ كه بي هوش
بوين ، ئيستا خومان بگه رپيني نه وه سه ر ويژداني چاك ،
ئاييني زهرده شتي راسته قينه . گه راندنه وه ي بنه ماكاني ژياني
پاك و بيگه رد به هه موو چينه كاني ژياندا - ده رووني و فيزيكي
- به ئۆتۆماتيكي واته مۆديرنيز كردن ، به لكو پرۆسه ي
مۆديرنيزبووني به رده وام . ئه و ده بيّت ئيمه پياريزيّت هه ميشه
له گه ل كات به رده وام به ، له گه ل پيشبيني كردن .

بۆيه با دواتر هه ر ۲۱ خاله كه ي كه له م پيشه كه يه دا پرۆژه ي بۆ
كراوه بخوينينه وه و هيشتا زۆر خالي تر له خودي گاتاكان
ماوه بۆ ئه وه ي به ته واوي تيگه ين و بيناسين كه ئيمه رينمايي
راسته قينه ي ژيانيكي هزري و جهسته ي و رۆحي و جهسته ي

گاتاكان

مايهى بىركردنه وهن سروده پىرۆزهكان له زهردهشت سپىتاما ئەشىن قۆھو

درووشمه سەرەكیهكه

پاستى ودروستى باشتىرین چاكهیه. خۆشیهكى برىسكهدارى
ههیه بهختهوهرى درهوشاوهش بۆ ئەو كهسه دىت كه
پاستودروستى بۆدىت، بۆ ئەوهى هەر تهنیا چاكترىن پاستى
ودروست بىت.

تیبىنى: پاستى ودروستى ئەو ياسا جیهانى یه كه هىما بۆ
سىستهم و پىشكهوتن و پهرسهندن و كاملاً بوون ديدات وهك
ئوهى له لایه ن دروستكهروهه بۆ بوونهوهروهه كىشراوه .
كهسىك دمهزراو به چاكه ده بىت بۆ ئەنجامدانى كارى پاست،
له كاتى خۆیدا، له شوینى گونجاو، و به ریگای پاست بۆ
به دهستهینانى ئەنجامى پاست. واته دروستى له هه موو بىر و
وشه و كردارىك . واته پىشكهوتن و نوێبوونهوهى بهردهوام .
پووناكبرى و بهختهوهرى درهوشاوهى پاسته قینه ئەهینه دى
، به مەرجىك كهسانى تر له م بهختهوهرىیه هاوبهش بكن .
ئەوا پاستى ودروستى ده بىته چاكه ی پاستى ودروست. ئەو
پارانه وانەى كه له نوێژدا دووباره ده كرینه وه، به (ئەشىم
قۆھو) ناسراون، دوو ووشه كه له سەرتهای ده قى (ئەفستان)دا.

ئەھونەقايىتى كاتى كلىلى ستانزا – ئاھونا قايرىيە ئاھونا قەيرىيا

بنەماي ھەلبۇزاردن

ھەر يەك لە گەورە و سەرکردە ، بەھۆى راستى و دروستيان
ھەلدەبۇزىردىن. ئەم ھەلبۇزىردىراوانە بە عەقلىكى دروستەو
ھەلسوكتە دەكەن ، تاكو كاروكردەھى ژيان بە دانايى
جىبەجى بىكرىت ، بىگومان دەسلەلاتى خودا بە تەواوى بەسەر
ھەموو شتىكدا چەسپاۋە ، چونكە ھەلبۇزىردىراۋەكە شىاۋە بۇ
بەرگىرى كردن لە ستەمدىدان.

تېبىنى : ئەھونا قايرىيە ، يان وەك ئەھى لە سەرەتادا بە
دوو وشە دەگوتىت ، گاتا ئاھو ، بنەماي ھەلبۇزاردن . وەك
لە ئاقىستادا پوون كراۋەتەو (يەسنە ۱۹) ، ئەو ھاۋكىشەى
پىبەرى زەردەشتىە بۇ سىستەمىكى دىموكراتى پۇھى و مادى
كە تىيدا كەسىك ئازادە لە ھەلبۇزاردنى كەسىك بە گەورە و
سەرکردەى خۇى . زاتىكە كە تواناى ئەھى ھەيە جىھان لە
خراپەى دەروونى و جەستەيى ئازاد بىكات و سەرکردەش
كەسىكە كە دەتوانىت جىھان بەرەو راستى و وردى و پىشكەوتن
و كامل بوون و نەمىرى بەپى بىكات.

تاكە پىۋەر بۇ ھەلبۇزاردنى كەسىكى لەو جۇرە تۇمارى
خزمەتگوزارىيە باشەكەى دىارىكدنى كاتەكان بەندە بە
ھۆكارى باش ، ھوكمرانى باش و وريايى و دەسلەلاتى
پىزلىگىراۋ . ئەم بۇزاردە چاكە يە دەبىتە ھۆى ئەھى كە خەلك

به تهنيا كار بۇ خودا بکهن - کاریک که کۆنترۆلی خوایی و
فهرمان لهسەر زهوی دادهمهزینج ، ههلبژێردراو و دامهزراو
لهلایهن خودی گهلهوه . ئهوه ریکخستنه لهلایهن یهزدان و
سهکردهی ههلبژێردراو هوه بۆ ئهوهی ههموو ستهملیکراوان
ئازاد بکات و نکۆلی له مافهکانیان نهکات . له ئاقیستدا ،
زهردهشت لهلایهن ئاهورا مهزدا وهک سهروکی سهرهکی و
پابهڕ و خاوهرن پروانامهی جیهان ههلبژێردرا. (تیبینی لهسەر
سروودی دووهم ببینه بۆ وردهکاری زیاتر دهربارهی
لاپهڕه....)

ئەھونەڧايتى گەتا

سرودى ۱ - ئەيھيوسا

سرودى ۱:

بە سادەيى نويژ دەكەم

۱. ئەي مەزداي دانا ، بە دەستى بەرزكراوم كرنۆشت بۆ ئەبەم ، نويژ دەكەم بە يەكەمىن نزا داوادەكەم ، پشگىرم بيت بۆ عەقلىيەتى پيشكەوتووخواز ، بۆ راستكردنەوھى كردارەكانم لەسەر بنەماي دانايى عەقلى چاك و لەسەر بنچينەي ياساي چاكەي ووردى راست ، بۆ رەزامەندى تۆ و رازى كردنى رۆھى زىندووى جيهان .

۲. ئەي مەزداي دانا ، بە بىرى چاك لىت نزيك دەبمەوھ ، بۆ ئەوھى ھزرى چاكى مادى و مەنويم پى ببەخشى بە پىرۆزى ، بۆ سەركردايەتى كردنى ھاوھلەكانم بەرەو بەختەوھرى .

۳. ئەي راستى و ئەي بىرى چاك ، ئەي ئاھورا ، بۆ ئيوھ سروود دەچرم ، سروودىك كە تا ئىستا كەس نەچريوھ ، بە شوكرانەمان بۆت بۆت بۆ ئەوھى ھىزو تواناي بىگەردى و مەنويماز زياتر بيت. بە يارمەتيدانمان وەلامان بەرەوھ .

۴. من كە پۆھم بۆ ھزرى چاك رادەھىنم ، دەزانم كە ئەو كردارانەي بۆ خوداي دانا دەكرىت پاداشتيان دەبيت. ھەتا من بە ھىز و توانابم ، ئەوانەي دىكە فير دەكەم كە لەدواي راستى و دروستى و چاكە تىبكوشن.

۵. دواي ئەوھى بىرى چاكم بۆ دەرکەوت ، كەي دەتبنم ئەي راست و دروست ؟ كەي ئەو ريگايە ئەدۆزمەوھ بۆ گەيشتن

تۆ خودای به هیژترین . بهو ووشه مه زانانی بیر ووروژین ،
گومرایان والیده کەین کە ریگای راستی هەلبژیرن .

۶. ئەهی راستی و ئەهی رامانی پاک ، به رهو من وهره و
به خشی ته مەن درێژیم پێ بدن ، ئەهی مه زدا ، به گووتاری
راستی خۆت به زهردهشت و یاوه رانی هیژو توانای مه عنوی و
شادومانیمان خه لات بکه ، بو ئەوهی زالبین به سه ر پک و
کینهی نه یاراندا . (#)

۷. ئەهی راستی ، ئەو خه لاته مان پێ ببخشه ، که پاداشتی
عه قلی چاکه یه ، ئەهی پاکی ، ئاواته کانی }
گوشتاسب} و شوینکه وتوانی به دیینه . تۆش ئەهی مه زدا ،
وورهمان پێ ببه خسه ، تا په یامه کەت به کومه لانی خه لک
رابگه یین .

۸. به خو شه ویستی ، له تۆ ده یارمه وه ئەهی یه زدانی مه زن ،
ئەوهی له گه ل چاکترین راست و دروستان دا هاوشان بیت .
باشترین هزری چاک ببه خشی بو هه تاهه تایه به قیره شاشترای
شکۆدار و بو من و هه موو ئەوانه ی که شایسته ی ئەوهن .

۹. ئەهی ئاهورا ، ئەهی راستی ئەهی هزری پاک ، بهو
به خشیانه ی که به منتان داوه هه رگیز تو ره تان ناکه م ،
تیده کو شم ستایشتان بکه م ، تۆ و توانای مه عنوی تۆ ،
شایانی ستایشن .

۱۰. ئەهی ئاهورا ، ئاواتی ئەوانه به جی بهینه که تۆ ده زانیت
ته نها بو چاکه و چاکه کاری و پاداشتی زۆر تۆ به ئەمه کن ...
چونکه ده زانم سروودی خو شو یستن بو مه به ستیکی شایسته
هه رگیز بی وه لام نابیت له لایه ن تۆوه .

۱۱. من ھەمیشە چاودیڭرى بنەماكانى راستودروستى و ئەقلى
چاكام كىردووه خوداى دانا، فىڭرم بكة كه به بىرى ھىزى و
گوفتارى تۆ بدوڭم: فىڭر كىرگىنەكانى ژيانى بەتىن و زىندووى
پىدامەزىڭم.

ئاھونەڧايتى گەتا

سرودى ۲ - خاشمەيىيا گۆش ئورڧا

سرودى: ۲

- ئاشۇ زەردەشت ھەلبۇزۇردا بە رابەر و پيشه‌واى جيهان.
۱. پۇچى زىندوى جيهان بۇ تۇ گريه دەكات ، بۇچى منت ئافراند؟ كى بەم شىئوويه منى ھىنايه ئاراوه؟ من بەدەست توورپىي و تالانى و نەفرەت و دەستدرىژى يەوہ دەچەوسىمەوہ. من جگە لە تۇ كەسم نى يە كە چارەسەرم كاتەوہ ، بمبا بۇ شارستانىەتى راستەقىنە.
۲. پاشان خالى جيهانى زىندوو ئاھورا لە راستى پرسى؟ كى سەركردەى ئىوويه لەم جيهانە ، كى دەتوانىت شارستانىيەت و خۇراك و ھىزى خۇيتان پيشكەش بكات؟ ئايا دەتانەويت ببىتە گەورەتان ، جا ئىتر كى لە ستەمكاران ھەيە كە ناترسىت خۇى لە سزاي بەدكار لابات؟!
۳. راستى ودروستى وەلامى دايەوہ: ھىچ دەسەلاتدارىك نىيە لە جيهاندا كە لە رق و كىنە دوور بىت. لەو دووانە من نازانم ئەو كەسەى كە چاكە دەكات وە ئەوہى ناتوانىت يارمەتى كەس بدات. ئەگەر كەسىك بەھىز بووبا لەناوياندا ، من دەبوو پەلەم كردايە بۇ بانگەوازەكەى.
۴. خوداى دانا چاك دەزانىت كە لە رابردوودا خودا درۆينەكان جىيان كردووہ بە گەلان و لە داھاتوودا چى دەبىت

۵. تهنهئا ئاهورا دادومره با بهو شیوهیه بیئت که ئهو دهیهوویت بۆ ئیمه بیئت.

۵. باشتر وایه ئیمه و پۆحی دنیای بهردار دهست بۆ نیعمهتی ئیلاهی بهرز کهین و له مهزدا بیرسین: ئایا بژیوی ورزقی باوهردارانی نییه؟ ئایا له ناو ستهمکارهکاندا هیچ چاکه کاریکی چاکتر و بهئهمهک نیه؟!.

۶. ئاهورا مهزدا { خودای دانای بونبهخش } ، به شیوهو بهرنامهو نهخشهیهکی جوان قسهی کرد: ئایا تو هیچ سهرکرده و خودانیکی تر نانا سیت دادومر بیت که چاکه ئه نجام بدات. بهلام ئایا تو له لایه ن ئافریده ر دانه نراویت که چاودیربیت بۆ بهرز که ره وه کان و جیگره وه کان ؟ .

۷. ئاهورا مهزدا ، به هاودهنگ له گه ل راستودروستی ، ئهو په یامی بیر وورژینه ری خوی ئاماده کردبوو بۆ ئهو بانگه وازه ی که ره وانی جیهان داوای لی کردبوو چونکه ئهو ته نیا وه لامده ر و فریادرسه بۆ باورداران ، پسیری له عه قلی چاک کرد ؟ : که سی ده ناسیت که بتوانی یارمه تی مرۆف بدات؟

۸. ئهی ئاهورا ، به لی ده زانم ، ته نیا که سیک هه یه گو یی له فیژکرده نکان بگرییت. ئه ویش زه رده شتی پاکه ، سپیتامه دانایه ، ئاماده یه بۆ ئه وه ی له ریگه ی سر ووده کانی په یامی خوی بۆ راستودروستی پابدا. شیرینی قسه و گو فتاری پی بدن.

۹. پۆحی دنیا دووباره هاواری کرده وه: ئایا پیاویکی بی ده سه لات قبول بکه م به دهنگیکی نزم وهک چاودیری خۆم؟ من فه رمانه وایه کی به هیژم ده ویت ، ئایا کاتیکی وا دیت که دهستی یارمه تیم بداتی؟.

۱۰. بە راستودروستی و بە ھۆشئىكى باشەوھ ھىز و چاكە بە خۆى و گەلەكەى بدە تا بەرەو ئاشتى و ئارامىم بەرن . منىش بە يەكەم ژىرانەى دۆزىنەوھى تۆ دەزانم.

۱۱. كەى خىرا دەكات بۆلام راستودروستی و عەقلى ھاوبەش و كۆنترۆلى خودايى؟ ئەى ئاھورا ، دان بنى بەو جياکردنەوھى ، بۆئەوھى فەرمايشتى كردهوھ مەزنەكانت بين . خوايە يارمەتىمان بدن ، ئىمە بە چاوى مېھرەبانى لە ئىوھوھ دەنوارىن.

ئەھونە ئایاتی گاتا سرودی ۳ لە تا فیحشایا

سرودی ۳

چاکە و خراپە

۱- ئیستا قسە لە گەڵ ئەو کەسانە دەکەم کە دەیانەوێت گۆی لە دوو بنەما ببیستن، کە تەنانەت بو دانایان گرنگی هەیه. هەر وەها سوپاسی ئاهورا دەکەم، بە پێزەووە بو ئەقلی باش بیرکردنەووەیەکی باش لەسەر راستو دروستی، تا کو بەختەو وەر ییەکی سەر سوپەر هینەر ببینن.

۲- بە گۆیچکەت باشتەر گۆی بگرە و بە ئەقلی گەش بیر بکەووە. جا هەر ژن و پیاویک یان هەریەک لەم دووانە بو خۆیان هەلی دەبژیریت. بە ئاگاھاتنەووە بو ئەم مەزەهە بە پە لە پیش دەستپیکردنی رووداوی هەلبژاردنی مەزن.

۳- ئیستا ئەو دوو عەقلییە سەرەکییە کە پیش هەمووشتیک بە دووانە خەیاڵی ناسراون، چاکە و خراپە لە هزر و وشە و کرداردا لەناو ئەوانەدا ژیر چاکە هەلدەبژیری کە سوودیان هەیه، بەلام بەدکار خراپە هەلدەبژیری.

۴- ئیستا کاتیک کە هەردوو عەقلییەت یەکەم جار پیکەووە بوون ئەوان "ژیان" و "نازیندوو" یان دروست کرد تا کۆتایی بوون، خراپترین ئەقل بو ستمکاران دەبیت، باشتترین عەقل بو پیاوچاکان بیت.

۵- لەو دوو عەقلییەتدا، زەنیەتی هەلە خراپترین کردووەی هەلبژارد، پیشکەوتوترین عەقلییەت خوراگرانە، راستو دروستی

هەلبژارد جا ئەوانەى كە خوداى دانايان پى رازى دەكەن ، با بە
هەلبژاردنى كردهوى راست و دروست ئەو كارە بكەن .

۱- لەنيوان ئەم دووانەدا ، ليكۆلەرانى خوداوەندە درۆيهكان بە
دروستى برپاريان نەدا ، چونكە گومراكە بۆيان هات لە
ليكدانەوهكانيان خراپترين ئەقليان هەلبژارد ؛بۆيه خيرا چوونە
ناو تورەببەوه و بوونى مروقيان لەكەدار كرد .

۲- بەلام بۆ ئەو كەسەى بە دروستى هەلدەبژيريت ، خوڤراگرى
جەستە و ئارامگرتن لە رپگەى هيز و ئەقلى باش و
راستودروستببەوه بۆيدەرخسيت . لە هەموو ئەمانە ، دەببیتە
كەسكى پەيرەوى تو ، چونكە لە تەواوى تاقيردەوه
ئاگرينهكەى هاتوووتە دەرەوه .

۳- ئەى ئاهورا ، كاتيک گوناھبارەكان دەكەونە بەر سزاكەيان
، ئەوا ، پياوى ژير ، سەرورەى بە عەقلى دروست بەدەست
دیت . پەرودگارە ، ئينجا فير دەبن كە چۆن هەلەكە بە دەستى
راستودروستى رادەست بكەن .

۴- با لە نيو ئەوانەدا ببت كە ئەم ژيانە پاك و ببگەرد دەكەن!
ئەى بەرپزانى حيكمەت كە بەختەورەى بە راستودروستى دا
ئەهينن وەرن با لە دنياى ناوہوى عەقل ديارى بكەين .

۵- كەواتە ، لە راستيدا ، ئەوانەى بە ناوبانگيكي چاكەوه
تيدەكوشن هيز و دەسلاتي هەلە تيك دەشكيني ، دەستبەجى
لە نيشتەجيبوونى باشى ئەقل و ژيرى پياوچاكان دا يەك
دەكرن .

۶- ئەگەر لە بنەماكانى خوڤگوزەرانى و بەدكارى تيبگەيت كە
لەلایەن داناوه دروست كراوه ، كە ئازارى دريژە بو

سسته مکاره کان و چاکه یه کی هه تا هه تایی یه بۆ
چاکه خوازان. که واته جیژ و هرگرن له خوشگوزهرانی پرشنگذار.

ئەھونەقايىتى گەتا

سرود ۴ - تا قى ئورقۇتا

سرودى: ۴

رېنمايى

۱- بە لەبەر چاوغرتنى پرەنسىپەكانى باوەر ، ئەوەتان
فېردەكەم لەو وشانەى كە ھېشتا نەبىستراون لە لايەن ئەو
كەسانەى كە لە رېگەى بيروباوەرپى ھەلەيانەوۈ جىھانى چاك
لەناو دەبەن . بېگومان ئەو دوو بنەمايە باشتىن شت بۇ ئەو
كەسانە دەسەلمىنن كە خۇيان بۇ باوەرى مەزدايى تەرخان
دەكەن.

۲- لەبەر ئەوۈى ئاسان نىيە بۇ رۇح باشتىن رېگا
بدۇزىتەوۈ، مەن كە ئاھورا مەزدام ناسىوۈ، دىمە لاي
ھەمووتان وەك سەرۈكى ھەردوۈ لا ، تاكو ھەمووان بەپىيى
چاكە بۇين.

۳- ئەى ئاھورا ، ئەو دلخۇشىيەى كە ئىوۈ دەيبەخشن ، كە
بەلئىنتان بە ھەردوۈ لايەن داوۈ بە عەقلى رۇشەن و چاكەى
خۇتان ، كە ئەمە بنەماى جىكارىيە بۇ ھەردوۈكيان ، ئەى
ئاھورا ، بۇ فېربونمان ، بە گەفتارى خۇت بدوۈى. ئەمە
يارمەتىم دەدات بۇ رېنوۈىنى كەردنى ھەمووان بۇ ھەلېژاردنى
راست.

۴- كاتىك كە بانگەوازى چاكە دەكرىت بۇ لاي پەرودەرگار ،
داناكان بە پاكى و لەسەر خۇيى پاداشتى پەرودەرديگار بە
دەست دەھىننن. مەن بە باشتىن بىر ۈھزرمەوۈ ھەول بۇ

كۆنترۆل كوردنى بەھيىزى گەلەكەم دەدەم ، بۇ بەرزكردنەوھى تا بەسەر ئەو ھەلەيە زالى بگەين.

۵- قسەم لەگەل بگە تا ئەوھى بە راستودروستى باشتر بووھ جىاى ى كەمەوھ ، بە ئەقلىكى باش دەزانن و بۇيان دەردەكەويىت كە من وھك خۆم چىم پى دەدرىت . ھەرودھا خوداى دانا ، ئەو شتانەى كە روو دەدەن و پرونادات.

۶- باشتريىن دىتە سەر ئەو دانايەيى كە پەيامى راستم بلاو دەكاتەوھ و بىرى ھاندەر دەبىتە ھوى دەستپاكي و كاملبوون و نەمرى . بەم شىوھيە سەرودرى پىاوى دانا بە ئەقلى باشى خوى زياد دەكات .

۷- ئەو زاتە ، كى يە سەرھتا پىيى وابوو كە پروناكييەكان بەخوشى و شادىەوھ دىنە دەرەوھ ، لە رىگەى ئەو زاتە دانايى و دروستكەرى چاكانە ، كە جوانترين و چاكتريىن بىرو ھوشيان لايانە.

ئەى يەزدانى دانا ، مېشكەم لە رىگەى عەقلىيەتى داھىنەرانەى خۆتەوھ ببوژىنى ، چونكە ھەتا ئىستا وھك خوى ماوھتەوھ.

۸- ئەى دانا ، من تۆم وھك يەكەم و كۆتا ، و پارىزەرى بىرىكى باش زانى ، كاتىك لەخەوبىنىنم بۆم دەرەوت كە تۆ دروستكەرى راستى و راستودروستى وھ پەرودەرگارى كارەكانى ژيانىت .

۹. ھەرودھا زانىم ئەى يەزدانى دانا ، ئەو دلنەوايىيە ھى تۆيە ، ئەى بەدىھىنەرى دنياى زىندوو ، ئەو دانايى عەقلە ھى تۆيە ، ئەوھى كە ئەو ھەلبژاردەيەى بە جىھان داوھ يان بۆ كەسىكى نىشتەجى ، يان بۆ ئەوھى كە نىيە.

۱۰. لهو دووانه، ئەو جیگیری سەرفراز و خاوەن ھۆشی چاک و بە راستو دروستی خۆی ھەلبژارد. ئەی دانا و ژیر ، ئەو نەوازە فریودەرە بە شداری ئەم نەریته باشانە ی نەکروو.

۱۱ - ئەی ژیر و دانا، سەرەتا تۆ لە پێگە عەقلەو، بۆ ئیمەت دروستکرد دنیای زیندوو ، چەمکەکان و ئایدیاکان ، ژیان ت خستە چوارچۆی فیزیکییەو، کردار و قسەت بە خشی ، تا مۆف بە ویستیکی ئازادەو ، ھەلبژاردنی خۆی بکات .

۱۲. کەواتە، ئەگەر کەسیک قسە ی راستی بکات یان نا، دانا بێت یان نا . ئەگینا، مۆف بە ووشە گوزارشت دەکات لەوێ کە لە دل و میشکی دا ھەبە . بەم پێیە کەسیک چیژ لە خۆشی ی وەرئەگریت ، لەوانەبە بە ھیمی لە خۆی بپرسیت: ئەو دوو عەقلییەتە بەرەو کۆی پێ دەکەن؟

۱۳ - ئەی دانا و ژیر ، ئایا لێپرسینەو بە نھینی دەکریت یان بە ئاشکرا ، یان ئەگەر ئەو کەسە ی تاوانیکی بچوک ئەنجام دەدات ، تووشی ئەنجامی زۆر مەترسیدار دەبیت ، ھەموو ئەم شتانە بە چاوی تیژت روونەو لە پێگە ی راست و دروستانەو دەبینیت.

۱۴ - خودایە ، ئەمە لە تۆ دەپرسم : چی پوودەدات و چی دەبیت ؟ ! ئەی لە داھاتوودا چی وەک قەرەبووی چاکەکاران و چاکەخوازانت بە دەستە ، ئەی بۆ ستەمکاران پاداشتیان چی دەبیت. چۆن دەووستن کاتیک نمایشیان تەواو دەبیت؟

۱۵ - خودایە ، ئەمەتان لێ بپرسم: سزای ئەو کەسانە چیبە کە فەرمان بە گوناه و خراپەو دەدات و حوکمی ستەمکاریان بە خراپە پیشھیناوە ، ھەروەھا بۆ ئەوانە ی کە ھیچ کاریکی تریان

نییه له ژياندا جگه له تاوان كردن له دژى ئاژهل و
نيشته جيپووانى بى زيان؟

۱۶- من ئەمه ده پرسم: چۆن كه سيكى به توانا و چاكه كار ، كه
به راستودروستى ههول بۆ پلهو دهسه لاتی مال و ناوچه و
زهوى ، بۆ خووى ئاماده دهكات ، ئەى يهزدانى دانا وهك تۆ
دهبیت وه به چ كرده وهيهك؟

۱۷. كام لهو دوو كۆرسه گه وره تره ، ئەوهى راستودروست بۆ
خوى هه لده بژيریت ، يان ئەوهى سته مكار دهگريته بهر؟ با دانا
به زانا بلیت ، تا نهزان به فيل و فيل دريژه به كاره كانى خوى
نه دا . ئەى يهزدانى دانا ، بۆ ئيمه ئاشكراكه ر و خاوه ن بيريكى
باش به .

۱۸. بۆيه با هيچ كامتان گوئ له په يامه كان نه گرین و
فيركردنى سته مكاران ، چونكه مه ترسى و ويرانكارى بۆ خانوو
و نيشته جيپوون و ناوچه و زهوييه كان دهينيت . بۆيه به چهك
راستيان بكه ره وه .

۱۹. ئەى يهزدان ، ئەوهى گوئ له راستى دهگريت و راستى
دهرك پیده كات ، دهبیته كه سيكى ژيرى ژيان چاكه ر . ئەو
زاتش خوى دهستى به سه ر زمانى خويدا هه لكردوووه بۆ ئەوهى
وشه راسته كان ده ربريت كاتيك پيوستيبى . ئەى ژيرو زانا ،
كهى تۆ به تيشكى تيشكه كهت ، چاك بۆ هه ردوو لا
دهسه لمينيت .

۲۰. ئەوهى بچيته لای راستودروستان ، چيژ له داها توويهكى
گهش وه رئه گريت . به لام سته مكاران ژيانىكى دريژ له تاريكى و
به دكارى و وشه پر شكۆ و هاواره كان دهژين ، چونكه له سه ر

حسابی راستی کرده‌وه‌کانی ئەون، که ویژدانی بەره‌و لای ئەو دەبات.

۲۱. خودا ژیری به هه‌موو شتیک ده‌به‌خشیت، نه‌مری، زۆربوونی چاکه، سه‌ربه‌خۆیی له ده‌سه‌لاتیدا، هه‌روه‌ها بیریکی باشی هه‌میشه‌یی بو ئەو هاوڕێیه‌ی که له هزر و کرداردا هه‌یه.

۲۲. ئەم بنه‌مایانه بو که‌سی میهره‌بان پوون و ئاشکرایه که کار بو وه‌دیبوونی عه‌قل و چاکه و پیاوچاکان ده‌کات و به قسه‌ی خۆی خزمه‌ت به راستودروستی وه کرداره‌کان ده‌کات. ئەه‌ی یه‌زدانی دانا، ئەوه‌که‌سیکی ئاوا یارمه‌تیده‌ره.

ئەھونەنە ئايتى گاتا
گۆرانى ۵ - ئاخيا-كا خويتوش
گۆرانى: ۵
لادان

۱- ئەي مەزدا! سەبارەت بە خوداۋەندە درۆكان ئاگادارى ، كە خيزان ، كۆمەلگە ، كۆمپانیا ، ھەموو دوعا لە خوداى دانا دەكەن بە و شىۋەيەي من دەيكەم و دەلیم: با ئیمە نیردراوی ئیۋە بین بۆ ئەۋەي پکابەرەكانت كۆنترۆل بكەين.

۲. خوداى دانا! ھاۋپەيمانى بە بيريكى باش و ھاۋرپيەكى چاك لە رینگەي راستوردوستى شكۆدارەۋە وەلامى دانەۋە: «ئیمە چاكە و پيشكەتوويى مان بۆ ئیۋە ھەلبژارد.» (و دەلین: "با ھى ئیمە بیٹ")

۳. بەلام ئەو خودا ھەلخەلەتینراوانە ، كە بە شىۋەيەكى زۆر خراپ چەۋاشەتان دەكەن ، ئەوانەن كە عەقل و ھەلە و تەلەكەبازى دروست دەكەن. بەو كردارە فيلئابازانەيان لە بەشى ئاۋەدانكراۋ لە زەۋى دا خراپە دەكەن.

۴. چونكە بە كردهۋەكانيان ، مرقۇئيان كردوۋە بە خراپكار ، تەنھا بۆ ئەۋەي دلپاك ناوزەند بكرين كە ئاراميان خۆش دەۋیت ، بۆ ئەۋەي ۋاز لە ئەقلى باشيان بەینن ، ھەرۋەھا لە زيرەكى و چاكەكارى ى خودا پادەكەن.

۵. بەم شىۋەيە مرقۇقتان لە ژيانى باش و نەمرى بیبەش كرد بەلام لە راستیدا ئیۋە كە تەنیا خوداى ھەلخەلەتینەرن ، بە

عه قلییه خراپه کهی خوٲان و کردارو قسه کانتان به دابینکردنی
دهسه لات بوٲ سته مکاران هه لتانخه له تاند.

۶. به لام ئەگەر ئەم هیزه تان تهرخان کرد بوٲ به تاوانبار، بوٲ
ئەوهی ناوبانگ دهر بکهن، ئەهی یهزدانی دانا، ئەو راستیه
دهزانن که له سایه یهزدان و راستودروستیدا باوه پرتان زال
دهبیت.

۷. سه بارهت بهم تاوانانه، هیچ که سیکی ژیر تا ئیستا
نهگه شتوووته ئەو دهسه لاتهی که پیی دهوتریت ژیان،
ژیانیک، که به هیزی کانزا و کلاوله سه رکردن به دهست دیت،
ئهی یهزدانی دانا، خوٲ له سه ره نجامه کانی دهزانن.

۸. سه بارهت بهم تاوانانه، و ترا که، یه ما کورپی قیفه یهان-
یش خوٲی به خودای دنیای ئیمه دهزانیت چونکه تاوانی وا،
هه تا من پیٲ رابگه یه نم، برپاری کوٲایی له سه ر توٲیه.

۹. ماموستای خراپ به فیٲر کردنه کانی بیر و باوه ری حکمه تی
ژیان له ناوی ده بات. ریگه له خه لک ده گریٲ که بیریکی باش
به دهست بهینن، ئەهی یهزدانی دانا و دادپه روه ری، تکام لیٲان
هه یه، رای خوٲم به وشه دهر بپریم.

۱۰. به خه راپترین شیوه، ئەو مه زه به له ناو ئە بات که
ته ماشای دنیا و خوٲر ده کات به چاوی روٲناهی و ئاشکرا،
ئەوهی که سته مکاران داده نیٲ دژی راست و دروستان وه ئەو
نشینگه و پیران ده کات و چه کیکی کوشنده به کار دینیٲ دژی
پیاوچاکان.

۱۱. ههروهه ژيان له ناو ئه بهن كه سته مكارانى پياو ئافرهت به گه وره دانه نين و مال و مولكيان تالان دهكهن ، ههولى زور دهن كه بو ئه وهى چاكان له عه قليان لابه دن.

۱۲. له پيگه ي ئه و جوړه فيركردنه وه يه كه هه ول دهن سهرنجى خه لكى له كارى ناياب سهرقال بكهن و كارو شوينى خراپيان بو بريار داو، ژيان و خوشگوزهرانى خه لك تيكده شكينيت ، بويه خوداى دانا سزاي بو داناو، هه ر له بهر ئه مه شه كه ده ست به سه راگرتنى قه شه ئه شكه نجه دراوه كان له جياتى هه لېژاردنى راستودروستى ، فه رمانيكى هه لى ده وله مه نده كانيان هه لېژارد .

۱۳. به هوى ئه و هيزه تيكده رانه ي ئه م ژيانه ئاواته خوازن له مالى خراپترين عه قلا تالانى خويان به ده ست به ينن ئه ي پهره ردىگارى دانا ، ئه وان هى چه زيان له هه وه س بازيان هه يه . ، دژايه تى ئه وان ه ده كهن كه بيروباوه رى تو بلاو ده كه نه وه ، چونكه هه وه س بازيه كانيان دوريان داخاته وه له چاكه كارى .

۱۴. ته نانه ت مير ه زيره كاكانيان له ميژه بير و په نجى خويان ته رخا ن ده كهن بو تالان كردن و يارمه تيدانى سته مكاران و وازيان له دانايى هيناوه بو تيكدانى جيهان.

۱۵. به و جوړه كردارانه كاهين و مير سوک دهن له لای ئه و خه لكه ي كه له ده سه لات بي به شيان كړدووه بو ئه وه ي به ئاره زووى خويان بژين. له م دوو لايه نه ، له دوايدا سه ركه وتن بو مالى ئه قلى چاك ده بيت .

۱۶. ھەموو فېزىكىيەتچىلەر بەھرىدار باشتىرىنە بۇ گويىگرتن ئەي
يەزدانى دانا ، من ئەوئەندە بەھىزم كە دەتوانم بەرەنگارى
ھەموو ھەرەشەكەنى ستەمكاران بېمەوۋە كە لە دىۋى ھاۋرىكانم
ئاراستە كراۋە.

ئەھونە ئايىتى كاتا

گۆرانى ۶ - يىتاشى ئىيتا

گۆرانى: ۶

دلسۆزى بۇ ئەرک

۱. بەپىيى ياسا سەرەتايەكانى ژيان ، رابەر دادپەرورەرى تەواو دەكات لەسەر سىتەمكاران و پياوچاكان ، ھەرورەھا بۇ ئەو كەسەى كە ناراستگۆيىيەكەى دەردەكەوئىت .

۲. ئەوھى سىتەمدىدان گومپرايى بىكات بە ووشە ، يان بە يان بە بىرکردنەوہ يان بە كردار ، يان ئەگەر سەردانكەرىك لىيى نىزىك بوويەوہ ، شتى باشى فىر كرد ، وە لە باوەرەكانى دا پىشى بخت بۇ رازىكردنى خوداى دانا .

۳. ئەو چاك كردارەى ، كە لەگەل پياوچاكان زور باش بىت ، خزم بىت يان ئەندامى كۆمەل بىت ، يان ھاوولاتى بىت ، ئەى ئاھورا ، يان بە دلسۆزىيەوہ خزمەتى دنياى زىندوو بىكات ، بىگومان لە بوارى راستدروستى و ئەقلى چاكدا دەژىت .

۴. ئەى دانا ، من ئەو كەسەم كە سەرى رىز و نوازشت بۇ دائەنوئىنم بۇ ئەوھى ھزرخراپەكان دوور بخەمەوہ ، ئەوانەى كە لادەرن لە داب و نەرىتى بەرزى خىزانى و پىوہستن بە ھەلە كردن لە ناو كۆمەلگە ، ئەوانەى كە پراوئىژى خەراپ وەردەگرن لە كۆمەلگاكانى ئاوەدانى لە جىهان .

۵. من گوچ لەئىلھام بەخشى تۆ دەگرم كە مەزنىرىنى ھەموو دەنگەكانە ، تاكە ئامانجى من بگەم بە ژيانى درىژ لە

سايەى دەسەلاتى ئەقلى چاكدە ، وە گەشتەنم بەراست ودروستى
بە دريژايسى ريگاكاني راستودروستى لە دلسوزى بو
پەروەردگارى دانا.

۶. ئيمە بانگخوازانى راستەقىنەين كە لە ريگەى راست و
دروستەو بەجوانترين شيو،

بەم رازيبوونە دەروونىيە حەزەدەكەم وەك پراويژكارىك بو
دانىشتوانە جيگيرەكە خزمەت بكەم ، ئەى يەزدانى دانا ، زور
مژدارم كە تو و هاوولەكانت ببينم.

۷. ئەى باشتريين زات ، ئەى داناي ژير ، ئەى راست وەرە بو
لاى من ، لە ئاسوى چاكە و عەقلى باشەو، تاكو لە ديوى
رووى هاوبەشيبەكەمان گويم لىت بىت. بو ريز و نيازى
لەنيوماندا بە روونى ئاشكرا بىت.

۸. بو خوت نيازەكانم ببينه كە من بە ئەقلى چاكەو ەهوللى
بو ئەدەم ئەى دانا ، كە ەهوانە ەمووى ووشەن بو ستايش و
پيرووزى تولە ريگاي چاكەو ، لە ريگاي كامل بوونم نەمرى
جاويدانيم پى ببخشە.

۹. ئەى دانا ، ئەو ەبەستى تووئە كە ئەم دوو
دەستپيشكەريانەى بو راستى و چاكە ، ئەو ئامانجە پر شكوو
تازەبن كە لە ريگەى باشتريين عەقلەو بەدەستدەهينرين.
گەشەى ئەم دووانە وا دەكەن ، كە رەوانەكان ەوارابن.

۱۰. ئەى دانا ، وا بكە ەموو ئەوانەى چيژ لە ژيانىكى باش
وەرگرن ، ئەوانەى كە بوون ئەو كەسانەى كە هاوبەشى خووشى
و بەختەوئەى تودان ، روشنايى جەستەييمان پيشبخە بە
ئەقلى چاكەو بە خوراگرى چاكەكردن.

۱۱. خودای هه ره دانای به هیژ ، ئەهی پاک ، ئەهی پشتیوان و جیگیرکردنی ئەقلی چاکه له جیهان ، گوڤ له من بگرن ، میهره بان به بۆ هه ر پاداشتیک که تۆ دهیبه خشیت به من .

۱۲. ئەهی یهزدانی دانا ، رۆناکیت له دهرنمدا جیگیر بکه و ئازایه تی پاکیم پی ببخشه و به خششه کانی گه یشتن به چاکه به پیشکه و توترین ئەقلیهت ، به تهواوی به راستودروستی و به دلپای .

۱۳. بۆ ئەوهی پشتگیریم بکهیت ئەهی یهزدانی که هه موو شتیک به فراوان دهبینی ، هیژی سهروهی خۆتم بۆ ئاشکرا بکه ، پیروزییه کانی ئەقلی چاک . به ریگای پیشکه و توانه ، چه مکی راستودروست پیشانم بده .

۱۴. ئیستا وهک خۆنه ویستیک له ریگای تۆ ، من زهردهشت هه ناسه ی زیندووی خۆم و یه که مین به رهه می چاک و کار و ووشه کانم پیشکهش به تۆ ئەهی دانا ، به گوڤچه م له دهنگی خودا ، له راستیدا ، که هه موو هیژمه (#) .

ئەھونەقايىتى گاتا

گۆرانى ۷ - يى شياوتانا

نويکردنەوہ

۱. ئەى خوداي دانا لە ريگاي کردەوہى چاک و ووشەى ستايىشى گەورەيت ، هاندانى گەل بە چاکە بۆ گەيشتن بە کامل بوون و نەمرى جاويدانى ، کہ لەلايەن ئيمە پيشکەش دەکريت ئەى يەزدانى دانا .

۲. ئەى خوداي دانا ، سەرەراي ئەوہەموو ئەم پيشکەشەشە ، بە روحى بىر و هوش و کردەوہى چاکى زاتيکى پيشکەوتووخواز ، کہ بە تەنيا بۆتۆ دەکريت ، لە هەموو شوينىک سروودى شکۆمەندى و ستايىش بۆ تۆ دچرين .

۳. کەواتە پيشکەشەکانى سادە و بيفيز پيشکەش بە تۆ دەکەين بۆ راستى و چاکە . هەموو بونەوہرە زىندەکان ئەوانەى لە پەيرەوانى دىنى تۆن ، ئەوانەن کہ هزرى چاکە بلاو دەکەنەوہ ، ئەى خوداي دانا لە راستيدا ئەوانە سوودمەندن ، دەستکەوتىکى گەورەيە بۆ هەموو ئەوانە کہ لە پەيرەوانى تۆن .

۴. لەبەر ئەوہ ئەى يەزدان ، ئيمە بۆ ئاگرى بەهيىزى چاکەى تۆ پەرۆشين ، کہ بەهيىز و تيژرۆيه کہ يارمەتى پەيرەوانت ئەدات ، بەلام ئەى خوداي دانا ، بۆ ئەو دوژمنانەى کہ زادى ئەشکەنجەدانى خالکيان هەيه ، هيىزى باوى دەويت بۆ ئەوہى بيوەستيت .

۵. ئەى داناي ژيىر ، هيزى تو ، دەسەلاتى تو چيىه ، بو ئەوهى پەيرهو كردنى بە ئەقلى راست و دروست ، بو پاريزگارى لە ستەمدىدەكان ، لە پيناو تو ئيمە وازمان لە هەموو خواپەكى درۆزن و خالکە خراپەكان هينا .

۶. ئەى داناي مەزن ، بەرپەگەى راستودروستى و ئەقلى چاک ، كەواتە بە هەموو ئامانجەكانى ئەم ژيانە هيدايەتم پى ببەخشە ، بو ئەوهى بە خوڤشەحالىيەوه بە ستايش و پارانەوه بگەرپيمەوه بو لای تو .

۷. ئەى دانا ، كوا ئەو كەسانەى كە بە عەقلىكى چاک تيدەگەيشتن ؟ ، سەرەپراى پاشگەزبونيان و دەسخەرۆ بونيان كە وابەستە بوون بە مەزەبە ميرايتيەكان ؟ من جگە لە تو هيچ كەسكىم نيه بوپە بە راستودروستى خووم و گەلەكەم بپاريزە .

۸. بەراستى ئەوان لە كردهكانمان دەترسن هەروەك چۆن لاوازيەك لە سەرکەوتوان دەترسيت چونكە ئەم كارانە مەترسى بو زۆر كەس دروست دەكەن . ئەى داناي مەزن ، ئەوانەى كە بە پرنسيپ دژايەتيت دەكەن ، لە بىرى راستودروستى وه دوورن .

۹. ئەى داناي مەزن ، ئەوهى واز لە پاكى بهينيت ، تەنها بە هوپ كەم ئەقلى و كرده خراپەكانى خوپەتى ، پاكى و بيگەردى ريزدارن ، لە ئارامى و چاكەكارى داناكانەوه بە زۆرى دەرئەكەويت ، هەروەكو كە چۆن خراپەكاران لە چاكە دوور دەكەونهوه .

۱۰. خاوهن عه قلى باش ده لىت ، ده بىت كاره كانى عه قلى
 پاريزرلىت ، ده زانىت كه ئەو خۇشويستنه پىشكه وتووه
 به رهه مى راسته قينه ي راستودروستى يه هه موو ئەمانه ، ئەي
 داناي مەزن ، ئامرازى به زكر دهنه ون بۇ لاي تۇ.
۱۱. هەر دوو كامل بوون و نەمرى ده بىتته هۇي ناياب بوون
 له رۇناكى تۇ ، حوكمى باش و خۇشوونى ي راستى و هيز و
 بويرى زياتر ده كات ئەمانه ، ئەي دانا ، هيزى خۇمان له دژى
 دوژمن دروست ده كهن.
۱۲. ئەي خوداي دانا ، رىنمايى و ئاره زووت چىيه؟ ئايا بۇ
 ستايش يان بۇ به خۇ هه لكر دن؟ ، بۇ ئەوهى وهك گوى بىست
 بين و راي بگه يه نين ، بۇ ئەوهى پاداشت بدن به ئەوانه ي
 په يرهوى ده كهن. به راستودروستى نيشانمان بده ، به
 ئامۇژگار يه كانى پشت به خۇبه ستن به عه قلى چاك .
۱۳. ئەي خودايه ، ئەمه هه مان رىگاي عه قله باشه كه تۇ
 نيشانت داوم. ئا ئەوه يه ئاينى چاكه كاران ، كه كرده وه
 چاكه كان يان هەر چاكه يهك ئەنجام بدن ، ئەوه پاداشتى
 چاكه كاران و چاكه خوازان به زياده وه ده رىتته وه ، پاداشتى
 چاكان و پاكان ، ئيوهن هەر خۇتان له خۇتانه وه سه رفرازن.
۱۴. له راستيدا ئەي زاتى دانا ، ئەم پاداشته به وه كه سانه
 ده به خشىت كه له هه لىژاردنى ژيانى جهسته بييدا ، به راستى
 به روبوومى خزمهت به كۆمه لگاي جيهان ده كهن به كرداره
 عه قلىيه باشه كانيان ئەي خودا ، وه به پلانى ژير له رىگه ي
 راستودروستى كۆمه ل پىشده خات.

۱۵. له وهلامی داواکاریم بو ستایش ، ئەه زاتی دانا ،
ئێستا به ئەقلێکی دروستهوه باشتترین قسه و کردهوهم پێ بلی .
به ئارهزووی خۆت ژیان لهگهڵ سهروهری خۆت دا بو نوێ
بکهروهه.

ئەشتا قايىتى كاتا

گۆرانى ۸ - ئوچتا ئەھمى

گۆرانى: ۸

دەرك كىردن - خود ، سروشت ، خودا

۱ - خوداى دانا ، خوۋشى و شادى زياتر بەو كەسانە دەبەخشى كە خوۋشى و شادى بۇ ھەر كەسىكى تر بە گشتى دەبەخشن . من بۇ بەھىز بوون و بويرىيى پاكى و بىگەردى ، دەپارمەوہ بۇ ئەوہى راستودروستى بچەسپىنم . بە خوۋشى و شادى و نازو نىعمەتىكى ژيانىكى دەولەمەندى ئەقلى چاكام پى بېبەخشە .

۲- ھەرودھا ، با باشتىن بەرەكەت بۇ ئەو كەسانە بىت كە بەرەكەت بۇ كەسانى تر خوۋش دەكات . ئەى زاتى دانا ، لەوانەيە زانىارى ئەو بەدرىژايى پوژانى درىژى ژيانى پىر لە خوۋشى گەشە بكات ، بە ئەقلى پىشكەوتوتوتىن ، دانايى ئەو عەقلە باشەى كە بە راستودروستى دروستت كر دووہ ،

۳- ھيوادارم ئەم كەسە چاكەيەكى زور بە دەست بىت كە فيرى رىگا راستەكانمان دەكات بۇ پىشكەوتن خوۋزگەى منە ، لە ژيانى جەستەيى و دەروونىدا ، بە راستى نزيك بىتەوہ لە خودا ، چونكە ئەو لە دانايەيى تو بە ھەرەمەندە ، دلسوزو بەريز و خواناسە .

۴- ئەى زاتى دانا ، من دەزانم تو بەھىز و پىشكەوتتووخوازى چونكە خوت يارمەتيدەر و پشتيوانى ، پاداشتى چاكەكاران و سزاي خراپكاران بە ئاگرى بەھىزى راستى و دروستى ئەدەيتەوہ .

۵- ئەۋى خوداى دانا ، لە كاتى لە داىك بوونى ژيان تۆم بينى بۆ ئەۋەى پيشكە وتووخواز بىت ، بۆم دەرکەوت كە تۆ بپريارت داۋە كە كردار و وشەكان ئەنجامى ھەبىت: خراپە بۆ خراپە ، چاكە بۆ چاكە. ئەمە دەبىت لە رېگەى تۆۋە بىت تا دوا گۆشەى دروست بوون.

۶- لەو گۆشەيەدا كە من تپيدا ئامادەم ، تۆ ئەۋى زاتى دانا ، ۋەرە بە ئەقلى پيشكە وتنخووزى و كۆنترۆل و عەقلى چاكت ، لە رېگەى ئەۋ كرددارانەى كە جىھانى زىندوو بە راستودروستى پيشدەخات دلنەۋابوون ياسا راستەكانى زىرەكى ئىۋەيان بۆ روون دەكاتەۋە كە كەس ناتوانىت ھەليان خەلەتپنىت.

۷- من بۆم دەرکەوت كە تۆ ئەۋى دانا ، كاتىك پرووناكبيرى بە عەقلىكى دروستەۋە دەورى داوم ، پرسىم: «تۆ كىت؟ تۆ سەر بە كىت؟ چۆن لىكى دەدەنەۋە ، لەم روژانەى لىپرسىنەۋەدا ، ئاراستەكان بۆ زىندوووان و بۆ خۆتان روون بكەن؟

۸- پاشان يەكەم جار پىم گوت: "من زەردەشتم ، من تا ئەۋ رادەى كە دەتوانم ، دژىكى راستەقىنەى ستەمكاران بم و پشنىۋانىكى بەھىزى ستەمدىدەكان بم بۆ ئەۋەى چەسپاندنى ۋابەستە بوونى دەستەلاتداران بە پەرسىتى تۆ ، بەردەوام ستايشت دەكەم و شكۆدارت دەكەم ، ئەۋى دانا.

۹- من زانىم ئەۋى خوداى دانا ، كە پيشكە وتووۋدەبين كاتىك بە ئەقلى چاك دەورەدراپىت. لە پرسىياري ئەۋدا: «بۆ چى مەبەستىك دەتەۋىت زانىن بە دەست بەينى ؟ ، بە بەخششى گەۋرەيى ئاگرەكەت ، ئەۋەندەى لە دەستم بىت ، لە گەران بەدۋاى راستى ودروستىدا ، بىر دەكەمەۋە.»

۱. کهواته راستی و دروستیم نیشان بده که بهردهوام داوای دهکهم. من زۆر به باشی له گهڵ دانه واییم ، پرسیارمان لیبکه که چیمان له تۆ دهویت دهمانه ویت ؟ ، پرسیارکردن له لایهن تۆوه بۆ ئیمه له لایهن بههیزه وهیه ، چونکه فه رمانه ووا له ریگهی تۆوه بههیز دهکات به (پوونا کبیری).

۲. من بۆم ده رکهوت ئهی خودای دانا ، که پیشکه وتووخواز ده بیت کاتیك به ئه قلی چاکه وه بیر بکه یته وه ، کاتیك یه که مجار له قسه کانت فیروبووم که بۆ من زهحمهت ده بیت که خه لکی فیروی دلسۆزی بکه م ئه و شته ی پیت وتم باشترینه .

۳. وتتان: ئیوه له چاکه تیگه شتن و سه ریچیجان نه ده کرد. له بهر ئه وه وا خۆم دابنیم ، تاکو سروشم بۆ بیت به پاداشتیکی نایاب ، ههروهها پاداشتی ههردوو دهسته ی (چاکه و خراپه) به دهسته کتوت بۆ بدریته وه .

۴. ئهی خودای دانا ، بۆم ده رکهوت که پیشکه وتووخواز بیت کاتیك به ئه قلی باشه وه بیر بکه یته وه ، بۆ ئه وه ی به ئامانجه خواستراوه کانم بگه م. ژیانیکی دریژم پی ببه خشه که کهس نه ویراوه داوای بکات ، ئه و بووانه ی که هه لیانیزاردوو ، ته نیا له دهسه لاتی تۆدا هه یه .

۵. ئهی دانای مه زن ، وهک دانای به دهسه لات یارمه تی هاوړیکه ی ده دات ، ئهی دانا تاک ، پشتگیری م بکه بۆ بیرم رۆناک بکه یته وه ، له راستی و دروستی له ریگهی دهسه لاتی تۆوه . پاشان به هاندان و رابه ری کردنی دلسۆزان بۆ فیروکردنه کان بۆ هه موو ئه وانه ی په یامه وروژینراوه که ت له بیر بیت .

۶. ئەى خوداى ، بۆم دەرکەوت كە پيشكەوتوو بيت كاتيك
خاوهن ئەقلى چاكەوه بيت ، دەرکەوت كە بيركردنه و هو رامانى
بيدهنگ باشترينه. هەرگيز نابيت مروّف رازى بيت له ههولى
به دكاران ، چونكه ئەوان كەسانى راستودروستان به خەراپ
دەزانن.

۷. بۆيه ئەى خوداى دانا ، من زەردەشت بوّ خوّم ئەو
عه قلیيه تانهى تو هەلده بژيرم كە پيشكەوتوترينه بوّ ئەوهى به
راستودروستى هەناسه يه كى به هيز له جهسته مدا بدات. با له
دهسه لاتى خوړدا سه ربكه ویت با پاداشتى كرداره كان له ريگهى
ئەقلى چاكەوه بدریت. (#)

ئەوشتاقايىتى كاتا

گۆرانى ۹ - تات ئووو پېرسى

گۆرانى: ۹

وھلامدانەھى پىرسىيارەكان

۱. ئەھى داناي مەزن ، لىت دەپىسم ؟ بە دىلسۆزى پىم بلى ، ھەر لە سەرەتاوھ كەسىك كە ھەول ئەدات بو و دەستەھىنانى ژيانىكى بەختەوھرى گەشەدار ، كە ئەمەش تەنيا لە رىگاي چاكە كىردنەوھ دەبىت ، بەراستى ئەم كەسە بانگەھىشتكارىكى گەورەھى و گەنجىنەھىكە بو ھەمووان ئەوھ جىگرەوھىھ ، رەوان چارەسەركار و ھاورىھ.

۲. ئەھى داناي مەزن ئەمە لە تۆ دەپىسم ؟ ، بە دىلسۆزى پىم بلى ، كەسىك دەتوانىت لە سەرەتادا بەدوای باشترین ژيان بگەپىت ؟ بەراستى كەسى ئاوا ، لە رىگەھى راستودروستانەوھ ، بەرزكەرەوھىھىكى گەورەھىھ و گەنجىنەھىھ بو ھەمووان . ئەو زاتە ، داناي تاك و يەككە لە چاودىرو پاسەوان ، ھەرۇھە دەروونىكى سادگارە و ھاورى يە بو باوھ داران .

۳. ئەمە لە تۆ دەپىسم ، بە دىلسۆزى پىم بلى ئەھى داناي مەزن ، كى پىش ھەموو شتىك ئافریدەر و زادەھى چاكەھى ؟ ، كىھ ئافریدەرى خۆر و ئەستىرەكان كە بەردەوام لە جولە و خولانەوھ دان ؟ ، كى وا لە مانگ دەكات دراوشاوھ و نادىار بىت ؟ ، من تامەزرۆى ئەوھم ھەموو ئەمانە و زىاتر بزانم .

۴. ئەھى خوداي دانا ئەمە لە تۆ دەپىسم ؟ ، بە دىلسۆزىھەوھ پىم بلى ، كى زەھى رادەگرىت و كى رى لە دارمانى ئاسمان

دهگريٽ؟ كئى ئاۋ و پروەك دروست دەكات؟ كئى خىرايى با و
هەورەكان ئەھيىت؟ كئى ئەو ئافرىدەرە دانايە كە دروستكەرى
ژىرە بە عەقلىكى دروست ؟ !

۵. ئەمە لە تۆ دەپرسم ، بە دلسۆزى يەوہ پىم بلى؟ ، ئەى
يەزدان ، كئى ئەو ھونەرمنەندى كە پرووناكى و تاريكى دروست
كردوہ؟ ، كام ھونەرمنەند پلانى خەو و بيدارى دارشتووہ ؟ ! كئى
يە ئەوہى كە بەرەبەيان و پوژ وشەوى تاريكى دروست
كردووہ ، كە بەو ھۆيەوہ خەلكى ھەموو شتىك دەكەنە
ياداۋەرى كە ئامانجى سەرەكى و دروست و بەسوودە.

۶. ئەى ئاھورا مەزدا ، بە دلسۆزى يەوہ داواكارم پىم بلىن:
ئايا ئەو شتانەى كە من باسى دەكەم راستە؟ ئايا پاكيزەيى
بىگەرد لە كردهوہكاندا چاكە زياد دەكات؟ بۆ كئى دەستەلات
دەدەيت بە عەقلىكى دروستەوہ ؟ ، بۆ كئى جىھانى بەردار و
خۆشى دروست كرد؟.

۷. ئەى داناي مەزن بە دلسۆزىەوہ لىت دەپرسم ئەمە لە تۆ
دەپرسم ، پىم بلى كئى پاكى بىگەردى بەھادار و سەرۋەرى
دەستەلات دروست كردوہ ؟ كئى مندالى وابەستە كردوہ بە
خۆشەويستى دايك و باوك؟ ؟ لە ريگاي ئەم پرسىارانەوہ ،
ئەى داناي مەزن ، دەتوانم دان بوہ بنىنم كە تۆ ئافرىدەرى
ھەمووانى لە ريگاي عەقلى پيشكەوتنخوازيى ئىوہوہ .

۸. ئەى ئاھورا مەزدا ، بە دلسۆزىەوہ ئەوہ لە تۆ دەپرسم ، بە
راستى پىم بلى ، بۆ پەيرەوكردنى راسپاردەكانت ، لە ريگەى
عەقلى چاكەوہ ، بەو ووشانەى كە دەمەوى ، راستىەكانى

ژیان به دروستی تیښگه م ، ئەوهیه که سهره ئەنجامی روحم
چی دهبیټ له کوټایی دا ؟.

۹. ئەمه له تۆ دهپرسم ، به راستی پیم بلێ ، ئەهی دانای مهزن ؟ ،
چۆن ئەو ئایینه زیندوو بکه م که گهورهیی خوای میهره بان
فیڤی من دهکات ؟ ، چۆن داوات لیڤکریټ ئەهی زاتی دانا ، به
یاسای بهرز و به چاکه و به بیریککی باش له ههمان خانهیی
دادپهروه ریت دا بژیټ ؟.

۱۰. ئەمه داوات لی دهکه م ، به راستی پیم بلێ ، ئەهی یهزدان ئەو
ئایینه باشتیرینه بو ئەو زیندووانهیی که به راستو دروستی
جیهان به رهو پیټش دهبن و ووشه و کرداره کان به ئارامیدا
یهک دهخن . له بهر ئەوه ، په رووشی عه قلم بۆلای تۆیه ،
ئەهی دانای تاک .

۱۱. ئەمه داوات لی دهکه م ، به راستی پیم بلێ ، ئەهی یهزدان ؟ ،
پاکیزهیی چۆن دیت بو ئەو که سانهیی که دینه کهت دهناسن و
کارو کردهوی چاکه دهکات ؟ ، ئەوانه به ئیمان هوه دهناسرین ،
من تۆ دهناسمه وه که وهک سه رهتای هه موو شتیگ ، هه موو
ئەوانهیی بی باوه ریش به به دکاری دهروونی دهزانم .

۱۲. ئەمه له تۆ دهپرسم ، به راستی پیم بلێ ؟ ، ئەهی یهزدان ،
له و که سهیی به خشش دهکریټ ، کی چاکه کاره و کی سته مکاره
، ئەوهی له گه ل خه راپه یه ئەوه خودی خه راپه ، بوچی ئەو
که سانهیی به بی بنه ما دژی به خششه کانی تۆن ، ناوزه دیان
نه که م به خراپکار ؟.

۱۳. ئەمهت لی داوا دهکه م ، به راستی پیم بلێ ، ئەهی یهزدان
چۆن هه له و خراپه له ناومان لاده بهین به ته واوه تی ؟ و خو مان

به دوور دهگرین له یاخیبووان ، لهوانه‌ی که ههولّ نادن بوّ
بایه‌خدان به چاکه‌کاری و یه‌کانگیر بن له‌گه‌لیا ، ئەوانه
خۆشحالّ نین به چاکه‌کاری؟.

۱۴. ئەمەت لی داوا ده‌که‌م ، به راستی پیّم بلّی ، ئە‌ی یه‌زدان
چۆن هه‌له راست بکه‌ینه به چاکه ، تا کو به فیّرکردنه پرله بیر
پاک و بیگه‌رد بیته‌وه ، به‌و شیوه‌یه‌ش بزانه و جووله‌یه‌کی
به‌هیز له‌ناو سته‌مکاراندا دروست بکریت ، ئە‌ی دانای مه‌زن بوّ
ئە‌وه‌ی له سه‌ر خراپه‌کردن و ئازاره‌کانی لایانبه‌ریت؟.

۱۵ . به راستی پیّم بلّی ، ئە‌گه‌ر حوکمی ئە‌م جیهانه بکه‌یت به
راسی و دروستی ، کاتی‌ک هه‌ردوو تیمی دژ به‌یه‌ک دینه‌ لای
یه‌کتر ، به پارێزگاری‌کرد له‌وبنه‌مایانه‌ی که توّ داتناون ، ئە‌ی
دانا تاک ، له کو‌ی و بوّ کام له‌م دووه ، ئایا توّ سه‌رکه‌وتن
به‌دهست ئە‌هینی؟

۱۶. به دلسۆزیه‌وه ئە‌مەت لی‌ده‌پرسم ، پیّم بلّی ، ئە‌ی
یه‌زدان ، ئە‌و سه‌رکه‌وتوه کیّه ؟ ، ئە‌وه‌ی که به بیروباوه‌ری
دینی توّ جیهان ده‌پاریژی ؟ ، به پوونی نیشانم بده ئە‌و
پیشه‌وایه‌ی که چاره‌سه‌ی ژیان ده‌کات ، تا‌کو به بیرى چاک
سروشى بوّ بیّت ، بوّ ئە‌و که‌سه و هه‌ر که‌سیکی تر که توّ ئە‌ی
دانای تاک ، که توّ ئە‌ته‌ویت.

۱۷. ئە‌ی دانا به دلسۆزیه‌وه پسیار ده‌که‌م وه‌لامم بده‌روه ،
چۆن پارانه‌وه هه‌لبژیرم بوّ شونکه‌وتوانت ، تا‌کو ده‌نگم به
هیز بیّت بوّ ئە‌وه‌ی له کوّ‌تاییدا به پی رینمایه‌کانت ، به
ئاراستی کاملّ بوون و که‌یشتن به نه‌مری ، که له په‌یامی بیر
وورژینه‌ره‌که‌ی توّ ، که ده‌ستکه‌وتی راستی و دروستیه .

۱۸. ئەمە داوا لە تۆ دەكەم ، بە دلسۆزی پىم بلى ئەى يەزدان
چۆن پاداشتى راستودروستان بە دەست بهيىنم لەگەل ئەسپ و
وشتەرەكانيان؟ كە ئەمەش وا دەكات بزەنم چۆن - بو ئەوهى
بزەنم ريگاي گەيشتن بە كامل بوون و نەمريان فير بگەم .

*رەنگە زۆر بەى ئەو ژن و پياوہ ديارانەى ناويان هەيه بە (ئەسپا (ئەسپ) و (وشتەر) كۆتايى پى بيت كە زەردەشت
هەولئ دەدا بو ئايىنى نوئ سەرکەوئ. فيشتاسپا و جاماسپا و
فەراشاشترا لە نيو باشترين سەرپەرشتيارانى بانگەسەى دينى
زەردەشتى بوون ، زۆر لەو ژن و پياوہ دييرينەى كە لە
سەرەتاي زووہ وە ناوى زۆر يان لە ئە سپا و ووشتەر بە شى
دووہمى ناوى خويان هەيه.

۱۹. ئەم پسيارە لە تۆ دەكەم ، بە راستى پىم بلى ، ئەى يەزدان
ئايا سزاي سەرەتايى بو ئەو كەسە چيپە كە پاداشتى چاكە
ناداتەوہ كاتيک بە قسەى راست و دروست ليئ نزيك دەبيتەوہ؟
، بەلام دەزانم كە لە دويدا لي بەسەر ديئ.

۲۰. چۆن خودا درۆيەكان دەتوانن فەرمانرەواى باش بن؟ ، من
ئەمە دەپرسم چونكە ئەوانە حەزيان لە هەوہس بازيبە ، كە
ئاخوندە ناديارەكان ، بە تايبەتى ئەوهى لە يوسىگەكان
دەكەن (بنەمالەيەكى ناودار) ، جيەهانيان توورە كرد ، ميرەكان
بە كە لەرەقييان ، ناچار يان كرد كە لاواندنەوہ بگەن ، بەلام
ئەوان لاواندنەويان نەكرد ، پاداشتى راستودروستى بويان
ببەخشە بە ژيانكي سەقامگيرى بەرز .

ئەوشتاڧايتى گەتا

گۆرانى ۱۰ - لە فراڧاخشيا

گۆرانى: ۱۰

بانگەواز

۱. ئىستا بانگەواز دەكەم، گۆڭ بگرن و گۆڭ ھەلدەن، ئىوھ كە لە دوور و نزىكەوھ ھاتوون . ئىستا، بە پوونى ئەمانە لە مېشكدا ھەلگەرە با مامۆستاي خراپەكار و ستەمكار بە زمانى ھەلە بەلادانتان بەرن ، بە نيازى ئەوھى بو جارى دووھم ژيان لەناو بەرن.

۲. ئىستا من دوو لە گرنگترين ئەقلىتى ژيان رادەگەينم لەمانە ، پېشكەوتووتر بە دواكەوتووەكانى گوت : نە بىركردنەوھمان ، نە فېركردن ، نە ھۆش ، نە بژاردە ، نە ووشە ، نە كار ، نە ويژدان ، نە پۆح ھاوپان .

۳. ئىستا يەكەم خال لەم ژيانەدا رادەگەينم ، كە خوداي دانا ، خوداي زانا پېي گوتم : ئەوانەى كە بە و شىوھىھى من لىي تىدەگەم و پوونى دەكەنەوھ ، ئەوھى ئىمانە بىروورويژىنراوانە پراكتيزە ناكات ، كە من تىي دەگەم و پوونى دەكەمەوھ ، لە كۆتايدا تەنگى ژيان ئەزموون دەكەن .

۴. ئىستا باشترينى ئەم ژيانە رادەگەينم، كە لە ريگەى ئەوھوھ دەزانم كە راستودروستى بەخششى داناي مەزنە. كە خۆى پاريزەرى عەقل و چاكەكارى چالاكەكانە و ئافریدەرى پاكى و بىگەردى و چاكە و راستىھ ، ئەو خودايەى چاودىرى ھەموو شتىك دەكات و ناخەلەتت.

۵. ئىستا، من ئەو وشەيە بلاو دەكەمەوۈە كە پىشكەوتوتتورتن كەس پىيى وتم و باشتريئە ، بۆ ئەوۋى بە گوۋى خەلك دا بىت ئەوانەى سەرنج و پىزى بۆ دەدن، كامىل بوون و نەمرييان ھەيە بە پەيوەندى كىرن بە خوداى دانا بە كىردەوۋى ئەقلى چاك خۇيان .

۶. ئىستا، من گەورەترين رادەگەيەنىم بەراستى من تەسبىحات و ستايشى خوا دەكەم لە پىگەى چاكە و چاكەكارىەوۋە. ئەو زاتە لاي ھەموو كەسىك مپەرەبانە كە لە ھەموو شتىك دا . بخوداى دانا لە پىگەى عەقلى پىشكەوتنخوازەوۋە گوۋى لىم دەبىت. من لە شكۆى گەورەيى ئەودا بە عەقلىكى چاكەوۋە ئەدوۋىم . بۆ ئەوۋى بەو دانايىيەوۋە ، پىنموۋىم بكات .

۷. زىندوووان و كۆچكردوووان و لە دايك نەبووۋەكان داواكارن بۆ ئەوۋى سەركەوتنى گەورە بەدەست بەيئىن ، دەبىت گىانى پياوچاكان ھەتاھەتايە بەھىز بىت . خراپكاران دەبىت بە شكستە دووبارەكانيان ئاشكرا بىرئىن . خوداى دانا ئەم بنەمايانەى لە پىگەى دەسەلاتى دامەزراوۋە .

۸- بەراستى من پەنا دەگرم بە پەروەردگارى خۆم كە تۆ چاكترينى ، چونكە ئىستا بە چاۋى خۆم لە بىرۆكە و قسە و كىردەوۋى چاك ھەلمبىژارد و لە پىگەى راستودروستەوۋە وەك خودايەكى دانا زانىم. با لە مالى ئەو سىروود و تەسبىحات و ستايشى بكەين.

۹. من بە مىشكىكى باشەوۋە بۆ رازىكىردنى پەروەردگارمان دەگەپىم، چونكە ئەو ئىرادەى پىداۋىن كە لەنىۋان پىشكەوتن و

پاشه‌كشده‌دا هه‌لبژيرين ، با خواي دانا به سه‌روهري خۆي ،
راهينانمان پي بكات ، بو ئه‌وه‌ي ئاژهل و مالات و خه‌لكي
خۆمان به هاوكاري ئه‌قلي راست و دروست به راستودروستي
به‌رز بكه‌ينه‌وه.

۱۰. به‌راستي من ته‌نها هه‌ر بو لاي خوا ده‌گه‌رپيم و سوپاس و
ستايش بو ئه‌و زاته‌، كه به ناوي نوپوه‌، به خوايه‌كي دانا و
زانا ناسراوه‌. به راستودروستي و ئه‌قلي چاك و بيري كامل و
نه‌مري له ده‌سه‌لاتي خۆي ده‌به‌خشيت . تا به‌هيزو خۆراگرنتي
هيز و سه‌قامگيريمان پي به‌خشي.

۱۱- ئه‌وه‌ي نكوئي له خوا درۆيينه‌كان و پياوه‌كانيان بكات ،
هه‌روهك چۆن ئه‌وان ئينكاري له خوداي تاك و ته‌نيا ده‌كهن ،
به پيچه‌وانه‌ي ئه‌وانه‌ي تره‌وه ، كه به رۆحيه‌تي چاك و به
چاكه دان به‌ودا ده‌نين ، ئه‌ويش له رپه‌گه‌ي ويژداني
پيشكه‌وتووخوازانه‌ي خۆي ، به چاكه‌كار و خاوه‌ن مال ، به‌لكو
به دۆست و برا و باوك ، ئه‌ي خوداي دانا.

ئەشتاڧايتى گاتا

گۆرانى ۱۱ - كام نيمۆى زام

گۆرانى: ۱۱

له ئازارهوه بۆ سهركهوتن

۱- روو له چ خاكيك بكهه ؟ بۆ كوئى برۆم؟ ريگرىم ليدكهه
له خزم و هاوريكانم ، نه ئەو كۆمه لگايهى كه من له نيوياندام
، رازيم دهكات و نه فهريمانر هوا ستهمكارهكانى سهر زهويش.
ئەى خوداي دانا لك تۆ چۆن رازى بكهه ؟.

۲- دهزانم ئەى دانا ، كه من بى دهسه لاتم هه نديك ئاژه لم
ههيه وچه ندى پياويكيش له دهورمدا ، من داوات لى دهكهه تكيه
ئەى يه زدان ، سهير بكهه يارمه تيم بده به وهى كه هاورييهك به
هاناي هاورييهكى ديت ، پيم ببه خشه ، به راستودروستى ،
دهوله مه ندى هۆشى چاك.

۳- كهى ئەى داناي مه زن ؟ ، ئەو پۆژه ديت ، بۆ ئە وهى
جيهانى چاك بپارييزين ، هانى دانايى خيړخوازن ديدات به
فيړكردنه پيشكه وتوو دهكانت . ئەم داناييه به ئە قليكي باش
به يارمه تى كى ديتته پيش؟ لاي خووم ئەى يه زدان ، من
فيړكردنه كانت هه لده بژيرم.

۴- ئيستا ستهمكاران ريگرى لهو كه سانه دهكهه ، كه پشتيوانى
له راستودروستى دهكهه ، بۆ بهر زكردنه وهى دنياى زيندوو ، جا
ناوچه يهك يان زهوييهك بيت ، به زهحه مهت بهرنگارى دهكرين
، چونكه كرده وهه كانيان دوژمنكارانه يه . به لام ئەى داناي

تاک، ئەوهی به هیز ژیانهوه دژایهتی دهکات، وهک رابه‌ری گهل له‌سه‌ر ریگاکانی پلانی باش به‌رپوه دهبات.

۵- که‌سیکی به‌هیزی ره‌سه‌ن، وهک بنه‌مای گریبه‌ست، پیش‌وازی له تازه‌هاتوو‌ه‌کان دهکات ئەو وهک که‌سیکی راستودروست، پیاوی مه‌بده‌ئییه، ئەوی تر پیاویکی هه‌له کار. بۆیه ده‌بیت پرپار بدات و له‌گه‌ل خیزانه‌که‌ی هاوبه‌شی بکات. ئەمه ئەو پرزگار دهکات، ئەی یه‌زدانی دانا.

۶- به‌لام ئەگه‌ر که‌سیکی توانادار نه‌یه‌وئ یارمه‌تی بدات، خوی ده‌که‌وئته ناو ته‌له‌ی وابه‌سته بوون به هه‌له‌وه، به‌راستی خوی دانا، زۆر ده‌سته‌لاتداره دژی سته‌مکاران، وه هه‌ر خوی راستودروست و خوشه‌ویسته، چاکترین زاتیکه، ئەمانه گرنترین یاساکانی ویژدانن که له‌لایه‌ن تۆوه دامه‌زراون.

۷- ئەی دانا، کئ بمپاریزیت، کاتیک سته‌مکار هه‌رپه‌شه‌ی ئازاردانم لی دهکات، به‌لام ئاگر و هۆشت؟ ئەی خودایه، به ئەنجامدانی ئەم دوو راستودروستییه گه‌شه دهکات، به‌م دینه ناخی ده‌روونم ره‌وشه‌ن ده‌بیته‌و.

۸- ئەو که‌سه‌ی که به‌لئینی خراپه‌کردن دهکات له‌گه‌له‌که‌م، نابیت ئەو کرداره ئاگرینه‌کانی بگاته‌من. له‌راستیدا له‌رق وکینه‌ی ئەو ده‌کشینه‌وه چونکه له‌شی‌وازی ژیانی باش دوریان ده‌خسته‌وه. په‌روه‌ردگار، رق و کینه له‌ریگی خراپه‌ژیان پرزگار ناکات.

۹- کئ یه ئەوه‌ی که رشته، بۆ یه‌که‌م جار فیرم بکات که تۆ به‌شایسته‌ترین و پاکترینی، بۆ پارانه‌وه‌ی زیاترت لی بکه‌م، تۆ خوداوه‌ندی کرداری راست و دروستی چاکی

پیشکەوتوخوازی ، خەلکی دەیانەوئیت ئەو شتانه بزائن که به راستودروستی چاکەى تۆیه ، دەبارەى چاکە و دروستى ئەو شتانهى که له رێگەى چاکە و دروستەوه ، ئەى بەدیهینەرى جیهان که باست کردوون..

۱. خودای دانا، هەر کەسێک ژن بێت یان پیاو، ئەومى که دەزانیت پاداشتی چاکە به چاکەیه ، که باشتريه له ژياندا ، بههیزبوون له رێگەى عەقلى چاکەوه دەبیت ، هه‌مراهیان دەبم بۆ ستایشی گه‌وره‌یى شکۆى تۆ و له پردى راستى دەیانپه‌رینه‌وه .

۲. ئاخونده‌کان و میره‌کان به زۆرى زۆردارى خەلک دەچەوسینه‌وه ، بۆ له‌ناوبردنى ژيان به کرده‌وه خراپه‌کانیان. به‌لام پۆح و ويژدانیان دهرسىت کاتیک له پردى راستى نزیک دەبنه‌وه ، چونکه ئەوان هه‌موو کات له لانه‌ى هه‌له‌دا ژياوون.

۳. له‌وه‌ته‌ى راستودروستى ، منداڵ و نه‌وه به‌هیزه‌کان له فیريانای تورانى بۆ به‌رزکردنه‌وه‌ى جیهانيان ، به پاکى بێگه‌ردى و دلگه‌رمى ، خودای دانا به عه‌قلێكى باشه‌وه په‌کیان ده‌خات ، تاكو فیريان بکات .

۴. هەر کەسێک له نێوان پیاواندا من رازی ده‌کات زه‌رده‌شتى پاک {سپیتاما} په ، ده‌بیته کەسێكى دل‌سۆز و به په‌رۆش. خودای دانا ژيانى پى ده‌دات ، به بیریکی باش دنیاکەى خۆی پێشده‌خات. ئیمه ریزی لى دهنين و هاوبه‌شى ده‌کهين له دادپه‌روه‌ریه‌کان. (#)

۵. کى هاوړی راستودروسته‌که‌مه ؟ زه‌رده‌شته ، کى هیواى ناوبانگى گه‌وره بۆ هاوه‌لى مه‌زن ده‌خوازیت؟ ئەو ،

ژیانی داهاتووی ئاره‌زوومه له جیهانیکی پر له به‌ره‌که‌تدا وهک
پاداشت. ئه‌ی دانای مه‌زن ، ئا ئه‌مه تۆیت ، داناترین زانایت
که فیرت کردم.

سه ربه خوئی مه نیو گاتا گۆرانی ۱۲ – مهینیۆ یو خهرج کرد گۆرانی: ۱۲

هزری پیشکه وتوخواز

۱. بو ئه و کهسهی که له ریگهی عهقلیی پیشکه وتوخواز هوه، به باشتترین شیوه له هزر و قسه و کردهوهکانی به پیی راستودروستی ئه رکهکانی جیبهجی دهکات، خودای دانا به سهروهری و ئارامی یه وه تهواوی کاملبوون و نه مری پی ده به خشیت .

۲. زیاتر و باشتترین ئهقلیهتی پیشکه وتوخواز به دهست دهخات، که کارهکانی به دهستهکانی له سه ره خوشبوون و پاکی جیبهجی دهکات چونکه یهک تیروانینی ههیه، که خودای دانا دروستکه ری چاکهیه.

۳. تو پیشخه ری ئه م عهقلیهتهی و دنیای شادی بو ئه و دروست کرد، ئاشتی و ئارامیت بو نیشته جیبوونی به خشی، چونکه ئه ی دانی مه زن، راپویتی به عهقلی باشی خوئی کردوه.

۴. ئه ی خودای دانا، ئه وه خه رپه کارانن، نهک راستو دروستان، که به ردهوام خویان له م عهقلیهته پیشکه وتوخواز هوه دروور دهکه ونه وه، مروقی که مده رامهت ده توانیت له گه ل که سی راستودروست، میهره بان و چاکه کار بیت، به لام که سی زور به هیز بو سته مکاری خراب بیت.

۵. ئەى خوداى دانا ، لە پىگەى ئەم عەقلىيەت پىشكەوتووخوازەو بە لىنم بە راستودروستان داوہ كە بە باشترينيان لە راستى و دروستى ، بە لام ستمكار بە كەمترين شيۆەش لە خوۆشەويستى توۆ ھاوبەش نىه ، چونكە بە عەقلى نەريى خراپى خوۆى دەژى .

۶. ئەى خوداى دانا ، بە عەقلىيەتى پىشكەوتنخوازانه ، چاكە بە ھەردوو لايەن دەدەيت ، لە ريگاي ئاگر – پووناكى ، گەرمى و وزە – چونكە ، بە گەشەى دلنەواى و دادپەرورى ، زۆر لە نىردەكان ھىدايەت دەدەن .

سەربەخۆيى مەنىيە گاتا گۆرانى ۱۳ - ئادايىشى ئىزدى گۆرانى: ۱۳

سەركەوتن بەسەر ھەلەدا

۱. ئەگەر مروڧ لە ريڭاي چاكەو ، سەركەوت بەسەر ھەلەدا ، دو ، چونكە خوداۋەندە درۆيىنەكان و پياۋەكانيان ، خەلك ھەلدەخەلەتەين بە بە درۆ دەلەسەكانيان ، ئەي داناي مەزن ، چونكە بە دەستكەوتى چاكە مروڧ بەردەوام زياتر ستايشى گەورەيى تۆ دەكات .

۲. ئەي پەروەردگار ، پىم بلى لەبەرى ئەۋەي تۆ دەزانىت ، ئاكامى ئەم خەبات و كۆششەنە چى لە چاۋەروان بكەين خۆم پەيرەوانم لە مەودا ، دلنباين كە تۆ سەرمان دەخەيت بە سەر ستەمكاران بۆ ئەۋەي ژيانى مروڧايەتى ئاسوودە بىت .

۳- ئەو فيرکردنەي كە پەروەردگارى مېھرەبان فيرمان دەكات لە ريڭەي راست و دروستەۋە چاكترينى زانستن بۆ ناسىنى خوا. ۋەك تۆ ئەي خوداي دانا ، ئەو پياۋە ئاۋا پيشكەۋتووۋ دانايە ، تەنانەت لە فيرکردنە قولەكانى دانايى ئەقلى چاك .

۴ - لەو كەسە دانايەي كە عەقلى بۆ چاكە تەرخان كىردوۋە ، لەو كەسە خەراپانەش ، كە ھەردوۋ لا بە ۋوتەۋ كردار لەسەر ھالبژاردەي خويان بەردەوام دەبن ، بەلام لە كۆتاييدا ھوكمى دانايى تۆ لەسەر ھەر يەكەيان جياۋاز دەبىت .

۵. با فرمانروا چاکه کان فرمانروایمان بکهن ، به تیگه یشتیان له کرداری پاک و بیگهرد ، نهک فرمانروا خراپه کان ، به کرداره کانی تیگه یشتن و دلنه وابوون به سه رماندا زال بن. به خشینی تهن دوستی و به خسته وهری له ژیاندا باشترینه بو مروقیک که کار بو دنیای زیندوو دهکات بو ئه وهی گه شه پیدانی زیاد بکات .

۶- به راستی دنیای زیندوو ، نیشته جیبوونی باشی ئیمه یه ، به لکو خوراکری و به هیزیمانه ، دوو دیاری به نرخى ئه قلی باش ، خودای دانا هر له سه ره تای ژیانه وه به چاکه ی راستو دوستی زیادى کردوو .

۷. توورپه یی ده رکه نه ده ره وه ، توندوتیژی بیشکنه ، ئه ی ئه و که سانه ی که ده تانه ویت به راستو دوستی ، به رزکردنه وه ی هوشی چاک به هیز بکهن ، چونکه مروقی پیشکه وتوو خواز په یوه ندی هه یه به خوداوه و ئاگاداریه تی . .

۸ . ئه ی دانای تاک ، هیزی سه ره وهریتان چییه ؟ پاداشتی تو بو گه له کهم چییه ؟ چ ده رکه وتنیکت ده ویت بو په رسته نه کان که کاری دهروونی باش و به رز ده کهن ؟

۹. ئه ی دانا ، که ی ده زانم ، که تو ده سه لاتی راستو دوستیت به سه ره هر که سیکدا هه یه که هه ره شه کانی زیانم پیبگه یه نیت ؟ با پلانی ئه قلی دروست به راستی پیم بلئ تا سوودلیکه ر بزانییت پاداشته که ی چون ده بییت .

۱۰. ئه ی دانای مه زن : که ی مروقیایه تی له نیشته جی بووندا جیگیر و ئاسووده ده بییت ؟ جا ئیتر کی پیسبووه کان له سه ره رووکاری زهوی فرپی ده دات و ده یبهن ؟ له و ریگایه وه کاهین و

فەرمانرہوا بەدکارەکان لە زەویبەکان بەدکاری خۆیان دروست دەکەن.

۱۱. ئەی دانای مەزن ، کەی ئارامی چاکە بە راستو دروستی ، ئاشتی بە دواى خۆی دینى خانوو و نیشتەجێکردن بە سەرورەى جیگیر دەبییت؟ کى ئاشتی لە دژی توندوتیژی ستەمکاران دروست دەکات ؟ ! بۆ کى و دانایى ژیری دیت؟.

۱۲. ئیستا ئەوان دەبن بە سوودلیکەرى ئەو زەویانەى کە بە دواى پازىی ئەقلى چاکدەکەون ، کردارەکانیان بە راستو دروستی لەسەر فیرکردنە کانتان بنیاد دەنن ، ئەى دانا. بە راستی ئەوانە بۆ ئەو دروست کراون کە شەرى تورەى بکەن.

سە ربه خۆى مه نيو گاتا

گۆرانى ۱۴ - له ما ياف

گۆرانى: ۱۴

لابردنى پيگرييهكان

۱. ئەى داناي مەزن! ئىستا بىندا هەميشە زۆرتەين
پيگريه لى دەكات، من كە ئارەزومە كە پاك دىن و ئيمانداران
رازى بكەم بە راستودروستى. وەرە بۆ لام بە پاداشت و
پشتيوانىيهكى باشهوه وەرە بۆ. من بە بيريكى باش بەدوای
پووناكايى دا دەروم.

۲. ئەى داناي مەزن! بەراستى ئەم كردهوى بىندا
نيگه رانى كردم، چونكە بير و باوهرى هەلە ريگا لە راستى و
دروستى و چاكە دەگريت. ئەو هيچ كاتيک هەولى پاكى و
چاكەى نەداوه، بە هيچ جوريك راويژى بە عەقلى چاك نە
كردووه.

۳. ئەى داناي مەزن! لەگەل ئەوهشدا ئەمە وهك
بژاردهيهك بۆ پهرهى سەندنى بيروباوهرى راستودروستى و
چاكهيه، بۆ بەرزكردنهوهو بره و پيدانى ئيمانە، هەلەش بۆ
زيانە لەبەر ئەوه من بە بيريكى باشهوه بۆ يەكانگيرى لەگەل
ئەقلى چاك دەپارپيمهوه و هەموو ئەو پەيوهستيانهى لەگەل
ستەمكارى، بە درۆى دەزانم.

۴. ئەوانهى لە پيگهى ئەقلى شەرانگيزى و بەدكارپيهوه،
تووهرههه و دلرههه به زمانيان دەوروژينن، بەلام ئەوانه وهك
فرۆكههه بى فرۆكهوانن لە نيو خەلكى بەرهمههيندا، بە

كردهوهى ناپاكيان ههرگيز ناتوانن شكست به چاكه بهينن . ئا
ئهوانهن كه خودا درؤينهكانيان دروست كردوه ، كه ئاينى
ستهمكارانه .

۵. ئهى داناي مهزن ! ههركهسيك ئاينهكهى به پيروژكردن
و نويژكردن بهستبيتهوه به باشييهوه ، كهسيكى بهپريزي پاك و
بيگهرده له ريگهى راستودروستى . ئهو كهسه دهژيت له ژير
دهسهلاتى تودا ئهى يهزدان .

۶. ئهى داناي مهزن ! داوات لى دهكهم ، له دانايى خوٽ
فيрман بكه ، تاكو به دروستى بانگهواز بكهين ، ئهو ئاينهى
كه بو مروفي پهروهردىگار .

۷. ئاي داناي مهزن ! با مروف له ريگهى ئهقلى باشهوه
گوئي لى بگريت به راستودروستى . توش گويت ليبيت ئهى
يهزدان كام هاوپرئ ، كام له نزيكهكان پابهنده به ياساكانهوه
، كه پينمايي يهكى باش بو كومه لگا دابين دهكهن ؟ .

۸. ئهى يهزدانى دانا ، دهپاريمهوه كه به راستودروستى ،
باشترين يهكانگيرى دلخوشي به فهرهشاوشترا بدهيت ،
ههروهها به دهسهلاتى چاكتان بيدهن به گهلهكهمان . ئيمه بو
ههتاهاهتايه دهبينه نيردراوى تو .

۹. سيچ گاماسا ، ليگهري با ئهو كهسانهى كه دانراون بو
بلاوكردنهوهو بهرز راگرتنى بير و باوهري خودايى ، با گوئ
لهم فيركردنانه بگرن و نابيت ئهو كهسانهى كه راستگون هيچ
پهيوهنديان به كارى ناشهعهيهوه ههبيت ، چونكه ئهوانه
ويژدانيان يهكانگير كردوه بو پاداشتى رهزامهندى خودا و
يهكانگيرن لهگهله چاكه و چاوهروان روداوى گهورهن .

۱۰. ئەي داناي مەزن ! تۆ لە شوينى خۆت پارىزگارى
لە ئەقل و دەرونى چاك دەكەيت . خۆت ئەم ئەقلە چاكە و
گيانى پياوچاكان و ئەو پىزىيەي كە بە دلنەوايى و پارانەو
دەيت دەپارىزىت ، راستىيەك كە سەرورەي گەرەيى بۆ هەتا
هەتايى دەمىنئەتەو.

۱۱. ئىستا رۆحى خراپەكاران ، خراپە و ووتەي خراپ
و پەتى خەراپە و هزرى خەراپ دەگەرئەتەو ، بەهۆي ئەو
هەوەسبازىيە خراپەيان ، چونكە بەراستى ئەوان لەمالى
هەلەدا دەژىن..

۱۲. ئەي دانا مەزن ! چ يارمەتى دەدات لە چاكە و
راستودروستى ، چ يارمەتییەك بۆ مېشكىكى چاك بۆ من
زەردەشت هەيە ، ئەوەي بە ستايش تۆي خوش دەوئەت ،
پرسىار دەكات لەوەي كە چى باشتىنە لەهەزى تۆدا ؟ (#)

سپینتا مه نیو گا تا
سرودی ۱۵ - کات موی ئورفا
گۆرانی: ۱۵

هاورابوون له گه ل خودا

۱. ئایا رهوانی من داوای هیچ یارمه تییه ک ده کات؟ کی پاریزگاری له مه رومالات و گه له که م وه ک پشتوانیک ده کات؟ جگه باشترین ئه قلی چاکه؟ جا کاتیک هر هاناو هاوارو نزا بو پهرودرگارت ده بن و هر له و ده پارینه وه.

۲. ئه ی دانای مه زن ، مروف چو ن هه ول بادت به دوای ئه و جیهانه دا بگه ریت که خوشی ده هینیت؟ ، به یه کسانی له گه ل ئه و راستگۆیانه ی که له چاکه و راستی و دروستی ده ژین له و شوینانه ی که رو ناکی خو ر به ته واوه تی رو ناکی کردونه ته وه ، به روونیه وه له نیو مالی دادپهروه ریدا نیشه جی ده بم.

۳. له راستیدا ئه ی دانا ، له ریگه ی راستودروستی ، هیزی عه قلی چاکه وه ئه و به لینه ده بیته به و که سه به پاداشت به هیز ده کریت ، جیهانی راسته وخوی خو ی پێشده خات ، که تا ئیستا له لایه ن سته مکاره وه ، خه راپی به سه رهینراوه .

۴. ئه ی خودای دانا! سروددی ستایش هه میشه به راستودروستی و به باشترین عه قل ، ستایشی سه روه ریت ده که م تا مه به سته کانه مان له سه ر ریگا ده وه ستیت و گو ی ده گریته ، له ده رهاویشته کانی وه حی له نو یژی خواپه رستانی مالی سروده کانی ستایشی تو دا .

۵- ئەي داناي مەزن ! لە راستيدا لە ڤيگەي راستي و دروستي و چاكەوہ ستايشت دەكات. ئەگەر پيٽ خۆشە بۆ ئەو كەسەي بيروباوەري تۆ بلاو دەكاتەوہ ، يارمەتییەكي بەهێزي نیشان بەدەن كە بەختەوەریمان پي ببەخشيت .

۶. ئەي دانا بونبەخش، من زەردەشت ، لە ڤيگەي راستو دروستي ، هاوڤي هەلگەري ئەم پەيامە بيرووژيئەرانەيەم تۆم. با ئافریدەري ژيري ، خولي زماني چاك بكاتەوہ تا لە ڤيگاي ئەقلى چاكەوہ فيري ئيمانم بكات .
(#)

۷- ئيستا من بە خيتراترين و گونجاوترين پارانەوہت بۆ دەكەم بۆ سەر كەوتن بەسەر تەسبيحات و ستايشتاندا دەپاڤيمەوہ ، سەر كەوتني دانايان و راستو دروستي بەهيز و عەقلى چاك و بۆ هانداني ئەوان يارمەتيم بەدەن.

۸ . ئەي دانا ، من سروودي پەرسەتني و ستايشي تۆ بە دەستي دريژەوہ ، تۆ بە راستو دروستي لەگەل خۆشەويستي خۆت ، لە ڤيگەي چاكە و ژيريەوہ ، لە تۆ نزيك دەبمەوہ .

۳- ئەي دانا ! بە ستايشەوہ بەرەو لاي تۆ ديم ، بەم ستايشانە و ئەو كار و كردهوي هۆيانە كە بە عەقلى چاكەوہ ئەنجام دەدریت. خۆزگە دەخوازم ، بۆ ئەوہي وەك پاداشت پشت بە خۆمەوہ ببەستم ، بە پشتيواني تۆوہ.

۴- ئيستا هەموو ئەو شتانەي كە ئەنجام داوہ و دەبيت ئەنجام بدریت ، هەر شتيك وەك تيشكي خۆر ، پۆژاني بەرەبەيانكي فراوان ، مروّف بە چاوي ئەقلى باشي

دەگەرپیتەو، یەزدانی دانا، لە ڕیگەى راستودروستییهو بو
شکۆمەندی و ستایشى تو.

۵- ئەى دانای مەزن! من ستایشت دەکەم و بەردەوام دەبم،
هەتا هیز و تواناو وئیرادەم هەبیت لە ڕیگەى راستودروستی.
ئەمەش یاساکانى ژيان لە ڕیگەى عەقلى تەندروستەو بەهیز
دەکات، چونکە کردارە راستەقینەکانى ژيان نوێتر دەکاتەو
وەک ئەوێى خودا بیهویت.

قۇھو خشاترا گاتا

سرودى ۱۶ - قۇھو خشاترا

ھەلبۇزاردنى باش

۱- ھەلبۇزاردنى دەستەلاتى چاگە و راستى و دروستى ، كە ئەوۋە باشترىن دەستكەوتە ، لەراستى دا ئەمە سەلماندى كەسىكى خۇبەختكارە ، ئەى دانای مەزن ! ئەوۋەى بۇ چاگە و راستى و دروستى بە كەردەوۋە و بە باشترىن شىۋە دەجوۋلىتەوۋە بۇ ئەم سەرورەيە ، من ئىستا كار بۇ ھەموومان دەكەم .

۲- ئەى يەزدانى دانا ! ئەو كەردارە چاگانە ، لە پىش ھەموو شتىك پىشكەش بە تۆى دەكەم ، ئىنجا بۇ راستودروستى و پاكى بىگەردى ، پاشان بۇ دلنەوا بوون ، سەرورەيە خواستراوۋەكەى منە نىشانم بەدە ھىزى شىكۆمەندىم بە مىشكىكى باش پىبەخشە.

۳- با ئەوانەى كە ھاتونەتە سەر رىگای راستى تۆ ، كۆ ببەوۋە بۇ ئەوۋەى گويىبىست بن ، كە تۆ خاۋەنى ووتەى راستى و دروستى بە ئەقلى چاكت . ئەى دانای مەزن ! ھەموو ئەو ووتانە بۇ باسى گەرەيى تۆيە.

۴- شادى و خۇشى لە چىەوۋە دىت؟ چۆن خۇشەويستى پەيدا دەبىت؟ چاگە لە كويى دا ھەيە؟ راستودروستى لە كويى بەدەست ئەھىنى؟ باشترىن ئەقلى چاك چۆن پەيدا ئەبىت ، لە كويى؟ لە رىگەى دەسەلاتى تۆۋە ، ئەى دانا؟

۵- داوا له و كهسانه دهكهم بزائن چوَن جيگيريك ، به كردهوى شايستهى خوَى ، جيهان به دادپهروهى بههيز دهكات؟ئهو بيركهريكى بيفيزه ، سهركردهيهكى راستهقينهى شهرييهته وه به فرمانپهواى پاداش دهناسريتهوه .

۶- خوداى دانا ، له ريگهى سهروهرييهكانييهوه ، زور چاكه بو ئهو كهسهى كه له پيناو باوهروونيدا سهردهكهويت بهلام ئهوهى برواى بههيز نهبيت له خالى وهرچهرخانى ژيانيدا زور خراپتر دهبيت .

۷- ئهى داناي بوون بهخش! ، كه به پيشكهوتوترين عهقلييهت تو جيهان و ئاو و پروهكت دروست كرد ، به پيى مهزههبي عهقليكى باش ، نهمرى ، كاملبوون ، هيزى نهگور و خوراگريم پي ببهخشه .

۸- ئهى داناي مهزن! ئيستا بو تو قسه دهكهم ، با مروقى دانا ئهوه بليت كه خراپه ستهم دينى ، بهختهوهرى و شادى پرسنگدار بو ئهوانهيه ، كه لهگهَل چاكهى راستى و دروستى دان . بهراستى ئهوهى ئهم پهيامه بيروروژينهره به دانايان دهگهيهنيت ، بهوه شادمان دهبيت .

۹- ئهى داناي مهزن! شادمانى دهبهشريت به ههردوولاي له روئناكى ئاگرى گهشاوهى تودا و له تاقيردنهوهى پاك بوونهوه . ئهمه بنهماي رهسهنايهتى بوونه ، بو ستهمكاران ئيش و نازاره ، بو چاكان بهختهوهريه .

۱۰- ئهى داناي مهزن! ئيستا ئهو كهسهى دهيهوي له ناومان ببات ، هيچ باكى بهم بيروباوهره نيه ، خوَى كورى جيهانيكى

هه‌له‌یه و له تاوانبارانه ، من داوای راستودروستی و چاکه بۆ
خۆم ده‌که‌م ، بۆ ئه‌وه‌ی وه‌ک پاداشتیکی باشم به‌ ده‌ست هاتبێ.

۱۱ - ئه‌ی دانا ، ئه‌و که‌سه‌ هاورپیمه ، که زه‌رده‌شت
سپیتاما ، ئه‌و که‌سه‌یه که پراویژ به‌ به‌راستی و دروستی و
پاک‌ی و بی‌گه‌ردی و پیکه‌وتنخوازی دایه ، ئه‌و زاته‌ خۆی به
شایسته‌ی هاوه‌لی عه‌قلی ته‌ندروست داده‌نیت؟ (#)

۱۲ - میری دانا پازی نه‌کردم ، زه‌رده‌شتی سپیتاما له‌سه‌ر
ئهم زه‌وییه‌ پان و به‌رینه‌ کاتیک کۆسی بۆ دروست کردم بۆ
ئه‌وه‌ی ده‌ستکه‌وت ه‌کانم به‌ده‌ست به‌ینم ، چونکه‌ به‌ په‌له‌ بووم
و قسه‌کانم زۆرو جو‌ر بوو .

۱۳ به‌م شیوه‌یه‌ ویژدانی سته‌مکاران بۆ خۆی ویژدانی
راستی و دروستی ده‌خاته‌ ژیر ده‌خات ، پ‌و‌حی به‌ ئاشکرا
له‌به‌رده‌م پردی جو‌داکرده‌وه‌ی خراپه‌کان و چاکه‌کان ، چونکه
ئه‌وه‌ کردار و قسه‌ی ئه‌ون که‌ وا ده‌کات پ‌ی‌گای راستودروستی له
ده‌ست ده‌دات.

۱۴ قه‌شه‌ به‌ منگه‌منگه‌کان ئه‌وانه‌ هاورپ‌ نین ، به‌ ل‌کو
ئه‌وانه‌ به‌ ته‌واوی دوورن له‌ له‌ یاساو یه‌کسانی ، ئه‌وان
دل‌خۆشن به‌ کردار و فی‌رکردنه‌ خراپه‌کانیان زیان به‌ جیهان
بگه‌یه‌نن ، بی‌روباوه‌ریک که‌ له‌ کۆتاییدا ده‌یانخاته‌ خانه‌ی
هه‌له‌وه‌.

۱۵ خه‌لاته‌که‌ ، من زه‌رده‌شت ، به‌ ل‌ینم به‌ هاوه‌له‌کانم داوه
له‌ داهاتوودا له‌ مالی‌ سرووده‌کانی خودا ، که‌ دانا له‌ پیش
هه‌موویانه‌وه‌ بی‌ت ، له‌ به‌ ده‌سته‌ینانی ئه‌قلی چاک و راستیه‌وه
، وه‌ک که‌ به‌ ل‌ینم بی‌ت دابوو . (#)

۱۶ که قى فېشتاسپا له ريگاي هيږي هاوه له وه و سرووده کاني هزري باش به دهست گه ييوه نه وه داناييه که خوداي داناي پيشکه و تنخواز له ريگه ي راستودروستي بيري ليکرده وه بو نه وه ي فيري به خته وه ربي دره وشاوه مان بکات .

۱۷ فه ره شاوشترا هڅوگفا پلانيکي به نرخي بو ويژداني چاک نيشان داوم . با يه زداني داناي بالادهست دهسه لاتي پي ببه خشي بو به دهسته يني مافي راستودروستي .

۱۸ سيج گه مازپا هڅوگفا ، له ئاره زووي بو پروناکر دنه وه ي ، نه و سهروه ريبه ي هه لبارد ، به دهسته يني عه قلي چاکه ، له ريگه ي راستودروستي خوا ، دهفه رموييت : «پهروه دگارا يارمه تيم بده ، پشتيوانيم لي بکه ، که بو تويه .»

۱۹ مه يدانيوي سپيتاما ، نه و که سه خوي بو تيگه يشتن له ريگه ي ئاينه که ي بو خوي ديارى دهکات ، له ئاره زووي ژياندا ، ده لیت که ياساکاني خودا باشترينن بو ژيان ، ته نيا له ريگاي کرداري چاکه وه .

۲۰ ئيه وه هه مووتان که له گه لمـانن ، به چاکه ، راستودروستي له ريگه ي ميشکي چاک و له ريگه ي وشه کانه وه که له دلوه سه رچاوه ده کړن . له کاتي په رستندا ، داواي يارمه تي له خوا بکه ن .

۲۱ نه و که سه ي که له پاک و بيگه رديدا پيشکه و تنخوازه ، به بيري و وشه و کرده وه و ويژداني خوي ، راستودروستي پيشده که وي . خواي دانا به بيريکي باش دهسه لاتي پي

دەبەخشىت ھەروەھا دوعاو نزا دەكەم بۆ پاداشتى ئاوا چاك و
بەئەمەك.

۲۲ خودای دانا ھەموو كەسىك لە نىر و مى ، بە پازەكەى
كە بە راستودروستى ئەنجام بدريت. لە لايەن خۆمە ئەمانە
بەرز دەنرخىنم كە مردوون يان زیندوون ، بە ناوہكانيانەوہ
وہ بە خۆشەويستىەوہ دەوريان دەدەن .

فہمیشٹای ئیشتی گاتا

گۆرانی ۱۷ - فہمیشٹای ئیشتی

گۆرانی: ۱۷

باشترین ئاوات

۱- باشترین ئاواتم ہاتہ دی من زہردہشت سپیتاما ، چونکہ خودای دانا لہبہر راستی و دروستیم ، نیعمہتی بہ من بہخشی ، ہم لہ باری دہروونی و ہم ماددی ، ژیانیکی باش بو ہتا ہتایی ، ئەوانہی ئازاری منیان دا ، فییری قسہ و کردہوہی ویژدانی چاک بوون .

۲- ئیستاش با کوئی فیشتاسپا و سپیتاما زہردہشت ، بہعقل و قسہو کردہوہی بہجئ و ہہروہا زانستی ستایشی گہورہیی دانای مہزن ، چہسپاندنی ئەو ئاینہی کہ خودا بہخشیویہتی بہو کہسانہی بہ کردار پیرہوی ریگای راستی و دروستی دہکن .

۳- پورووشتیستا ہاچتاپا سپیتاما ، کچہ بچووکہکھی زہردہشت با ئەوہ تان پی ببہخشی کہ بہ چاکہ و بہ چاکہکاری و لہگہل دانایی یہکدہگرن . بوہ بہ دانایی خوت راویژئی پی بکہ و بہ پیشکوتوتوترین و بہ لیخوشبوون و دلپاکییہوہ کار بکہ .

۴- (کچہکہ وہلام دەداتہوہ) ہەر ئەو ، من بہدوای ئەودا دہکەوم و ہلئہبژیرم ، کردہوہیہک کہ دہبیئتہ شانازی بو باوک و میرد و نیشتہجئ و خیزان . من وہک ژنیکی چاک لہنیو راستودروستان ، من یہکیتی شکۆداری ہزری چاکم .

خودای دانا هموو کات به ویژدانیکی باش سهرکه وتویان بکات.

۵- (زهردهشت دهلیت) ئەم قسانه دهکه م بۆ بووکه دلرفینهکان و هموو بوک و زاوایک. که پهیرهوی بکه ن وه به ویژدانه وه تیبگهن له و ژیانهی که هی عهقلیکی باشه با ههریه که تان به راستودروستی سهرکه وتن به دهست بهینین. به راستی چاکه و چاکه کاری بۆ ههر یه کیک له ئیوه ده بییت.

۶- ئەهی ژن و پیاو، راسته هه له سهرنجراکشه و دهرده که وییت که سوودی هه بییت ، به لام ئەوه دوورتان دهکاته وه له خودی خۆتان . له ناوو ناوبانگی خراپدا کۆتایی دیت ، دژی راستیه و خۆشی و کامه رانی خاپور دهکات . ئەمه راستیهکان پیس دهکات ، به پهیره و کردنی ژیانیه ئه قلی و دهروونیت تیکده شکینیت .

۷- به لام پاداشتی ئەم پهیره ندیه بۆ تو ده بییت هه تا به باشی و به خراپی له گه له هموو دلت له هاوسه رگیریدا یه کبیت. به م شیوه یه زیهنیه تی خراپ نامینیت . به لام ئەگه ر له هاوبه شییه که برۆیت ، ئەوه دوا وته که ده یلیت «ویل» ه .

۸- له گه له ئەو جوړه کارانه دا که بکه رانی خراپه ده بنه هۆی فیل و گالته کردن با هه موویان هاوار بۆ خویان بکه ن . با له لایه ن دادوه ری چاکه کار، کوشتن و بریندارکردن ریگری لی بکریت و ئاشتی به رقه رار بییت له نیو ماله کان و نیشه جیبووه کان . با نازاره کان بروات ، ئەوه گه وره ترین چاره یه بۆ کۆتایی هی نانی به مردنی توندو تیژی ، با ئەوه رووبدات به نزیکترین کات .

۹- چالاكى له گه ل خراپكاران دا ده بېته هوى نزمتر كړدى
به هاكان. تاوانباران له توورپه ييدا راستى پيس ده كهن . كوا
ئه و مامؤستا چاكه ي كه له ژيان و ئازاديدا به رهنگاريان
ده بېته وه ؟ ! ئه وه داناي ژيره ، ده سه لاتي تو كه ژيانكي باستر
بو راستگو و چه وساوه كان دابين ده كات.

ئەيرىما ئىشە
داخستنى ستانزا
ئەي ئەيرىمەم - ئىشا ،
ھاوبەشى جىھانى زەردەشتى

با ھاوئى ئارەزووم بۆ پىشتىگىرى پىاو و ئافرهتى زەردەشتى
بىت بۆ پالپىشتى كردنى ئەقلى چاك ، بۆ ئەوئى وىژدانى
ھەموو كەسىك پاداشتى چاكە بە دەست بىنئىت ، پاداشتى
راستودروستى ، ئاواتىك كە خوداى دانا دەيدات .

پاشكۆي :

گىستس لە

ئاوھنا فايرىيە و سروودەكانى ۱ تا ۱۷ و ئەيرىمە ئىشە

ئەھونەفايتى گەتا

سروودى ۱ - بە سادەيى نوئىژ دەكەم

ئاشۆ زەردەشت بە دوغايەكى بىفیز لەبەردەم خودا ، دەست بە
سروودەكانى دەكات ، كە لە سروشتدا رەسەنن . بە پەرۆشەوھ
نوئىژ دەكات بۆ ئىلھامى ئىلاھى ، ئەو پەيامەى كە دەبىت پىيى
بلى . ئەو زاتەش ئەركىكى تايبەتى خۆى ھەيە ، ئەوئىش ھەر بۆ
ئەوھ ، كە خۆى رازى بكات و خزمەت بكات بە ژيانى ئەم
جىھانە . خۆى و ھاوئەلەكانى دوغاي پىرۆزى يەكى لەمىژىنە و
مادى دەكەن ، تەنيا بۆ بلاوكردەوھى پەيامى خوايى بۆ

ھەمووان و تەننات بۇ رازىكىردنى بەربەرىيەكان و كۆكەرەوھەكەى تا گوئ لىبگرن و برىارى راست و دروست دەربكەن . وريان ھىچ بنەمايەكى ئىلاھى پىشىل ناكات . دەيانەوئت ژيان لەسەر بنەماى بنچىنەيى لە فەرمانى خوائى راستودروست و ھۆشمەندى و دلنەوايەكى پىرۆز دابمەزىنىت . دوغاي بۇ دەكەن و باش دەزانن كە دوغاكەن بۇ مەبەستىكى پاك دەبىستىت و وەلام دەدرىتەوہ .

سرودى ۲ – ھەلبىژاردنى ئەشو زەردەشت

وھك وھك سەركردەى جىھان

پىشەكى : گۆرانى دووھى (گاتا) شانۆيەكى سەرنجراكىشە . ھۆكارى ئەوہ دەستەبەر دەكات كە ئەشۆ زەردەشت ، يەزدان بە سەركردەى جىھانى ھەلبىژاردوہ ، بە تايبەتى لەسەر بنەماى راستودروستى و لىھاتووى . شانۆكە تەنيا كۆنترىن شانۆى ئىندۆ – ئىرانى نىيە لەسەر رىكۆرد (نزيكەى ۳۷۰۰ سال) ، بەلكو تەننات دەتوانىن زياتر بۇ ئەو بۆچونە برۆين ، كە كۆنترىن شىئەرى درامى جىھانە كە لە زارى نووسەرەوہ بە زىندووى ماوہ ، پالەوانى شانۆكە – زەردەشت سىپىتامايە . روونكردنەوہ : رەنگە لە دنياى زىندوودا راست بىت ، كە دەسەلاتدارەكان ، لاوازەكان دەچەوسىنىتەوہ و لە مافە رەواكانيان بىبەشيان دەكەن كە ئەوہ جىھانى مانەوہى گونجاوترىنە ، ئەم ياسايە لەوانەيە بۇ دارستان باش بىت . بەلام ئىستا مروؤ زۆر گەرە بووہ لەوہى كە ئازەلىكى تەنھا بىت ئەو ئىستا دروستكەر ئەو بۆى دەرکەوت كە چۆن ئاگر

دروست بکات. کانزاکانی دۆزیهوه و فییری ئەوه بوو چۆن بیانکاته ئامیر ، چەندین کەرەستەیی دایهینا. ئەم دۆزینەوانە مروۆقی زۆر بەهیز کردوو دەتوانیت شتی سەر سۆرپهینەر دروست بکات ، لە هەمان کاتدا دەتوانیت ئەو شتە سەر سۆرپهینەرە لە ناوبات ، لایەنی تیکدەرانی مروۆف هەر شەپەکی گەورە دەکات ، نەک تەنھا بۆ هەبوونی خۆی ، بە لکو بۆ هەموو شیوازەکانی ژیان لە سەر رووی زەویی ئەم جیهانە.

بۆیە ئیتر یاسای مانەوهی بەهیزترین کەس ناتوانیت راست بییت بەو چەکە سەر سۆرپهینەرانی کە ئیستا لە بەر دەستی مروۆف دایە ، لاوازەکان ئیستا دەتوانن بەهیزترین و باشترینەکان لە ناو ببەن ، لە گەڵ ئەوەشدا مروۆقی دروستکەری داهینەر فاکتەری فکری زۆر پوون و بەهیزی هەیه . دەکریت بە ئەقڵی باشی خۆی رینوینی بکات بۆ ئەوهی هەمیشە بنیاتنەر بییت. بۆیە دەبییت میتسکی چاک رابھێری و بەهیز بکریت بۆ ئەوهی تاکە رینیشاندەر بییت ، ئەو دەبییت شتەکان بە دروستی بکات دەبییت فیر بکریت کە " هیزلەوانەیه راست نەبییت" بە لām " راست لەوانەیه هیز بییت" لە جیهانی زیندوو تەنیا ئەگەر مروۆف بە ئەقڵی باشی خۆی رینوینی بییت ، زیندوو دەبییت . دەبییت گۆرانکارییەکی رادیکالی ، خالی وەرچەر خان دەبییت دانایی و ریبەراییەتی دەسەلات و هیز بە دەستەوه بگرن و تەنھا دانا و چاکەکار دەبییت شازادە و سەرکردە جیهان بن.

ئەمەش پۈيۈستى بە دوو شتە : تواناي و دەرنانەوھى دەستدریژی و کۆنترۆلکردنى ستەم ، دانايى بۆ نەھىشتنى و سەرخستنى ئاشتى و خۆشگوزەرانى ھەمىشەيى . بۆيە دنياى زىندوو پۈيۈستى بە كەسكە كە دەتوانىت ئەم داواكارىانە جىبەجى بکات .

ئە و كە سەش لەم شانۆگە رىيە دا ئاشو {زە رە دەشتە} ، ئەو كەسەيە كە بەدوای ھىنانى ئەو گۆپرانكارىە نوپكەدا دەگەرپىت ، كە دووركەوتنەوھىەكى تەواوھ لە سياسەتى پىشووئى ھىز و دەستدریژی بى مانا . ئەو بە سروشتى ژيانى ئازاد ھەلبۇزىردراوھ ، بەلكو بە بىرکردنەوھى جىھانى و ھەم وەك پەيامبەرى يەزدان و ھەم وەك رابەر .

دوای تىگەيشتن لە شانۆكە ، يەككە لە گىرنگىيە راستەخۆيىيەكانى {ئەھونە فىريا يان يتا ئاھۆ} ، كرانەوھەكى بۆ دەردەكەوئىت ، بەلام رپرەھى ديارى ، لە يەكەم سروودى گاتا {ئەھوناوئىتى} ، يانى سروودەكە كە ئاھونا فىرياى تىدایە واتە ستانزاي «ھەلبۇزاردنى رابەرى جىھان» ، با ئىستا روو بکەينە سەر :

ھەم پەيامبەر و ھەم رابەر لەبەر پاست و دروستى و ئەقلى چاكيان ھەلبۇزىردراون ، بۆ ئەوھى كارو كردهوھى چاكە ئەنجام بدرىت كە ئەو ھىدايەت و ئىماندارىيەى كە لە ژپىر دەسلەلاتى خوادايە ، بە تەواوى چەسپابىت و كەسى ھەلبۇزىردراو دەبىتە چاككەر بۆ مافپەرورەران و ئەوانەى ستەملىكراون .

ئەم كورته دېرە كە بە چەند ووشەيكە پۇسى تەواوى گاتاكان بەرجهسته دەكات ، كە يەزدان و سەركرده پيويست بوو بۇ ئەوهى ، كە تەنها لەسەر راستودروستى كارە پيرۆزهكان هەلبژيردريت. هەلبژاردن بەبيريكى باش و حوكميكى دروست و راست و دروستە ، كە يارمەتى كەسيك دەدات بۇ ئەوهى ژيانى خوى بۇ خودا تەرخان بكات ، بەو شيويه كار بۇ دامەزراندنى ئەو چاكەيه بكات كە تپيدا هيچ ستم و ستمكارىكى تپيدا نەكرئت. هاوكيشهيهكى بى وپنهيه بۇ ديموكراسييهكى دلخوازي رهوان ، كە بەليني ئاشتى و ئارامى و گەشەى ئەقلى و لانهوى ومادى بە هەمووان دەدات.

جەخت كردنهوه لەسەر {قايريؤ}يه ، بۇ ئەوهى هەلبژيردريت ، شايستهى هەلبژاردن بيت؛ تەنها لەسەر راستودروستى ، {وهنوهيوش مانانهؤ} ، لە ميشكى باش ، لەسەر بنەماى بيركردنهوهيهكى باش؛ {شياوتانانام} ، كارى ژيانىو دانايى مەزدايى ، {خەشەترم-چوراي} ، هەمووى هەچى مولكى يەزدانه ، {دادات فاستهريم} ، كە بۇ چاكەكردن و هەلگرتنى ستم لەسەر چاكرداران ، دريگوباؤ .

لە كاتى پاراستنى ئەو خالانهى سەرەوه ، دەتوانين گرنگى تەواوى سروودهكان بناسينهوه كە بناغهيهكە بۇ پيشكەوتنى جيهانىكى ئارام ئازاديمان پى دەدات ، كە رابەرى پۇسى و جەستهى خۇمان هەلبژيرين و دواتر لەگەل ئەو دا كار بكەين بۇ دروستكردى ئەو جيهانهى كە هەموومان دەمانويست.

هەر بۆيه ئاقبيستا بەرزترين جەخت لەسەر هاوكيشهى {ئەهونا قايرييه} دەكاتەوه بە گوپرهى ئەوه ، ئەو بنەمايانە

دەپارێزیت کە بەرەو پزگاری دەبەن ، «باشترین ژیان ، چاکترین راستودروستی ، باشترین پووناکبیری... ئەگەر جیهانی ماددی لێی تیبگات ، ئەو لەبەر بکات ، دەبیتە هۆی نەمری" (یەسنە ۱۹ ، راقینچ ئاقیستان ل سەر ئاھونا قایریە) .

سرودی ۳ – باش و ئیقل

تیبینی : ماینۆ لە رەگی ئاقیستا / سانسکریتی وەرگیراوە ، بۆ بێرکردنەووە و ، " رینگایان شیوەی بێرکردنەووە " و بەو جورەش واتە عەقل و عەقڵییەت . لیکدانەووەی پۆح لە بەرجەستەکراوەکە ، پەرەسەندنکی زۆری بە دواوەیە .

لەم سرودەدا یان لە شوینیکی تری گاتاکان دا ئەو دوو عەقڵییەتانە ی کە پێیان دەگوتریت "بژاردە" تەنیا لە هەلسووکەوتی مرقدا سنورداردەکرین و هیچ بایەخێک بە جیهانی نابەن .

ئەو چەمکە Septa Manyu هیمای هەموو داھینانەکانی ئیلاھیە لە جاک ، هیچ پکابەر و پکابەرێکی لە گاتاکاندا نییە . دەستەواژە " (Angra Mañyu) بە مانای هەر کارو کرداریکی خەراپدا ، بەلام وەک رکابەرێک بۆ خودا لە گاتاکاندا بوونی نییە . ئەوێ پێی دەگوتریت پکابەر " پۆحەکان " یش لە مانایدا پیشکەوتنیکی دواتر .

جەوھەر : ئەشو زەردەشت ئامۆژگاری خەلک دەکات کە گوێ لە باشترین وشەکان بگرن ، پاشان بە ئەقڵیکی پوون و گەشەو لەبەرچاویان بگرن و پاشان هەر کەسە و بۆ خوێ هەلبژاردن بەکات ، لە نیوان ئەو باشترین و شانە دا

بىروباۋەرى نوۋى لە چاكە و خراپە ، چاكە و خراپە لە سەرەتاي ژيانى لە دوو عەقلىيەتى مەرقەۋە سەرچاۋە دەگىرى . ۋەك بىچىنە كەسى مېھرەبان چاكە ھەلدەبۇيرىت و كەسى شەرانگىز خراپە ھەلدەبۇيرىت . بەم شىۋەيە ئەم دوو عەقلىيەتى ژيان و «نەژيان» بۇ مەرقەۋ داسرىژن ، ژيان بە ھەموو تۈنۈ ماناكانىيەۋە ، يان بە پىچەۋانەۋە مەرقەۋ دەكات بە مردوۋىي . كەسىك كە چاكە بۇ ھەلبۇيرى كارى بەسۈود دەكات و خودا رازى دەكات ، بەلام كەسىك ، كە ھۆگرى خوداى درۋىيە ، لە ھەلبۇيرىنى دا بۇ خراپە لە بىر كەردنەۋە بە خراپە خۇي دەدزىتەۋە ، پەنا بۇ تورپەيى ئەبات ، مىزاجىك كە مەلۇيرانى بۇ خەلك ئەھىننەۋە چونكە تورپەيى سەرچاۋەي ھەموو تۈنۈتۈيۋەكە .

ئەو كەسى مامەلە لەگەل ھۆكار و چاكە دا دەكات لە كۆتايىدا ھىز و سەقامگىرى و خودا دەدۇزىتەۋە . بەلام تەنانەت ئەۋانەس دەگرىتەۋە كە لە ئەنجامى ئەو كەردەۋە خراپانە كە تووش ھاتوون وون بوون ، راستىيان بۇ دەردەكەۋىت و دەست لە خىانەت كەردن ھەلدەگرن بۇ راستى ، لەبەر ئەۋە با ھەموومان دوعا بكەين لە رىزى ئەۋانەدا بن كە جىھانىكى تازە دروست دەكەن ، جىھانىك كە داناكان تىيدا يەكبگرن بۇ بەزاندنى خراپە و ژيانىكى خۇش و ئاسۈودە لە دانايى و دادپەرۋەرى دروست بكەن . بۇيە با بەتەۋاۋى لەۋە تىبگەين كە بنەماكانى ژيانىكى سەرفراز و ژيانىكى بەدبەختى ھەلەۋ فىل كەردن ئازارو مەينەتى درىژ ئەھىننى ، بەلام راستودروستى و راستى دەبىتە ھۇي بەختەۋەرى راستەقىنە

سرودى ۴ - رېنمايى

زهردهشت دواى پروونكردنه ودى چاكه و خراپه ئاماژه به وه دهكات كه په يامى ئه و بو خراپه كاران بو وازهينان له خهراپه دهسهلمينيت و باشترينيش بو ئهوانه ي كه پيشتر بو خودا تهرخان كرابوون دهسهلمينيت . دهليت: له بهر ئه ودى جياوازي كردن له نيوان چاكه و خراپه دا ئاسان نييه ، پيوسته كه سيك رينيشاندهر بيت ، ئه و وهك يهك راستيه كان له سهر بنه ماي حيكمهت و مه عريفه روون دهكات وه .

زياتر گرنگى به و كه سانه ده دات كه به لاريدا دهرون چونكه تا كه ساني هه له كار هه ن خراپه رووى و كومه لايه تيه كان ريشه كيش ناكرين به لام سهره راي ئه م رينيشاندهره ، زهردهست جهخت له سهر ئه وه دهكات وه كه به ئازادى و جياكارى يه كى رون بو خه لك دهيهه ويت له ئاستى مه عريفه دا گه شه بكات تا ئاستى خواستراو تا بتوانيت هه لېژاردنى بريارى خو ي بكات .

دهليت پاداشتى كارى چاك چاكه و كارى خراپ دهبيت هوى ژيانى كى دريژى ئازارو مهينه تى ، به لام رزگارى ته ووى كاملبوون و نه مرى بو هه مووانه و ئاسان و نه رمه بو كه ساني چاكه كار و به لام قورس و گرانه بو سته مكاران .

زهردهشت به رده وام دهبيت له پارانه وه له خودا بو پرووناكبيرى و سه ركه وتن هه روه ها ئه و دانايانه ي كه گوڤيان له په يامى خودا گرت ، پيروژ دهكات و به خو شه ويستيه وه كار دهكهن بو ئه ودى بو خه لكى بلا و بكه نه وه .

سرودی ۵ - لادان

ئەم سرودە لە راستیدا ، ئاشکرا بوونی ئەو ساخته کاری و
هەلخەلە تاندنە یە کە لە لایەن ئاخوندەکان و میرەکانی
مەزھەبە کۆنەکانەو پراکتیزە کراوە . ئەو داڤس و خوداوەندە
درۆکان و پەرستنهکانیان بوون کە عەقڵییەت و فیئل و
فریودانیان دروست کرد . ئەوان بە خورافاتەکانیان ، مرۆڤ
فریو ئەدەن بۆ ئەو هی لە بیرکردنەو هی دروست لابدەن .
لەگەڵ ئەو هەشدا دەبنە سەرچاوەی داھاتی باش بۆ فیلبازی ،
کە بەردەوام دەبن لە هۆرکردنی ئەو هی لە خەلکی سادە
دەتوانن دەریبکەن . ئەم خەلکە فیلبازە ئاخوندی نەریتین ، کە
لە لایەن ئەشو زەردەشت بە کارپان ناو دەبرین .

وشە کە لە راستیدا بە مانای " پیکخەرانی نەریتی " ، بەلام
هەر وەھا بە واتای " چەنەبازی " دیت . ئەوان بە تەنیا
نەبوون فەرمانرەواکانیش بوون ، ئەوانە ی بە ئارەزووی
خۆشگوزەران ی لە پیکھی ئەو تالانە ی کە کەلەکەیان دەکرد ،
ئەم دووانە بەرژەوەندی هاوبەشیان هەبوو بۆ سوود وەرگرتن
لە خەلک و یەگرتوو بوون بۆ ئەو هی خەلک لە تاریکی و
نەزانیدا بەیڵنەو . ئەو هەوەس بازیو ئارەزوویان بوو بۆ
دەولەمەندی و دەسەلاتیان پی بەخشیبوون ، کە بەو کارە
خراپانەیان رقی و کینە ی خەلکیان ئەستور کرد دژی خویان .
لەگەڵ ئەو هەشدا بیریان چوو کە خودا چاودیریان دەکات و
پۆژیک دادیت کە بلیمەتیکی بیرو و وژینەر دەدرەوشیتەو و
خەلک لە چنگیان دەردەکات .

ئەو ش دە بېت تېبىنى بىرئىت ئە مە تە نىا سىروودىكە كە
ئەشو زەردەشت لە ناويدا باسى كەسىج ئەفسانەيى دەكات ،
يما/جەمشيد ، دەربارەي ئەوہى كە گوترا بەھوۋى لووتبەرزى
و خۆبەزلزانىيەوہ كەوت. بەلام ئەو نەيىدەزانى كە حوكمى
خودا لەو جورە كەسانە گەورەترە .

سىروودى ۶ - دالسىۋى بۇ ئەرك

ھەموو ئەو سىروودە تەرخانكراوہ بۇ ئەركى خوايى زەردەست
، بۇ پەيوەندى كردن لەگەل خودا تەنھا بۇ بەدەستەينانى
رېنمايى بۇ بلاوكردەنەوہى پەيامى جىھانى ، ھەروہا بۇ
خزمەتكردنى خودا و مرؤقاىەتى. ئەو ھەستا بۇ نەھىشتنى ئەو
نەخۆشيانەي كە ھەموو يەكەيەكى كۆمەلگاي مرؤقاىەتى
تووشى بوون بۇ ئەوہى مرؤق لەسەر رېنگاي راستودروستى
دانايى مرؤقاىەتى يى بەرپوہ بەرى. جا چەند سالىك لە
ئامۆزگارىي تىكۆشەران كە بە دنگىەوہ ھاتن ، لەنىو ئەو
كەسانەدا كە ناووبانگى موگان پىكھېنا بوو وە ھاوہل و
ھاوبەشى گەورەو بوون بۇى . ئىستاش ويستى بازنەكە فراوان
بەن بەرەو نىشتەجىيووہكانى خاكەكە. ئەوہ ھىزى زياتر و
رپووناكبىرى زياترى دەويست بۇ ئەركە فراوانەكەى.

ئەو ئازايەتتەيەكى دەويست كە بە دلپاكىيەكى رەھاوہ دىت ،
ئەو ھىزە بالاكەى كە لەگەل بىرکردنەوہى پىشكەوتووخوازانەدا
دىت ، ئەو وزە وزەبەخشەى كە لەگەل رەفتارى راستودروستدا
دىت ، ئەو دلخۆشبيە كە بىرىكى باش پىروژ دەكات ، ويستى

ھەموو ئەمانە بۇ بەھیزکردنى چەمكەكانى خۇى. لە بەر ئەو
 ھەموو چاكەيە ئۆفەرئىكى سەرسورپھىنەرى كرد.
 ژيانى خۇى و ھۆش و قسە و كردهو و ھاودلۆ ھاوخوئىنى و
 ئەو توانا و خۇپراگرىيەى كە داواى دەكرد، ھەمووى تەرخانكرد
 بۇ خودا. لەبەر ئەو بوو كە لە نوئىژئىكى جوان دا، نوئىژئىك بۇ
 بىنئىنئىكى خودا كە لەگەل خودا ھاورا بكات. وىستى نوئىژەكانى
 رىژدار بئىت، بەلكو داواى تەرخانكردنى خزمەتە بئىفئىزەكانى
 بكات، بۇ ئەوھى خۇى لەناو ھاوھلانىدا دەربكات. دوعاى
 سەركەوتنى ئەركەكەى كرد، ئەم ئاواتەشىيى پى درا.
 با بئىنە پال ئەشو زەردەشت و دوعاى رۆشنبىرى لە رىگەى
 راستودروست و ئەقلى باش با خۇمان بۇ خزمەتى ئەركى مەزن
 تەرخان بكەين، با پەيامە ئىلاھىيەكەى لەو دىو بازنە
 بچوو كەكەمانەو بۇ مروقايەتى بە گەورەيى تىپەرپكەين. با
 ئىمە رووناكبىرى بكەين، تەنيا بۇ ئەوھى كەسانى تر بەجۆش
 كەين.

سرودى ۷ - نۆژەنكردنەو

لە دوا گۆرانىيى ئەھونەقايىتى گەتادا، ئەشو زەردەشت وەك
 ھەمىشە دەست پئىدەكات، بە نوئىژكردن لە ستايشى خوداى دانا
 و داواى يارمەتى و رىنوئىنى خوايى دەكات. ئەو ئاگرە خوايى
 و ئەو ئەقلە درەوشاوھى خودا بەخشى بۇ يارمەتيدانى
 لايەنگرانى و پوچەلكردنەوھى دژبەرانەكەى بئىھىوا كردووه.
 كردهوھەكانى خۇى بۇ خودا تەرخان دەكات بۇ ئەوھى ئەركەكەى
 جئىبەجئى بكات.

ئەو دەيەويٽ بەشيۋەيەكى بئەپرەتى ژيان بگۆرپٽ مەزھەبەكەى
لە ھۆكارە باشەكانى دا مەترسى لەسەر بەرژەوہندى تايبەتى
دروست دەكات ، بەلام سورە لەسەر ئەوہى دريژە بە
ئەركەكەى بدات و نەخشە دوژمنكارىەكانيان پوچەل بكات ئەو
دەيەويٽ گيانى دلسۆز و كەسانى چاك بٽتە پيشەوہ و يارمەتى
بدات .

دەيەويٽ ژيانى خويان بۆ خزمەتكردى جيهانىكى پىر
لەئىمكانەتتىكى باش بەكەن دەيەويٽ ئەو كەسانە شيدەكاتەوہ
كە بەھوى دەستدرىژى دەستدرىژان مافى خويان لەدەستداوہ ،
لە كۆتاييدا خودا دەيەويٽ يارمەتى بدات بۆ نوٽكردنەوہى
جيهان و پاكردنەوہى وەك ئەوہى كە خودا بيەويٽ .
ئاواتەخوازە بە خۆشى و شادى بگەرپٽتەوہ بۆ لاي خودا لە
كاتى تەواوبوونى ئەركەكەى .

يوشتاويٽى گاتا

گۆرانى ۸ - راستى-خود، سروشت، خودا

تٽبىنى : رٽگەيەكى زۆر باش بۆ پيشخستنى تەواوہتى
بىركردنەوہ ئەوہيە كە لە كەش و ھەوايەكى ئارامدا بىر
بكاتەوہ . مرؤف ھەيە سەرھتا دەتوانٽ بىر بكاتەوہ و بىر لە
خودى خوى بكاتەوہ ، ئىنجا ژىنگە و دواتر سروشت ، تەنيا
بۆ ئەوہى راستى يى دەربارەى دروستبوون و ئافرٽنەر دەرک
بكات . بىركردنەوہ واتە تٽپرامان ، بۆ جەختكردنەوہ لەسەر
بىرۆكەكان لەسەر شتىكى ديارىكراو . باشترە بەرامبەر بە
داردەستتىكى درەوشاوہ ، ئاگر ، گرٽكى پووناك ، پووناكىيەكى

خوداوهنده درۆينهكان و ئاخونده فریودرهكانیان و میره زۆردارهكانیان پشتیان تێکرد. بهراستی هەر خوا خۆی زانییه به ههموو ئهو کارو بوونهوههرانهی که له ئاسمانهكان و ههر لهوێ دا خوايهک ههيه و ياسای جيهانی مافپهروهري و ئهقلى پروناکبيري و ئازادی سهروههه . بهختهوهري راستهقينه له دلخۆشکردنی ئهوانی تر دایه ئهمه نوويه بۆ دروستکردنی جيهانیکی نوێ، که خۆر پروناکبيري يه.

سروودی ۹ - وهلامی پرسيارهكان

تیببینهكان: پرسيارهكان دهبيته هوی دۆزینهوهكان، دۆزینهوهكان زانیاریمان باشتر دهکهن و زانیاریهكان به ئاراستهی پزگاری نیشان دهدات. تهماشاکردنیکی باش به چواردههوی خۆمان بۆ ببینی زهوی و ئاسمان و ئهوهی له نیوانیاندايه، بۆ دۆزینهوهی ئهو فرمانههی که به ياسای هاوگونجانیکی تهواو دهسورپهتهوه ، ههروهها بۆ خۆیندنهوهی کۆمهلگای مرۆقايهتی خۆمان زۆر راستی ئاشکرا دهکات، له سهرووی ههموو ئهو حیکمهتانهی که دروستی کردوون و دهیانپاریزیت.

وامان لیدهکات که ئیمه ههست به بهرزی خودا بکهین، ههروهها وینهیهکی پروونتر له دروست بوونی دهوروبهرومان دهست دهکهوێ. يهکهم شت که دۆزینهوهكان دهیکهن سپرینهوهی ههموو خهیاڵ و فهنتازیا و بۆچونه ههلهکانه دهربارهی ئهو گهردوونهی که ئیمه دهیببینین ، لهگهڵ ئهوهشدا ههموو راستیانه دهرئهکهون ، جگه له کۆمهلگای مرۆقايهتی ، که له

تاریکی و نه زانیدا دهنالینی نه زانی له خورافات به رههم دهییت له کۆنهوه، چهند که سیک ههن که گه شهیان کردووه له بی ناگایی خه لک، له ریگای ئەم خورافاتانهوه که به کاری ئەهینن، هه موو سودیکیشیان لی وه گرگتووه. ئەمهش پشیوییه کی له کۆمه لگادا دروست کردووه، ناریکییه که ته نیا به زۆر راست ده کریت. ئەم هیزه له لایهن ئەو که سانهوه به کار دیت که پشیوی دروست ده کهن، بهو ئەجامهی که پشیوی بهردهوام له سهه فرهبوون ده بیت. چهوسیزه کان بهردهوام له تاریکیدا خه لک ده چهوسینهوه بو ئەوهی خویان فیلیان لی بکهن و تالانیان بکهن. هیز به هیز ده کر دیت، کاری درنده بهردهوامه تا ده گهنه لوتکه، کاردانه وه کانیش توند و تیژن. هه موو ئەمانه ده بیته هوئی تیکه له شاخان و جهنگ و خوین پشتن.

زهردهشت به چاره سهه ری نوپوه دیت، په یامی نوپی ئەو باوه ری به هیز و توندوتیژی نییه، به لکو له مه عریفهی ناشتیخوازانه، له رووناکبیری جیگیردا. ئەم زانیاریه له وانیه له ریگهی خویندنهوهی کراوه و ده ستردی سروشتهوه پهیدا بکریت بو ئەوهی بتوانریت له دروستکه ری زۆر دانا و زۆر به هیز و خاوهن کار و بهرزکه رهوه ده رکهوی که خودایه. ئەمه ئەو شیوه یهیه که راستی ده رک ده کات ئەو دهیه ویت که سانی تریش هه مان شت بزائن ئەو دهیه ویت ئەوان راستی و راستیه کان بزائن. ئەو ئاواته خوازه که دانا و وریا بن و خویان ته رخان بکهن بو ئەرکی سهه بهرزکردنهوهی ئەو جیهانهی که خودا دروستی کردووه. به مهزه به نویکهی خوی ده سورپتهوه له

نيو كۆمه لگا . له گه ل كەسانی جياواز دا كۆدەبیت هەندیکیان باشن و هەندیک یش خراپن ، هەندیکیش زۆر خراپن ، هەندیک گویى لیدەگرن و هەندیک یش پشتگویی دەخەن ، و هەندیکیش پووبەپرووی ئەو دەبنەو هە بۆ بەرژەوەندى ئاخوند و میرەکان دژایەتى دەکریت ، له لایەن ئەو کەسانەى له بنچینەى هەموو نائارامیەکی کۆمەلایەتیدا رۆلى خراپیان هەیه . ئەو دەست بەرنادات و بەردەوامە له ئامۆژگاریکردن و کۆششى ئەو پاداشتەى خودایە . ئەو له زۆر له سەرکەشییەکان دەباتەو ، تینیکى هەیه کە دەزانیت له کۆتاییدا له پیشبەرکیکە سەردەکەویت ، ئەو له گه ل هاوەلانی دا بۆ بەرەو پیشبەردنى جیهان ، جیهانیک کە له توندوتیژی پزگار بیت هەول ئەدات ، چیژ له ئازادى وەردەگریت ، چیژ له ئاشتى وەرنەگریت ، به خویشیەو بژییت ، به بەردەوامى پیش ئەکەویت ، له سەرووی هەموو شتیکیەو باوەرپیکى تەواو به خوا و دروست بوونی چاکیدا هەیه . ئەو له گه ل هەموو هاوەلەکانى له نوێژەکەیدا تەنها پشت بەخوا دەبەستن ، هاوکات له گه ل خەلکیدا هاوەل و هاوژینی بۆ دەکات ، بۆ ئەوێ سەرکەشیى بکات بۆ جیهانیکى چاکتر .

گاتاكان شاکارن له سروودەکانى ئیلاهی و ئیلهام بەخشى بۆ هەموو ئەوانەى دەخوینیتهو . ئەو پەيامى زۆر بیرلیکردنەو و وروژینەرە ، له گه ل ئەوهدا ئەم سروودە وردو درەوشاوە جوانى خوێ هەیه ، پەرپرسیارن وە لەراستیدا وەلامى پسارەکان ئەو ئەشکرا دەکەن کە زەردەشت دەبیت چەندین پرسىارى له کەسانى تر کردبا و کاتیک به وەلامە

نالۆژیکه کانیان رازی نه بوو ، دهستی کرد به پرسیارکردن له خۆی.

وهلامه کان به بیریکی باش هاتن که زۆر به وردی گه شهی کردبوو ، وهلامه کان وای لی کرد که به تهواوی په یامه که می زیاتر لیی پرووناک بیته وه ، بو ئه وهی کۆمه لگای مروّف به ره و پیره ویکی نویی پیشکه وتن و کاملبوون و نه مری و خواپه روه ری به پری بکات. پرسیاره کانی ئه و ، ئه و بیریاره ی خسته سه ر گه رانیکی پیروژ بو به دیهینه ر له ریگه ی خزمه تکردنی مه خلوقاته کان ، ئه و ریگایکه بو مروّف بو گه ران به دوا ی زانی ن و خوداپه رستی دا.

سروودی ۱۰ - چاردا ن

ئه مه دیسان گۆرانییه کی جوانه که تییدا ئه شو زه رده شت ، شه ش ستانزای یه که م ده ست پیده کات به " ئیستا من بانگه واز ده که م ... " ئه و وا ده کات که ئه م وته بکات چونکه ئه زموونی په یوهندی کردن له گه ل خودادا به دلنه واییه وه بووه ، ئاهورا مه زدا ، خودای دانا ، ئیستا هه ست به دلنیای ته و او ده کات له ئه رکه که ی.

هه روه ها له گه ل کۆمه لی ئه و که سانه دا که له دورو نزیکه وه هاتبون بو گو یگرتن له گوته کانی ، ئه و خه لکانه ی ئاگادار ده کات که هاتوون بو ئه وه ی ئاگادار بن له و که سانه ی که هه ول یان داوه له دووباره گه رانه وه یان بو ناو مه زه به کۆنه که . ئه وه پروون ده کات که هه ردوو ئه قلییه تی چاک و خراپ ، ه یچ شتیکی هاوبه شیان نییه . هه لبژاردنی یه کیکیان واته ده سته رداربوون له وی تر ، بو یه ده یهه ویت گو یگره کانی له

باوه‌ره‌که‌ی تی‌بگن و پراکتیزه‌ی بگن ، ئە‌گینا‌ره‌نگه‌ به
 کۆتاییه‌کی خراپ هوه‌ ئازار یان بگات . مه‌زه‌به‌که‌ی له‌سه‌ر
 بنه‌مای راستودروستی و ئە‌قلی باش و ئارامی ، و
 سه‌روبه‌رایه‌تی ، به‌ره‌و کاملبوون و نه‌مری بۆ خودا ده‌بات .
 ئە‌شو زه‌رده‌شت ، دواتر ده‌ستی کرد به‌ نوێژکردن ، له‌ خودا
 ده‌پارێت‌ه‌وه‌ بۆ به‌هیزبوون و خۆراگری بۆ بلاو‌کردنه‌وه‌ی
 په‌یامه‌که‌ی ، چونکه‌ هه‌موو مروّقی‌ک مردوویا زیندوو ، یان
 هه‌شتا له‌دایک ده‌بی‌ت ، ته‌نها داوا له‌ خودا ده‌که‌ن که
 سه‌رفرازیان بکات . گیانی پیاوچاکان هه‌میشه ، لی‌ره‌ و له
 قیامه‌تا به‌هیز بن ، به‌لام سه‌ته‌مکاران له‌ سه‌رکه‌وتنیان به‌ره‌و
 سه‌رتاسه‌ر تووشی شکست ده‌بن . خودا له‌ هه‌مان کاتدا ئازادی
 هه‌لبژاردنی به‌ مروّف داوه‌ له‌وانه‌یه‌ یه‌کی‌ک پێشکه‌وتن بکات
 یان بگه‌رپێت‌ه‌وه‌ . پێشکه‌وتن واته‌ به‌ره‌و پێشبردن له‌ کۆمه‌لگای
 مروّقایه‌تی و ژینگه‌ی ژیا‌نماندا . ئە‌و بانگه‌وازه‌که‌ی ته‌واو
 ده‌کات به‌ وویرای ئە‌وه‌ی که‌ ئە‌وانه‌ی که‌ ئینکاری خوا درۆکان
 و شوینکه‌وتوانی ده‌که‌ن به‌ چالاکی خزمه‌تکردنی بزووتنه‌وه‌ی
 پێشکه‌وتنخواز به‌راستی چاکخوازن ولایه‌نگرانی کۆمه‌لگا .

سرودی ۱۱ – له‌ ئازاره‌وه‌ بۆ سه‌رکه‌وتن

ئە‌م سروده‌ دوو قۆناغی ژیا‌نی باشی ئە‌شو زه‌رده‌شت
 پێشکه‌ش ده‌کات : پۆژانی زوو که‌ ئازار چه‌وسانه‌وه‌ی
 چه‌شتوو ، ئە‌و پۆژانه‌ی که‌ توانی که‌سانی چاک به‌هینیته‌ نیو
 ئایینه‌که‌ی ، بۆ ئە‌وه‌ی به‌ سه‌رکه‌وتوانه‌ بانگه‌شه‌ی په‌یامه‌که‌
 بلاو بکه‌نه‌وه‌ . قۆناغی یه‌که‌م که‌سیکی لاوازی نیشان ده‌دات که

ژماره یه کی که می له پهیره وانی هه بوو که یارمه تی بدن ، زور به زحمهت به بی ئه وهی هیچ جوړه پشتیوانی کی مادی هه بوو بیټ . بو جیبه جی کردنی ئه رکه که ی ، له لایه ن ئاخونده کانی خودا دروینه کان و له لایه ن میره کان دژایه تی کرا . هه ردووکیان به رژه وهندی زور باشیان به یکه وه هه بوو وه به هیز بوون ، که ئه شو زه رده شت نهیده توانی به رهنگاریان بیټ . دژایه تی ئه وان ئه وهنده گوره بوو که ته نانهت خزم و دوسته نزیکه کانی شییان ریگه پینه ئه درا چاوی پی که ون . ته نانهت پیاوانی خاوه ن پیگه ، نه یان توانی یارمه تی بدن ، ئه و به ته نیا به جیما بوو ، به لام بیه یوا نه بوو مه زدا ئه هورای هه بوو پرووی کرده ئه و و بانگی کرد وتی: ئه و بو کو بیټ ؟ چی بکات؟ ئیلهامی خوایی وه رگرت: خوای په روه رده گار به بیریکی چاک و ئاشکراو رو شنی پی به خشی .

بیرۆکه یه کی گه شی هه بوو: ئه و چاره سه ری کرد که ماله که ی به جیبه یلیت و پرووبه پرووی گه وره ترین مه ترسی ژیانی بیته وه به سه ردانی کردنی سه رۆکی میری شاعیری هه رییم و دادگایی کردنی شازاده کانی کاهینه کانیش ، کو قی قیشتاسپا!

قوناغی دووهم له سه ر ریگای سه رکه وتن نیشانی ده دات سه ره تا چاوی به میره تورا نییه به هیزه کان که وت ، فرایاناکان که گوئیان لیگرت ، په یامه که یان قبول کرد و بوون به پهیره وانی . دواتر دوا ی دوو سال له قایلکردن ، پیرو زبای کرد و به خیره اتنی قیشتاسپا پاشای کرد بو ناو ئایینی چاک . قیشتاسپا بوو به پاریزه ری گه سه ی په یامه که ی که سوکاری زه رده شت سپیتاما له گه لی چوون . دوا ی ئه وه دوو برای

بەھیز بوون بە پەیرهوانی فیراشوشترا و جەماسیا ، کە بە دانایی ناوبانگیان دەرکردبوو. ھەردووکیان ئەرکی سەرەکی بانگەشەى ئاینەکیان دەکرد. یەکیکیان ئامۆژگاری خەلکی دەکرد ئەوھى دیکە فیری ئاینەکەى دەکردن ، لە حەقدە گۆرانیدا پیکھاتبوو ، گاتاکان. خەلکی لە دەوری چاکەکاری خۆیان کۆدەبوون ، وەک سۆشیانت واتە رزگارکەر لەگاتاکان فیر دەبوون بۆ ئەوھى ژيانیکی تەواو تازە لە جیھانیکی پر بەرھەم و داھاتوویەکی گەش دەست پیکات.

سە ربه خۆی مە نیو گاتا

سرودى ۱۲ – ئەقلی پیشکەوتوو

تیبینیەکان : (۱) بەشى یەکەمى سرودەکە تاکە شوینە لە گاتاکان کە تیدا ئامژە بە ھەر حەوت بنەماکە کراوە کە دواتر گۆردران بۆ " ئەمیشا سپینتا – نەمران " . بەکارھینانیان لە شوینیک بە باشی پەیوەندی تەواوکاری بۆ یەکتەری پیناسە دەکات شوینیکی تر لە { سرودى ۱۱ } وەک بنەماکانی تیدا بەکار دەھینری ، ھەمان بیروکەش دەسەلمینیت .

(۲) وشەى " سپینتا ماینۆ " عەقلیەتى پیشکەوتنخواز لە ھەر شەش بەشەکە دا دەدۆزیتەوہ .

(۳) ئەمە کورتترین سرودە لە گاتاکان.

جەوھەر: سپینتا ماینۆ زیھنیەت پیشکەوتووخواز ، ئەو دانایی ئیلاھیە کە بوونەوھەرەکان ئافراندن دەکات و دەیانپاریزیت دەپاریزیت توانی پیدەبەخشى ، ئەو دەستەیەى کە دنیای خوشگوزەران و بەخۆشى بۆ دانایان دروست کرد کە بە ئاشتى

و ئارامى نىشتەجى دەبن. ئەگەر مروۇف ئەم خەسلەتەنە لە خۆى بەرجەستە بکات ، ئەویش دەبىتە بونەوهرىكى خوداى ، كاملبوون و نەمرى لە رىگەى باشتىن بىر و قسە و کردەوکانىيەو بەدى ئەهينى بە رىگەى راست . ئەوانەى راپوئىژ بە عەقلى باشى خۆيان دەكەن ، عەقلىيەتى پىشكەوتووخوازانەى خۆيان پىشكەكەون ئەوانەى دوورن لە بىرى خراب و شەرانگىز ، بە خۆشەويستى رووناكى ئىلاهى رىگەى بەرەو ئەقلىيەت يكى پىشكەوتنخوازانە رووناك ئەكاتەو و يارمەتى زور لە عەودالەكان دەدات كە بگورين ، بە ووشەى "ئايين هەلبژيرن".

سروودى ۱۳ - سەرکەوتن بەسەر هەلەدا

ئەنجامى هەلە بە گرتنەبەرى رىگەى هەلەيه ، و بەرهەمى باش لە رىگەى چاكەيه . پىويستە رىگەى لە هەلە بگيريت ، ئەمە بە راستودروستى و ئەقلىكى هاوبەش ، ژىرى قول ، بەدەست دىت ، ئە دانايىيەى كە مروۇف وەك سىبەرى پەروەردگار بىت. توورەى و توندوتىژى ، لەلايەن سەرکردە ئاينىيە دەمارگىرەكان و فەرمانرەوا بەدكارەكان كە لە نەرىتى سەرمەستى دا چاوپۆشى دەكەن ، دەبىت وازيان لى بهينن. بلاوکردنەوہى تەندروستى و بەختەوہرى يى بنەماى ھەرە سەرەكى ژيانە . دەبىت حكومەت تەنيا لە لاين فەرمانرەواى چاك و دانا و راستودروستەكان بەرپوہ بىريت . دەبىت ژيان لەسەر زەوى بە ئاشتى و خۆشگوزەرانى و پىشكەوتن بەرپوہ بچىت. بەراستى تەنھا ئەو كەسە پاداشتى چاكەكاران و

چاکه کاران دەست دەکهوئیت . دینی خودا بلاو دەبیتەوه ، تەنها ئەو کاتە ئەرکی زەردەشت جیبەجی دەکریت .

سرودی ۱۴ - لابردنی ریگریهکان

گەورەترین بەرەبەستی پێشووەچوون دەمارگریهه که ریگه له خەلک دەگریت به ریگای راستدا ری بکەن . چونکه به عهقلێکی بێدەنگ و پوون بیر دەکه‌نه‌وه عهقلی نه‌ستیان وا لێدەکات که خودای درۆ و بیروباوەری درۆ دروست بکەن . به‌هۆی تاکتیکه سنوورداره‌کانیان دەب‌نه بارگرانی به‌سه‌ر کۆمه‌لگهی به‌ره‌مه‌په‌نه‌روه له راستیدا ، مشه‌خۆرن دەبیت مروّف لێیان دوور که‌ونه‌وه و دەبیت پروو له په‌رستن و نوێژەکان بکات و به راستودروستی هاوسه‌نگ بێت . دەبیت مروّف پابه‌ند بێت به یاساوه و کۆمه‌لگا ریتمایی بکات . ئەو کارانه‌یه که ئامۆژگاریه‌کانی په‌روه‌دیگار جیبەجی دەکریت .

ئینجا زەردەشت داوای هاوکاری له فراشۆشتر و جه‌ماساپا ، دوو برای دانا ، که ئایینی چاکیان هه‌لبژارد . ده‌یه‌وئیت بزانی که ئەو په‌یامه‌ نوییه‌ی له ژیاناندا هه‌یه ، له‌گه‌ل راستودروستان یه‌کده‌گره‌وه . ئەوان وه‌ک پۆحه‌ باشه‌کانی تر ، له‌و شوینی ئیلاهی یه‌ ده‌ژین که تێیدا بیرکی باش و ئاشتی و دوعا له که‌شی هه‌میشه‌ییدا بوونی هه‌یه .

لێره‌دا له ستانزای ۱۱ دا ئاماژه‌یه‌ک ده‌دۆزیت‌ه‌وه که پۆحی خراپه‌کاران ده‌گه‌رپه‌نه‌وه و له دنیای نه‌گریسی خۆیان ده‌مپه‌نه‌وه . به‌لام وه‌ک له ستانزاکانی تردا ده‌بینین ، به

تایبەتی سروودی ۵ ، لە کۆتاییدا بەرەو سەرتاپا و نەمری یی
پیش دەکەون .

سروودی ۱۵ - ھاورابوون لەگەڵ خودا

بە زالبوونی سەختییەکان ، سەرکەوتن بەدوای سەرکەوتندا
دیت ، زەردەشت بۆ بەرزکردنەوهی رۆحی خۆی و بەهیزکردنی
ئەرکەکەیی ، دەستدەکات بە نوێژکردن ئەو زاتە لەگەڵ
پەروردگارییدا کۆدەبیتهوه ، ئەو بەدوای ئەوهدایە کە
کۆمەلگایەکی نمونەیی لەسەر زەوییهکی " لەبەر رۆناکی
خۆر" بەرز بکاتەوه . دەیهوێ ھاوڵەکانی بچنە پیش و پەيامی
خۆی بۆ ھەموو مەرقایەتی بلابکات . دەیهوێت مەرۆف لە
ژیاندا پشت بە خۆی ببەسی ، چونکە پشت بە خۆبەستن
بەراستی پاداشتیکی باشە ئەو خواپە دەسەلاتی بەسەر ھەموو
کەسێکدا ھەیە ، کە بۆ ئەوانە لیخۆشبوو میھرەبانە . زەردەشتی
سەرکەوتوو سورە لەسەر ستایشکردنی یەزدانی دانا ، چونکە
نوێژەکانی دەبیته کرداریکی پتەو کە بە و شیوەی خودا ژیان
لەسەر زەوی نوێ و ھاوچەرخ دەکات . ئەم سروودە سروودی
نوێژەنکردنەوهیەکی پیشکەوتنخووانەییە . ئەو ھاورابوونە
لەگەڵ خودا بۆ ئەوێ کۆمەلگەیی مەرقایەتی لە دنیای خۆشی
دا نوێژەن بکات .

تەیبینی کردنی دوا دێر کە لە ئافیسیتادا " ھایتی قارشتام ھیات
قاسنا فیراشۆتمیم ، کراری راست لە ژیان بە و شیوەی خودا
نوێدەکاتەوه بەشیکە لەو نوێژەیی رۆژانە بۆ کوشتی بەستن لە
کەمەری .

هاوپۆل و ھاۋەلگەران بە ناوی خۆيان ژيان دەبەنە سەر و ھەميشە بەوان دەحەوینەو، لە کاتیکدا کە خۆيان پاراستوو بۆ چاکە و چاکەکاریدا، ھەرۋەھا لەگەل ئەوان لەگەل خودا و پيغەمبەران و ئيماندارنن.

فەھيشتە ئيشتى گاتا

سرودى ۱۷ – باشتري نئاوات

زەردەشتى سەرکەوتوو ھەست دەکات کە نئاواتەکانى بۆ بلاوکردنەوھى پەيامى خوايى بۆ تەواوى مرؤفایەتى بەدى ھاتوو، دەبينیت کە دوژمنە سەرەتايیەکانى فيرى جوانییەکانى ويژدانى چاک بوون. ئەو دەستخۆشى لەو خزمەتانە دەکات کە لەلایەن ھاۋەلەکانییەو پيشکەش دەکريت و لەگەل ئامادەکارى بۆخۆ خانەنشينکردن، ھانىيان ئەدات کە بەردەوامبن لەکارە باشەکانيان.

پاشان سەرنجى خۆى بۆ ھاوسەرگيرىي کچە بچووکەکەى پادەست دەکات، پورووسیستا ھان دەدات کە ھاورپيەکی شايستە ھەلبژيرى ئەو بە ھەلبژاردنى ئەو پياوھى کە دواتر دەبیتە ھاوسەرى: جەماسپا ھقوگفا کە لە لایەن زەردەشەو، تايبەت ھەلبژيردراوو و پراھينانى پى کرابوو بۆ سەرکردايەتى و ھاۋەلایەتى. بەو بۆنە خۆشەو دەرفەتى گونجاو بۆ زەردەشت رەخسا بۆ ئەوھى ئاموژگارى بدات بۆ بووک و زاواکان بۆ دەستنيشان کردنى يەکتر. ئاگاداريان دەکاتەو کە ئەرکەکانيان لەبەردەم خودا لەبیر نەچيیت، بە خۆداجوونەو لە شيوازى ژيانى نابەرپرسيارانە. ھانى دەدات

كە پىكەوۋە تىپكۆشەن لە ھەوللى شىكۆدارى بۇ ئەوۋى جىھانىكى باشتىر لە پىگەى دىلسۆزى خۆيان بە راستودروستى دروست بىكەن. پاشان دوپاتى دەكاتەوۋە كە لەبەرئەوۋى تەواوى پىكھاتەى جىھانى نمونەى ، كۆمەلگا لەسەر بىنەماى خىزانى باش بىناتى تراوۋە ، ھەر يەكەيان وەك بىلۆكىكى بىناسازى بۇ بىناتنانى جىھانىكى نوۋى سەرسورھىنەرى مرۇقايەتى بەكاردەھىنرى ، ھەر زەردەشتىك بەرپرسىارتىيەكى قوۋلى ھەيە لە ھاوسەرگىرى ژىرانە و بەرزكردنەوۋى خىزانىكى بەختەوۋەر و بەرھەمدار و خۆگونجاندىن و دىنى . ئەو لەگەل تەلاقدان نىە و ھانى ھاوسەرھەكان دەدات كە بە فەرمى پابەند بن بە سەرکەوتنى ھاوسەرگىريان و پىكەوۋە كار بىكەن تەنانەت لە كاتە ناخۆشەكاندا بۇ پاراستنى خۆشەويستى و يەكپىزى خۆيان.

باشتىن ئاوات بەراستى سروودىكى بەرزى زەردەشتە.

ئەيرىما ئىشە

كۆتايى پىپىنان بە پەيوەندى ھاوۋلى جىھانى زەردەشتى ھاوبەشىيەكى جىھانى ژن و پىاو بۇ ھىنانە دى ئاشتى و خۆشگوزەرانى ، بۇ ھەموو ژيانىك لە جىھاندا يەككىكە لە ئامانجە سەرھەككىيەكانى وىژدانى چاك . ئەمە دەستكەوتى ئەركى زەردەشتە ، پەيامىكە كە ئامانج لىي كاملكردنى جىھانە لە ھزر و ماددە، رۇچ و جەستە بەرھو نەمرى و يەكگرتن لەگەل خودا ئەو ھاوۋلە ھەيە كە كارى بۇ دەكرد ، كردهوۋى بۇ ئەنجام دا و سەرکەوت. ئەوۋە يەككىتى يەكى جىھانىيەى

خواستراوه. یه کگرتنیکه که ده بیته هوی ئه وهی که له هه موو خیزانی کدا به خته وه رییه کی راسته قینه بو هه موو که سی ک دروست بی ت ، ئه و یه ک بو ونه یه که به خو شه ویستی بنه ماله کان بنیات نراوه ده رئه نجامی دیمو کراسی رۆحی و جهسته یی راسته قینه یه که تییدا هیچ سته مکارو سته ملیکراویک بوونی نه بووه ئه وه یه که به ئه قلیکی باش و ده نگخو شه وه له ریگای راستو دروستی ، که پاداشته که ی راستو دروستیه .

له کاتیکدا " یه تا ئاهو " سه ره تای گاتا کانه و " ئه ی ئه یریمای ئیشیا " له کو تاییه که ی گاتا کانه . یه کیکیان ئامانجی دروستکردنی جیهانیکی ته و او دلخو شکه ره و ئه وی تریان لو تکه ی ئامانجه ئه یریمای ئیشیا دو عایه ک که ئا واته خوازه جیهانیکی شایسته ی یه ک بوون ، یه کگرتنه له ریگه ی ویژدانی چاکه وه ، یه کگرتن له ریگه ی ئه و ها وه لایه تیه ی که دایمه زران دو وه . ئه وه چا ولیکردنی جوانه که ئه شو زه رده شت سر و و ده ئیلهام به خشه کانی خو ی پی ته و او ده کات ، گاتا کان ، له خو شه ویستی و هیدایه تدانی به رز .

با به رده و ام بین له په یره وی کردنی بنه ما ئیلا هییه کانی کاملبوون و نه مری به خو یندن و پراکتیزه کردنی په یامی بیروورژینه ری گاتا . هه روه ها با به رده و ام بین له ئه ندامی شایسته بو ها وه لی زه رده شت .

پاشکۆی: II

مەرجه کانی گاتیک (فهرهنگ)

بۆ ئەوێ به تهواوی له گاتاكان تیبگهین ، پێویسته مرۆف به وردی مانا کانی وشه کانی ئەشۆ زهردهشتی له بهرچاو بێت . دهگمهنه وشه یهک له ههر زمانیک بێت دهکریت له لایه ن ههر زاراوه یهک بۆ زمانیکی تر وهر بگێردرێ و هیشتا مه و دای ته وای مانا و لیکه وته کانی زمانه وانی ی په یوه ست و " پهنگ " ی خۆی بپاریزیت .

خراپتر ده بێت کاتیک ئەو دوو زمانه به کاتیکی زۆر و بۆشاییه کی کولتووری وهک ئینگلیزی هاوچه رخ و ئەو زمانه ی که زهردهشت و هاوه له کانی قسه ی پێ ده که ن لیک جیا بکری نه وه . له گه ل ئەوه شدا ، من به چه ندیک له توانمدا بێت ، یهک دهسته واژه ی ئینگلیزیم به کاره ی ناوه بۆ ئەوێ به دوو وشه ی ئینگلیزی یان زیاتر ، یان به چوونه ناو وشه ی بیگانه وه ، باری وهر گێرانه که نه به ن . به لام بۆ ئەوێ خوینه ر له فیکردنه قووله کانی ئەشۆ زهردهشت تیبگات و بنرخینیت ، ئەم فهرهنگه کورته لیره دا لکیندراوه . ئەمهش به دوا ی دا ده که ویت که بۆ مەرجه کانی (ئاقیستان) به زمانی ئینگلیزی پێشکەش ده کریت .

ئاهو: له ئاهو وهر گیراوه ، واته « بوون » بۆ نوینه رایه تی بوونیکی دیار ، قه واره یه کی جیا که ره وه ، له بهر ئەوه که سیکی جیا که ره وه ده کات . گاتاكان ئاهو وهک ئەو که سه شیده کاته وه که " که سیکی دوور له دوژمنایه تییه ، ئەوه ی یارمه تی جیهانی

زیندوو دەدات، ئەو کەسە چالاک دەکات، ھەر وەھا دەتوانیت توورپەیی ھەلەکەر (گۆرانی ۱، ۲، ۳) "بسرپیتەوہ. ئاھو و ئەو کەسە ی کە دەسەلاتی بەسەر ھەموو شتیکدا ھەیە.

بە گشتی بە زمانی ئینگلیزی وەک "Lord" پێشکەش دەکریت، زاراوەیەک کە لە وەرگێڕانە کەمدا بەکارم ھیناون ھۆکاری ئاشکرای گۆرینی ئەم وشەییە بە "پەروردگار" ئەوہییە کە لە شیوہی بەدیلی (ئەھورا) دا، وەک دەستەواژە ی خودا بەکار ھاتووہ (بروانە خواروہ). بەلام، خوینەر دەبیت بایەخە راستەقینە کە ی ئاھو لە بەرچاوی بگریت و خۆی لە ھەر جۆرە لیکتینە گەیشتن و کۆمەلەییە کە ھەلە، بە ئینگلیزی بە بیروکە ی "یەزدان" بە و کەسە کە ھەلگری پینگە ی دەسەلاتی ھەر مەکی بیت لە ئەنجامی میراتدا لە جیاتی ئەوہی، وەک زەردەشت مەبەستی بوو، ئەو کەسە بە شیوہییە کە دیموکراتیانە لە ئەنجامی شایستەبوون و دەستپاکی سەلمینراوی تاکەوہ بۆ پینگە ی متمانە دیاری کرد. ئاھورا: ئەمە ھەمان وشە ی ئەھووی لەسەر ووی یە.

ئەھورا: ئەمە ھەمان وشە ی ئاھوی سەرەوہییە بە پاشگری – پرا زیاد کراوہ. ئەمە پاشگری کردارە کە وشە کە چرتر و بەھینز تر دەکات. واتە "بوون، ئیستا". کاتی ک خودا جیبەجیی دەکات، واتە خودای بالآ، بەشیکی جیاکراوہ لە ناوی دووانە ی خودا پیک دیت، ئاھورا مەزدا کە لەلایەن زەردەشتەوہ بەکار ھینراوہ. بە ھاو دەم لەگەل وەرگێڕەکانی تر و دابونەریتی رۆژئاوایی، من بە شیوہی جۆراو جۆر وەک خودا و یەزدان م کردووہ.

ئەبىر يەمان : واتە " خاوەن عەقل " ، بۇ ھاوولايەتى ، بالاترین يەكەى كۆمەلگەى مرقۇفايەتى دەوستىت . دووانەكەى دىكەش خوقەيتو ، بنەمالە و قىرىزىنە ، كۆمەل (بروانە خوارەو).
ئەگىياتى : بە پاشگرى + جاتى نىگەتيف ، بۇ ژيان ، بۇ ئەوہى رىگەى ژيان ھەبىت ، واتە " ناژيان " . سەرەنجامى ھەلبژاردنى عەقلىيە خراپەكان وەك رىنىشاندرىك لە ژياندا واتە ژيانىك بىبەرى لە تواناكان ژيانىكى باش پىشكەش بكات ژيانىكە و ھىشتا " ناژىت " وەك ئەوہى دەبىت بژى . (بروانە گىا).

ئامىشە سىپىنتا : زاراوہىەكى ناگاتىيە واتە " نەمرە پىشكەوتنخوازەكان " . دەقى ئاقىستاكان ئەوہ ئاشكرا دەكەن كە لە بنەرەتدا بەسەر ھەر كەسىكى راستودروستدا جىبەجى كراوہ كە باوہرى وابوو گەيشتووتە قۇناغەكانى كۆتايى " كاملبوون " و " نەمرى " . ھاوولانى ئەشو زەردەشت و نەوہكانىان و ھەر كەسىك كە ژيانى خوى تەرخان كردبوو بۇ ئەوہى پەيامى خوايى زەردەشت رابگەينى ، پىيان دەوترا «ئامىشە سىپىنتا ، نەمرە پىشكەوتنخوازەكان ، لە (ھەمىشە زىندووەكان) لە چاكەكانى ئاين . ئەمە ئەو شتەيە كە شاعىرى نەناسراوى ئاقىستان لە "سلاو"كەيدا لە سەرەتاي گاتاكان دا ماناى ئەوہىە كە (بروانە لاپەرە ...). دواتر كاتىك شەش ھوت لە "بنەماكانى ژيانى سەرەتايى " لە گاتىك بەرجەستە بوون ، لە راستىدا بە بزواندن ، بۇ ئەوہى پانتاي خوداوەندى دروست بكەن ، ئەو چەمكە ماناىەكى نوئى وەرگرت . ئامىشە سىپىنتا ، شەش قەوارەى " وەك سەرۇكى

فریخته " له ئایینی زهردهشتی. (بروانه رپسای سه رهتای
ژیان)

ئه مریات (ههروهها ئه مریات) واته (بی مردن) و (نه مری)
. ئه مه ئامانجی کۆتاییه ، له گهڵ هاورقاتات ، نوینه رایهتی
تهواوکردنی گه شهی په ره سه ندنمان و به ده سه تهینانی ژیانمان
ده کات له سه ر زهوی. ئه و وینهی هاوه لایه تی هه تاهه تای
له گهڵ خودادا ده کات . (سه یری هاورقاتات بکه)

ئارامایتی : له ئارامه وه وه رگیراوه ، " بو ئه وهی له پشوو دا
بیّت ، ئارام بیّت " ، واته ئارامی ، سه قامگیری ، ئارامی . من
به دلنییای داومه کاتی که له گهڵ ئاوه لئاو سه رفکراوه ، "
پیشکه وتنخواز " ، واته " هه میشه له زیاد بونی ئارامی " .
یه کیکه له سه ره کیتیرین " بنه ماکانی ژیان بنه ره تی " ، که بلین
خه سه له تیکی خودای دانا یه که له ناو خۆماندا به دوایدا
ده گه رپین بو گه شه کردنی.

ئاشه: واته له سه ر «راستی ، فه رمان ، راستودروستی»
ده وه ستیّت یاسای جیهانی راستودروستی یه ره نگه به باشتیرین
شیوه ئه وه پروون بکریته وه که به ومانایه دیّت که " بو
ئه نجامدانی کاری دروست ، له کاتی خۆیدا ، له شوینی راست
و به رپگای راست بو به ده سه تهینانی ئه نجامی دروست " . ئه وه
شتیک ده بیّت که سوودی بنیاتنه ری و خۆشه ویستی یه نه ک
ته نها بو خۆی به لکو بو هاوه له کانی و بو خودا و به سوود و
خۆبه خو و بی خوده له نایابی به راستودروستی و وردی
وه رگیراوه ئاشا یه کیکه له " بنه ما سه ره کییه کانی ژیان " .

ئەشاقان : بە وشە واتە " خاوەنداریکردنی ئەشا " . ئەووە مەبەستی کەسیکی باشە ، مرقۆیکی ورد. ھەر وەھا وەک ناو نیشانیک بۆ کەسە پیرۆزەکان بەکار دیت.

ئاشۆ : دواتر فۆرمیکی گریڤراوی وشە " ئەشاقان " ە و ھەمان واتای ھەیە . ئیستا وەک ناو نیشانیک سەرکەشی ی بەرپز بۆ زەردەشت بەکار ھاتوو.

ببندقا : دژبەری کۆنی زەردەشتی باندو گاوپیان خەلکی ریگ قیدیەری بوو.

بامی : زەوی . ئاریانەکان خەیاالی ئەو بوون کە زەوی لە ھەوت ناوچە دروست کراوە کە تەنیا ھەوتیان لە لایەن مرقۆ و بوونە وەرە زیندوووەکانی ترەو ئەو دان کراوە ئەم ھەریمە ئاوەدانە کە ناوی خۆقەنیراسە لە ئاقیستای دواتر دا پینجەم یین و دوا یە کە ی جوگرافی ی نیشته جیبوونی مرقۆ بوو (دیمەنە ، قیس ، شویترا و دەخیو بۆ چوار یە کە ی دیکە ببینە).

جینیقاتۆ پیریتو : بە وشە " پردی پۆلین کردن یان ھەلکردن " ، ئەووە کە رۆحی کەسیکی راستو دروست بە نەمری تیپەر دەبیت بەلام رۆحی کەسیکی ھەلکار دەگەرپیتەووە و لە دواوە دەمینیتەووە بۆ ئەووەی لە رووی رۆحییەووە زیاتر پیدەگات. من ئەو پردە م بە " پۆلینکردن " کردوو

دەئینا کە لە دییەووە وەرگیراوە ، «بۆ بینین ، ھەستکردن بە ویژدانە.» ھەر وەھا نوینەرایەتی ئەو ئایینە دەکەن کە لە لایەن تاکەووە ھەلپژیردراوە زەردەشت ناوی ئەو ئایینە ی نا کە دینە کە ی دینا قەنۆھی ی داینا و ویژدانی باشی

دهئينا قه نوھى : واته " ويژدانی چاك " ئەو ناوھىه كه به ئاينهكه دراوه كه ئەشو زەردەشت دامەزراوه . ئەوھ تېروانینی ناوھوھى كه سېكى دانا و تىگەيشتووھ كه دەبیت لەسەر ڤىگای راستودروستی ڤىنمایى بكات. وه لهو كاتهوھى كه تىگەيشتنى راستهقىنه دەبیت گشتگير بىت له رهوابووندا ، به تايبهتى به ئايینی " ويژدانی باش " يان به سادهیى " ئايینی چاك " .

دايشا ، به وشه " درهوشاوه " ئەو چه مکه به سەر خوداکانى خوارهوهی خوداوهنده فره خوداکانى ئاریاندا چه سپا. زهراشترا به ئەنقهست هه لیبژارد كه له رهگی دیقى تاکه پرستهوه واته " فیل " دایبژیرى ، بو ئەوهی خالیكى گرنگ ڤوون بکاتهوه و به کارى بهینیت بو مه بهستى " خوداوهندی هه لئه تینه ر یان درو " ، وه هانمان ئەدا كه رهتى كهینهوه و خومانى لى لابهدين و خویمان لى دوور بکهینهوه و ههروهها به وهه هه لېگرين كه به پهروشهوه خویمان ده پاريزين.

داخيو : واته " خاکیك " يان ولاتیک له چه ندين هه ريمى دروست كراوه . چواره مین يه كهی جوگرافى نيشته جيپوونى مروقه له خوار ديمه نه و قيس و شویترا و له سه رهوهی بيمه نى چوار يه كهی ديكه .

دیمه نه: " خانوو ، ماله " يه كه م يه كه مى جوگرافى يه كه م له سه ر نشينگه ی مروث (سه يری شویترا و دهخيو و بيمى بکه بو چوار يه كهی ديكه .

درگفانت: به وشه " هه له " ده كات ، له دژى ئەشاقان ده وه ستیتته وه ، سه يری ئەشاقان بکه و به " هه له " كرا (بروانه دروژ).

دریگو : به وشه " به " بهستراوه " ، ئەو کەسە راستودروسته کە لە ریڤگەیی ستمەهوه لە مافەکانی بیبەشە . زەردەشت لە کۆمەڵگەیی راستودروستدا بە تەواوی بوو نۆژەنکردنەوه و چاککردنەوهی هەول ئەدات ، من بە "ستەم" وەرملگێراوه .
دروج ، بە وشه " درۆی زیانبەخش ، هەلە " ، دژی ئەشا ، راستودروستی دەوستیتەوه .

فەرەشەشـترا هـقـۆگـڤـا : ئەو تەمەنە گەورەیهی کە لەگەڵ جەماسەپای برای لە ئەرکی خاوییدا چووە ریزی زەردەشتەوه . ئەو زاتە چاکترین بانگ و خواناسە و هەر ئەو هیدایەت و رازو نییە .

فراینـا : سەرۆک هۆزی تورانی کە پەيوەندی کرد و زۆر یارمەتی زەردەشتی دا لە کاتی کۆچکردنی لە شوینی لە دایک بوونی .

گەیتـا : لە هاوتوخم : « بو ژیان » جیهانی زیندووی مرۆف و ئاژەلە . ئەوه زەوییه وەک خۆدیک ، هەموو ئۆرگانیک ، بوونەوهریکی زیندووه کە ئیمە وەک وەچەکانی خود ئاگا لیبوونەوه ، گەشەو پەرەسەندنە زیـرەکەکی ، بەرپرسیاریتییهکی قولمان لە ئەستۆدایە بوو پیشخستن و پاراستنی لە بەرامبەر هەموو زیانیـک ، بەتایبەتی لەو زیانانەیی کە بەهۆی نەزانیی ئیکۆلۆجی ژینگەیی خودی خۆمانەوه دروست بووه ئەشو زەردەشت یەکەم کەسە کە بە پرونی وینای پەيوەندی هەموو ژیانـی سەر زەوی دەکات . ئەو یەکەم ژینگەپاریزی گرنگی جیهانە (سەیرکە برۆ) .

گارۆ-دیماننا: "دوامه نزلگای هه میشه یی سرووده کانی ئیلاهی" دۆخی کۆتایی و ساوی تهواوی و نه مری پۆحه.

گایا: ژیان به هه موو تواناوه؛ ژیانکی راست و دروست و دروستو بنیاتنه ری جیهان (سهیری (ئاجیتایتی بکه).
گۆ، مانگا، به شیوه یه کی به تهواوی بو گاتا دهووستیت، جیهانی زیندوو له گاتاگان. (بروانه گهیتا)

هاورقات: واته "کامل بوون". پرۆسه ی کاملبوون و کۆتایی گه شه کردنی مادی و مه عنه ویماننه ئەم پرۆسه گۆرپینه له رپگهی قۆهو مه نه ، عه قلی چاک ، ئاشا ، راستودروست ، قۆهو خشا ترا ، سهروه ری باش ، ئارامی ، سه رایوشا ، ئیلهام و هاورقات ، هه موو به رابه رایه تی کردنی سپینتا ماینو ، عه قلییه تی پیشکه وتنخواز ، به ره و ئامیرتات ، نه مری و ئەبه دییه ت ، روو ده دن (سهیری هه موو ئەم سه رچاوانه بکه).

هه ودا: به مانای وشه و کاری چاکه یه ، له بهر ئەوه خوای میهره بان که له میهره بانیش هیچ شتیکی شاراوا نیه .
هودانو: هاوشیوه ی هودا به جه خنکردنه وه له پاشگر نو .
وهک "یه کتاوی"

جه مپا هفۆگفا: چه کیم بوو به یه کیک له شاگرد هه ره سه ره زه کانی زه رده شت بوو ، وهک رپبه ری ئایینی سه رکه وت . هاوسه رگیری له گه ل پورووشتیستا کرد ، که کچه بچووکه که ی زه رده سته ، نه ریتکان ده لێن خو ی و برا گه وره که ی فیراوشترا بوون به سه روک وه زیرانی دادگای پاشا قیشتاسپا ۱۶ سال دوا ی زه رده شت رزگاری بوو .

کارهپان ، واته " کهسیک که (ریورهسمی ئاینی) ریکبختات و جیبهجیی بکات " بهلام له رهگیکی دیکهی هاوسیی وهرگیراوه ، " ئه و کهسهی " منگه منگی دهنگی ئاینی دهکات " . کاهینی کهلهی ئاریانی کۆن بوون. وهک بۆله بۆلکردنی قهشهکان وهرگیردرا ، چونکه زهردهشت ئه وهی دۆزییه وه.

کهقی شازاده بوون فیروبوون و کهواته ناویشانی کهقی " ژیر " . زهردهشت له دژیان ههستا ، چونکه بۆ چهوسانه وهی خه لکی و هاوکارانی کاراپانهکان بوون. کهقی قیشتاسیا تاکه شازاده بوو که ئاینی چاکهی ههلبژارد و بوو به یهکیک له پشتیوانه سه رهکییهکانی زهردهشت له بلاوکردنه وهی ئاینه که و دامه زانندی حکومهتیکی باش کهقی به " میر " وهرگیردراوه . **خواقیتو** : ئینتیما بۆ خود ، واته بنه ماله . یه کهم یه کهی کۆمه لگای مرقایه تییه سهیری فیروزینا و نیشته جیبوون و ههوامان بکه ، هاوری.

خشه ترا : له خشیییه وه وهرگیراوه ، واته سه قامگیری به شیوهیهکی ئاشتیانه ، بۆ فرمانه وایی کردنی نیشته جیبوون ، " هیز " نیشان دهدات بۆ ئه وهی خه لک به ئاشتی جیگیر بکات . به کارهاتوو له گه ل ئاوه لئاوی قۆهو ، یان چاکه ، یان قایریو ، بۆ ئه وهی ههلبژیردریت ، مه به ستیان له ده سه لاتی خیر و چاکه ، حوکمرانی باش و فرمانی ههلبژیردراو. ئه و سه روه رییهی که له لایهن ئازاد و داناکان هه لده بژیردریت. حکومه تیکی کامله له رووی رۆحی و ماددییه وه وه ک هیز و سه روه ری و ده سه لات له بواری تایبه تدا وهرگیراوه .

مەيدانىۋى-ماھە سىپىتامما: ئامۇزايكى گەورەى تەمەن پازدە سال ئەسو زەردەشت بوو كه يەكەم كەس بوو لە ئەركى پىرۋزى خۇيدا بەشدارى لە گەل زەردەشت كرد.

ماگا: بە وشە واتەى " جوامىرى ، بەخشندەيى " ، بو كورتكراوہى " ھاوہلى جيهانى " كه لەلايەن زەردەشتەوہ دامەزراوہ.

مەگەقان: ئەندامى و يوونەرى "مەگا"يە ، كه ھامكارى جيهانى زەردەشتين (مەگە ببينە).

ماينۆ: لە مرۆڤەوہ وەرگىراوہ ، " بو بىرکردنەوہ " بە نمايشى يوى دواتر ، واتە " وەسىلەى بىرکردنەوہ " ، توانايى بىرکردنەوہ عەقلى . وەك "عەقلىيەت" و "عەقل" پيشكەش كرا (بروانە ئىنستا ماينۆ).

مەزدا: بە وشە " سوپەر – ژير ، زيرەكى بالا " يەكئىكە لەو دوو ناوہى كه لەلايەن زەردەشتەوہ بە خودا دراوہ . ئەوہ زۆر بە ھۆشە بو ئىمە بو تيگەيشتن لە خودا مەزدا بە تەنيا ، يان بە ئەھورا وەك ئەھورا مەزدا يان مەزدا ئەھورا وەك پىگەتەيەكى شل ، لە گاتاكاندا ۱۵۵ جار لە لايەن زەردەشەوہ باس كراوہ . ئاھورا مەزدا وەك پىگەتەيەكى جيگىر پيشكەوتنىكى درەنگتر بو خودا مەزدا بە "دانا" و "دانايى" وەرگىردراوہ لەوانەيە تىبىنى ئەوہ بكرىت كه ئاھورا لە وشەگەلى كوئى ئاريانى بو "خودا" يان "خودا" پارىزراوہ زەردەشت يەكەم كەس بوو كه زاراوہى ئەبستراكتى مەزدای بەكار برد بو وەسفكردى خودا بە شىوہيەكى زۆر شايستە بە "The Super-Intellect".

مانترا: له مروڦهوه وهرگيراوه، كه "بیربکاتهوه، بیر بکاتهوه، بۆ بیرکردنهوه" له شیوه هۆکارییهکهی مایندا "بۆ هاندانی کهسیک بۆ بیرکردنهوه، بۆ یارمهتیدانی کهسیک بۆ بیرکردنهوه"، ههروهها پاشگری بریکار – thra، واته "وشهیهکی ئاییدا- بیروروژینهری، په یامی وروژینهری" ئەشو زهردهشته په یامه جیهانییه پیروژهکهی به ئیلهامبهخشی خوێ ناودهبات، که وهک گاتاگان که لهمانترا پیکهاتوون.

مانتیران: "بهخشهر مهنترایه، هاندهریکی بیروهزره زهردهشت خوێ و هاوهلهکانی بانگ دهکات بۆ ههلقولای بیر و هۆش، پیغهمبهرانی خودا که به ئاگا دینهوه و میتسکی مروڦ و توانایی بیرکردنهوه دهوورۆژینن، په یامی خودا بۆ ئەو دهگوێزیتهوه، رینمایی دهکات بۆ ئەوهی پێگای راست وهک هۆشمهندی ئازاد ههلبژیریت. مهنترین ههموو ماناکانی ههیه چه مکهکانی " پیغهمبهر، قسهکهری وشه ئیلهامبهخشه ئیلهامیهکان " و " مامۆستا " دهیتوانی و زیاتریش ی پێ بگهیهنی. گونجاوتره بۆ ئەوهی زهردهشت: نازناوی به "مانتیران" ببهین.

بنه ماکانی سه رهتای ژیان (dââ añhehehh pouruyehya)
 : (ئاشۆ زهردهشت نزیکه ی بیست زاراوهی ئەبستراکت پێشکەش کرد، بۆ مروڦایهتی له گهڵ بنه ما سه رهکیهکانی ژیانیکی پێشکەوتووخواز و به سوود و پهوا له سه ره ئەم گوێ زهوییه. ههوتیان دیارترن ئەمانه: قۆهو مهنا واته هۆشی باش، ئەشا واته راستودروست، قۆهو خشاتارا واته چاکه کاری، ئارمایتی پاکو بیگهردی، سه رایوشا، ئیلهام،

هەموو بە رابەراییەتی سپینتاماینیۆ ، ئەقلی پیشکەوتنخواز ، بەرەو ئامیرتات ، نەمری (سەیری هەموو ئەم سەرچاوانە بکە).
راتو: لە ئیریت وەرگیراوە ، «بۆ ئەنجامدانی حەقیقەت» ،
 هیما بۆ ئەو کەسە دەکات کە «جیگیری باش ، خۆراک و هینز
 پیشکەش دەکات» بۆ دنیای زیندوو (گۆرانی ۲.۲). ئەو
 سەرکردە ی راستو دروستە ، شایانی ئەوەیە کە مەرفۆف فییری
 فییرکردن و رابەری مەرفۆفایەتی بکات. ئاھو و راتو ئەو دوو کە
 لەلایەن زەردەشتەووە دوای هەلبژاردنی لەلایەن جیھانی
 زیندوووەوە هەلگیراوە من بە "سەرکردە راستو دروست"
 دایدەنە" ، (سەیری ئاھو) بکە.

ساوشیان: بە وشە " فریادەرس " کەسێکە بەشیوەیەکی
 نائاسایی یارمەتی ی سەرخستنی دنیای زیندوو دەدات . ئەو
 نوێخوازە زەردەشت یەکیکە لەوان.

سەراوشا واتە " گۆی راگرتن " . ئەوە بۆ گۆیگرتنە لە دەنگی
 خودا لە ناوماندا بۆ ئەوەی لەسەر ریگی راست رینماییمان
 بکات. واتە ئیلهام یا وحی ، هاوپیوەندی کردن لەگەڵ خودا.
شیویترا لە خشییەووە وەرگیراوە و نیشتەجی دەبیت ، بۆ
 بەشیکی گەورە زەوی کە لە چەندین نشینگە پیکهاتبوو.
 سێیەم یەکە ی جوگرافی نیشتەجیبوونی مەرفۆفە لیژە کراوە بە "
 قەزا " . دیمەنە و دەخو و بیمی ببینە.

سپینتا: لە spi وەرگیراوە ، " بۆ زیادکردن ، بۆ پیشکەوتن "
 ، واتە " پیشکەوتن " و " پیشکەوتنخواز " . خوا و دروست
 کردن خەرج کراوە لەکاتی کدا ئیمەو دروستبونی باش ، هیشتا
 بەرەو کاملبوون گەشەدەکەین ، بەرەووام پیشکەوتوترین .

سپینتا مهینۆ: "عه قلییه تی پیشکه و تنخواز" ، هیزیکی ئیلاهییه که چالاکانه گهشه و پیشکه و تنی به سوود یان بۆ دروستبوونی بهردهوام و پاراستنی ههردوو گهردونی فیزیکی و دهررونی و جهستهیی و رۆحی . (سهیری سه رهکیۆ بکه) .

ئوشتا : له (ئوش) هوه وهرگیراوه ، " بۆ درهوشانهوهی " ، واته " پووناکبیری . له ریگهی پووناکبیرییهوه بۆ ته ندروستی و بهختهوهری راسته قینه وهستاوه له سه ره بنه مای چه مکی گائیک (سرودی ۸ . ۱) ، " به شادی درهوشاوه " دایده نوینم که ده بیته هۆی تیشکدانه وهی ته ندروستی و بهختهوهری بۆ کهسانی تر .

ئۆسیج: خیزانیکی کۆنی ئایینی ئاریان ریگ قیدیکی به ناوبانگی سه ره به و خیزانه بوو .

قاسته ر : له گۆزه ی " جیگیر بوون " و شیوه هۆکاریه که ی له قاس وهرگیراوه ، " بۆ نیشه جیکردنی کهسانی تر " ، به مانای وشه " که سیک که خه لک جیگیر و شیوا ده کات و ئاوه دان ده کات " و له هاوکیشه ی " یه تاهاو " دا بۆ زه ردهشت ده وه ستیت چونکه ، جاریک به سه ره کرده ی چاک و راستو دروستی مرۆقایه تی هه لبژێردرا ، ئه و دریگو که چاک ده کات ، چه وساو هکان له مافه کانیان بیبهش ده بن . من ئه وه م به " چاره سه ره که ر " دا

قاستیرا : بۆ ئه وه ی له خوا بکۆلد رینه وه . زاراوه یه کی به زه ردهشت بۆ بزووتنه وه که ی که ئامانجی جیگیرکردنی کهسانی بی به ره هه م و مشه خۆر و بی شوبها و بی ماده له جیهانیکی چالاکدا بۆ به زرکردنه وه ی هاوه لایه تی ژیانیکی جیگیر .

قاسترییا: کهسی نیشتهجی، یهکیک له نیشتهجیبووهکان، که سهر به قاسترا یه، نیشتهجییهکی بهسوده.

قیریزینا: به وشه «لهخودان»، ئەمه بو «کۆمهلگا» دوهوستیت، یهکهی دووهمی هاوبهشی جیهانی. (بروانه خواجهتو، خیزان و ئەیریامان، هاوهلایهتی).

قیس: "نشینگه" له لایهن ژمارهیهک له دیماناس، مالهکان . دووه یهکهی جوگرافی نیشتهجیبوونی مروقه (دیمه نه، مال، شویترا، قهزا، دهخو، خاک و بیمه ن، زهوی بو چوار یهکهی تر بروانه).

فیشتاسپا، کوئی: میری بهناوبانگ که به پیچهوانه ی پاشاکانی کهفی تر، چووهریزی ئهرکی خوایی زهردهشت و لهگهله ئەندا مانی خیزانهکهیدا، بووه به پاریزهری سهرهکی ئاینی چاک.

قۆهو مه نه: به وشه "ئهقلی باش، بیرکردنهوهی باش"، یهکهم "بنه ماکانی سهرهتای ژیانه. ئەوه بو "دانایی" و بیرکردنهوهیهکی روون دوهوستیت که پیویسته بو به پیرهبردنی ژیانیکی راستودروست.

یاما کوری قیفه یهان: که کهسایهتی ئەفسانهیه له نه ریتی ئاریان، وهک یهکهم سهرکردهی کۆچی ئاریان له ههنگاوی باکورهوه به رهو ناوچهکانی باشور دوهوستیت، له سهردهمی سههولبهندا کۆمهلگا پرزگار دهکات، بههوی شانازی و خۆبهزلزانی و راگه یاندنهوه توشی ئەو نشوستیه ده بیت ئەو

خۆيىبە " خوداى " جىهان دەزانى. بە شا جەمشىد / جەمشىد
ناسراوہ لە ئەدەبىياتى ئىرانىدا.

يەسنە : لە يەز ھوہ وەرگىراوہ: «بۆ گەورەيى و بۆ
پىزليگرتن.» واتە " پازىنەرەوہ ى خزمەتگوزارى راستەقىنە " .

بۇ ئۆفەرەكانى ئىنگىلىزى بۇ مەرجهكانى ئەقستان بۇ
سەرچاوهى ئاسان:

وردی: سەیری (ئاشا) بکە
 قەشە: کاراپان ببینە
 شازادە: کوی ببینە
 نەمرە پێشکەوتنخووزەکان: ئەمیشە سەرفتا.
 زەنیەتیکی پێشکەوتووخواز: برۆانە Spenta
 (ماینیو)
 شادیی درەوشاوە: برۆانە Ushtâ
 (قێستار) ببینە
 پیاوچاک: برۆانە ئاشاقان.
 راستودروست: سەیری ئاشا بکە.
 ئارام: ئارامایتی ببینە.
 جیگیرکردن: برۆانە Vis
 پۆلینکردنی پردەکە: سەیری چیقاتۆ پیریتو
 بکە
 سەرورەری: برۆانە خشاشرا.
 بێر- وروژینەر: برۆانە مترینران
 نامەى هاندەر: ببینە
 (منینتارا)
 قینتیریشن: برۆانە یەسنە.
 ژیر: مەزدا ببینە.
 ژیر یەک: مەزدا ببینە.
 ھەموو: ھاورقات ببینە.
 جیھان: برۆانە گەیتا، برۆ
 ھەلە: برۆانە دروج.
 ھەلە: برۆانە درگفانت .

ئەبۆدی گۆرانیهکان: برۆانە گارۆ دیمانا.
 (شاوشیان) ببینە
 خوای میهرەبان: فەرموون فەرموون:
 کۆمیسۆن: برۆانە سەراوشا.
 کۆمەلە: برۆانە قیریزینا.
 قەزا: برۆانە شویترا.
 دۆمینۆن: خشاشرا.
 زەوی: "بوم" ببینە
 دیقا ببینە
 خیزان: برۆانە خەتیو.
 ھاوپی: ئەیریامان ببینە، ماگە
 خودایە: ئەھورا ببینە.
 دەیقا ببینە
 ویژدانتان باش: دایانا قەنۆھی
 دۆمینای چاک: برۆانە خشاشرا (قۆھو)
 (قۆھو مەنا) ببینە
 دینئ باش: برۆانە دینا قەنۆھی
 بەختەوهری: برۆانە Ushta
 مال: دیمانا ببینە
 نەمری: ئەمیرات ببینە.
 ئیلھام: برۆانە سەراوشا
 خاک: برۆانە دەخوو.
 سەرکردە: برۆانە راتو .
 ژیان: برۆانە گایا.
 جیھانیکی زیندوو: برۆانە گەیتا، برۆ
 ئەى ئەھوو، ئاھورا، ببینە
 پەيام: برۆانە مانەیترا.
 نەزیندوو: ئەجیتی ببینە.
 چەوساوە: دریگو.
 ھیز: برۆانە خشاشرا.

پاشكۆي: III

يەسنە پاداشتەكان
ئەشەيم قۇھو
قايىرە ۲۷.۱۳

ئەھونە قايىتى گەتا

۲۹	گۆرانى ۲	۲۸	گۆرانى ۱
۳۱	گۆرانى ۴	۳۰	گۆرانى ۳
۳۳	گۆرانى ۶	۳۲	گۆرانى ۵
		۳۴	گۆرانى ۷

يوشتقايتى جاتا

۴۴	گۆرانى ۹	۴۳	گۆرانى ۸
۴۶	گۆرانى ۱۱	۴۵	گۆرانى ۱۰

سپىنتا مينو جاتا

۴۸	گۆرانى ۱۳	۴۷	گۆرانى ۱۲
۵۰	گۆرانى ۱۵	۴۹	گۆرانى ۱۴

قۇھو خشاتارا

گۆرانى ۱۶ ۵۱

قەھىشتا ئىشتى

گۆرانى ۱۷ ۵۳ ئەيرىما ئىشيا ۱.۵۴

ئەھونە

ياسنە ۱۴.۲۷

Bibliography

- Anklesaria, Behramgore T, The Holy Gathas of Zarathushtra, Bombay, 1902
- Apte, V. S., The Parctical Sanskrit–English Dictionary, Bombay, 1890..
- Azargoshashb, Firuz, Gâthâ, Sorudhâ–ye Zartosht, two volumes, Tehran, 1972/80.
- Bartholomae, Christian, Altiranisches Worterbuch, Strassburg, 1904; repr. 1979.
- Bode, Framroz A. & Nanavutty, Pилоo, Songs of Zarathushtra, London, 1902.
- Chatterjee, J.M., Gatha, Nausari, 1933.
- Chatterjee, J. M., The Songs of Athravan Zarathushtra, (revised), Calcutta, 1976
- Duchesne–Guillemin Jacques, The Hymns of Zarathushtra, (Eng. trans. by Mrs. M. Henning), London, 1902.
- Geldner, Karl, The Sacred Books of the Parsis, Stuttgart, 1896.
- Grassmann, H. Worterbuch zum Rig–Veda, Weisbaden, 1974. Guthrie
- Insler, S, The Gathas of Zarathustra, Liege, 1970.
- Irani, D.J., The Divine Songs of Zarathushtra, London, 1924.
- Jackson, A. V. W., Avesta Grammar,
- Kanga, K. E. Gâthâ bâ Mâeni (Gujarati), Bombay, 1941.
- Kanga, K. E., A Complete Dictionary of the Avesta Language, Bombay, 1900. Khabardar, A. F.,
- Mills, L.H., A Study of the Five Zarathushtrian (Zoroastrian) Gatha, Leipzig, 1894.
- Mills, L.H., The Gathas of Zarathushtra (Zoroaster), Leipzig, 1900.
- Monier–Williams, M., Sanskrit–English Dictionary, (New Edition), Oxford, 1906.
- Poure–Davoud, E., Gatha, Bombay, 1937.
- Poure–Davoud, E., Gatha, (revised), Bombay, 1902.
- Poure–Davoud, E., Yâd–dâshthâ–ye Gâthâ, (Notes on the Gathas), Tehran, 1902.
- Punegar, K.E., Gatha, The K.R. Cama Oriental Institute Journal, No.12, Bombay, 1928.
- Shoushtari (Mehrin), A., Gâthâ, Sorudhâ–ye Zartosht, Tehran, 1970.
- Spiegel, F., Avesta, (Eng. trans. by A. H. Bleek), Hertford, 1870.
- Taraporewalla, Irach J.S., The Divine Songs of Zarathushtra, Bombay, 1901.
- Whitney, W. D., Sanskrit Grammar, 9th issue, Cambridge (U.S.A.), 196